

گزارش تازه‌ترین تحولات و دستاوردهای
فلزات اساسی ایران و جهان

نسخه دوم

فلزات اساسی

فلزات اساسی

گزارش تازه‌ترین تحولات و دستاوردهای فلزات اساسی ایران و جهان

تألیف: مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان
امور پژوهشی و اجرایی: مدیریت بازاریابی و توسعه محصول و آکادمی سامان
ویراستاری و امور هنری: مدیریت روابط عمومی و صدای مشتریان
چاپ دوم: پاییز ۱۴۰۲
شمارگان: ۵۰ نسخه

تمامی حقوق این اثر متعلق به بانک سامان است.
این گزارش با هدف ارائه به فعالان فلزات اساسی تهیه و تدوین شده
و بهره‌برداری از اطلاعات و مطالب آن با ذکر منبع بدون مانع است.

فلزات اساسی

پیش‌گفتار

صنعت فلزات اساسی به‌عنوان زیربنای توسعه اقتصادی و یکی از مهم‌ترین بخش‌ها در زنجیره ارزش صنعتی دارای اهمیتی استراتژیک برای تمام کشورها است. ایران با در اختیار داشتن منابع کانی و معدنی فراوان و سهم مؤثر در تولید فولاد، مس آلومینیوم و سایر فلزات، دارای پتانسیل فراوان در این حوزه است. جایگاه صنعت فولاد که به‌طور گسترده در بخش‌های حمل‌ونقل، ساختمان و شهرسازی و صنایع مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد دارای اهمیتی دوچندان است. در ایران، صنعت فولاد یکی از یازده صنعت استراتژیک در راهبرد توسعه صنعتی است که بیشترین نقش را در شاخص‌های منتخب از جمله سهم ارزش افزوده، اشتغال‌زایی، صادرات سهم از بازار، مزیت نسبی و زنجیره تأمین و سطح دانش و فناوری دارد.

نگاه ویژه بانک سامان به صنایع فلزی به‌ویژه صنعت فولاد با درک اهمیت استراتژیک این بخش در توسعه اقتصادی شکل گرفته است. بانک سامان با درک نیازهای ویژه و چالش‌های این صنعت از جمله نیاز به نقدینگی و تأمین مالی صادرات و بازگشت ارز حاصل از صادرات محصولات، اعتبار اسنادی داخلی و وارداتی، واردات ماشین‌آلات و تکنولوژی و دانش مورد نیاز و همچنین سایر خدمات بانکی در مسیر حمایت از این صنعت قدم برداشته است. بانکداری شرکتی با سابقه همکاری مؤثر با صنایع فلزی به‌ویژه صنایع مرتبط با فولاد و شناخت نیازهای آن، با تمام توان آمادگی دارد سهم خود در این بازار را افزایش داده و در این مسیر سهم مؤثری در توسعه اقتصادی و صنعتی ایران داشته باشد.

مروت رنجبر
مدیر بانکداری شرکتی

خلاصه مدیریتی

- حجم تولیدات و ارزش بازار جهانی صنایع فولاد و آلومینیوم در سال‌های اخیر افزایش یافته است. برآوردها نشان از ادامه این روند در سال‌های آتی دارند.
- کشور چین بزرگ‌ترین تولیدکننده فولاد و آلومینیوم در جهان است. کشورهای امارات و بحرین از منطقه خاورمیانه جزء بزرگ‌ترین بازیگران بازار جهانی آلومینیوم محسوب می‌شوند.
- ترکیه و ایران بزرگ‌ترین صادرکنندگان محصولات فولادی در منطقه خاورمیانه هستند.
- ارزش تولیدات فولاد و آلومینیوم کشور در طول یک سال اخیر به ترتیب ۱۸ و ۲۲ درصد افزایش یافته است.
- حجم تولید فولاد خام در یک سال اخیر از ۲۸ میلیون تن به ۳۰.۴ میلیون تن رسیده است. حجم تولید آلومینیوم اولیه نیز در این مدت از ۵۵۰ هزار تن به ۶۳۰ هزار تن رسیده است.
- ضریب بهره‌برداری از صنایع پایین‌دستی صنایع فولاد و آلومینیوم به ترتیب ۴۵ و ۳۸ درصد است. ضریب بهره‌برداری صنایع بالادستی این دو فلز به مراتب بالاتر است.
- حجم تولید اکثر محصولات فولادی از جمله میل‌گرد، ورق گرم و تیرآهن افزایش یافته است. در مقابل در یک سال اخیر حجم تولید داخلی ورق سرد کاهش پیدا کرده است.
- در حالی که صنایع تولید فلزات پایه، سرمایه‌محور و بزرگ‌مقیاس هستند، صنایع ریخته‌گری در مقیاس کوچک‌تر به فعالیت پرداخته و سهم نیروی انسانی ماهر از ارزش افزوده تولیدی بالا است.
- در طول ۸ سال اخیر، بیش از ۱۱ میلیارد دلار در صنایع بالادستی فولاد کشور سرمایه‌گذاری شده است. باتوجه به دسترسی به مواد اولیه (سنگ آهن) در این صنعت، تمام زنجیره‌های تأمین بالادستی این صنعت به طور متناسب توسعه یافته‌اند.
- برای تحقق اهداف طرح جامع فولاد کشور در افق ۱۴۰۴ و افزایش ظرفیت تولید فولاد خام از ۴۴ به ۵۵ میلیون تن، به سرمایه‌گذاری بالغ بر ۳.۵ میلیارد دلار در صنایع فولاد و ۸ میلیارد دلار در توسعه زیرساخت‌ها در چهار سال آینده نیاز است.
- باتوجه به کمبود ماده اولیه صنایع آلومینیوم (بوکسیت) زنجیره بالادست این صنعت متناسب با زنجیره پایین‌دستی آن توسعه نیافته است؛ بنابراین تولیدات این صنعت در گرو واردات آلومینا و بوکسیت است.
- سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت صنایع فولاد و آلومینیوم با برآورد افزایش مصرف داخلی (توسعه صنعتی و رشد اقتصادی مداوم) و همچنین افزایش مبادلات تجاری انجام شده است. در حال حاضر با کاهش مصرف داخلی و اعمال تحریم‌های بین‌المللی، بهره‌برداری و بازگشت سرمایه این حجم عظیم سرمایه‌گذاری، با چالش‌هایی جدی روبه‌رو است.
- افزایش تعرفه‌های گمرکی (فولاد و آلومینیوم) و افزایش نرخ ارز (واردات مواد اولیه آلومینیوم) از دیگر چالش‌های جدی صنایع فلزی محسوب می‌شوند.
- تحریم‌های بین‌المللی و افزایش هزینه مبادله باعث افزایش هزینه واردات آلومینا به کشور شده است. این موضوع در کنار بهره‌وری پایین نیروی انسانی باعث افزایش قیمت تمام‌شده آلومینیوم در کشور شده است.
- استفاده از ظرفیت‌های موجود صنایع فولاد و آلومینیوم از طریق توسعه بازارهای داخلی و صادراتی اصلی‌ترین استراتژی فعالان این صنایع محسوب می‌شود.
- افزایش تقاضای داخلی محصولات فولادی در گرو رشد فعالیت‌های ساختمانی و توسعه زیرساخت‌های کشور است.
- در سال‌های گذشته، سهم بورس کالا از مبادلات بازار محصولات فولادی به شدت افزایش یافته است.
- حجم مصرف فولاد خام در طول یک سال اخیر از ۲۰.۲ میلیون تن به ۲۳ میلیون تن رسیده است. در مقابل حجم مصرف داخلی آلومینیوم اولیه در کشور از ۳۹۷ هزار تن به ۳۵۱ هزار تن رسیده است.
- ارزش صادرات فولاد خام در یک سال گذشته بیش از ۲۷ درصد کاهش یافته است. در مقابل ارزش صادرات آلومینیوم اولیه در این بازه زمانی از ۶۷۷ میلیون دلار به ۹۱۵ میلیون دلار رسیده است.

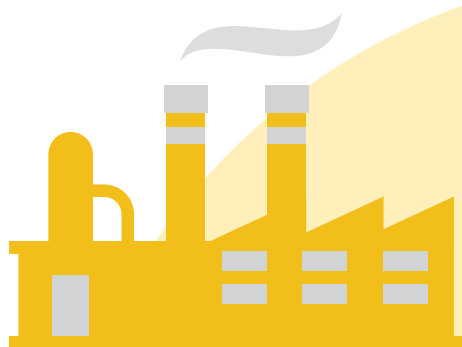
- سالانه بیش از نیم میلیون تن آلومینا به کشور وارد شده است. هندوستان بیش از نیمی از این بازار را در اختیار دارد. حجم واردات آلومینا در یک سال اخیر افزایش یافته است. در مقابل صادرات آلومینا نیز در پنج سال اخیر همواره افزایش یافته است.
- دسترسی به حامل‌های انرژی ارزان قیمت اصلی‌ترین مزیت رقابتی صنایع آلومینیوم در مقایسه با بازیگران بین‌المللی است.
- صادرات گندله ایران از ۱۷۷ هزار تن در سال ۱۳۹۹ به بیش از ۵۰۶ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ رسید. به‌طور کلی ارزش صادرات کنسانتره سنگ‌آهن، گندله و آهن اسفنجی از ۲۸۰ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به بیش از یک میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسید.
- صادرات محصولات نهایی فولادی در طول یک سال گذشته از ۲۰۳۶ میلیارد دلار به ۱۰۹۱ میلیارد دلار رسیده است. در مقابل ارزش واردات محصولات فولادی از ۷۸۴ میلیون دلار به ۱۰۲۰ میلیون دلار رسیده است.

گونه‌شناسی محصولات

در این گزارش متناسب با ترکیب مشتریان بانک صنایع فولاد و آلومینیوم مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته‌اند.

سعی شده است که تمامی زنجیره بالادستی و پایین‌دستی این دو فلز پایه در این گزارش پوشش داده شود.

آلومینیوم

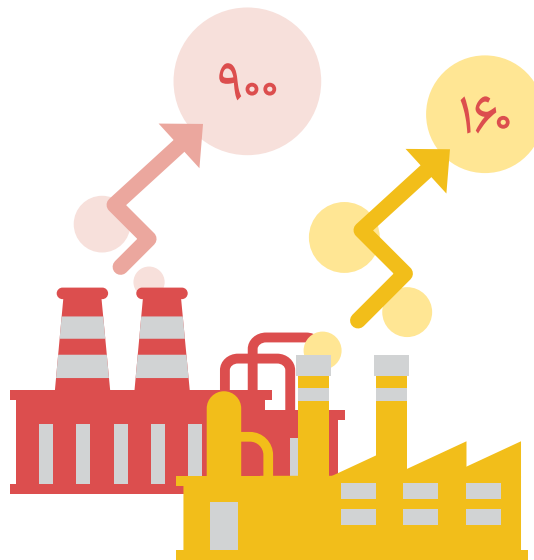
فولاد

بازار جهانی صنایع فولاد و آلومینیوم

روند تحولات جهانی

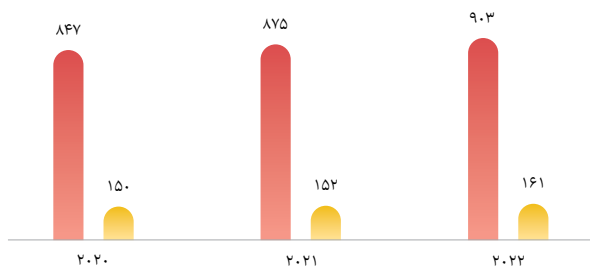
ارزش جهانی کل بازار در گذشته

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم پس از رکود در دوره کرونا، مجدداً روندی افزایشی را تجربه کرده است. ارزش بازار جهانی فولاد در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۹۰۰ میلیارد دلار رسید. ارزش بازار جهانی آلومینیوم در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۱۶۰ میلیارد دلار رسید.

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیارد دلار)

● آلومینیوم ● فولاد

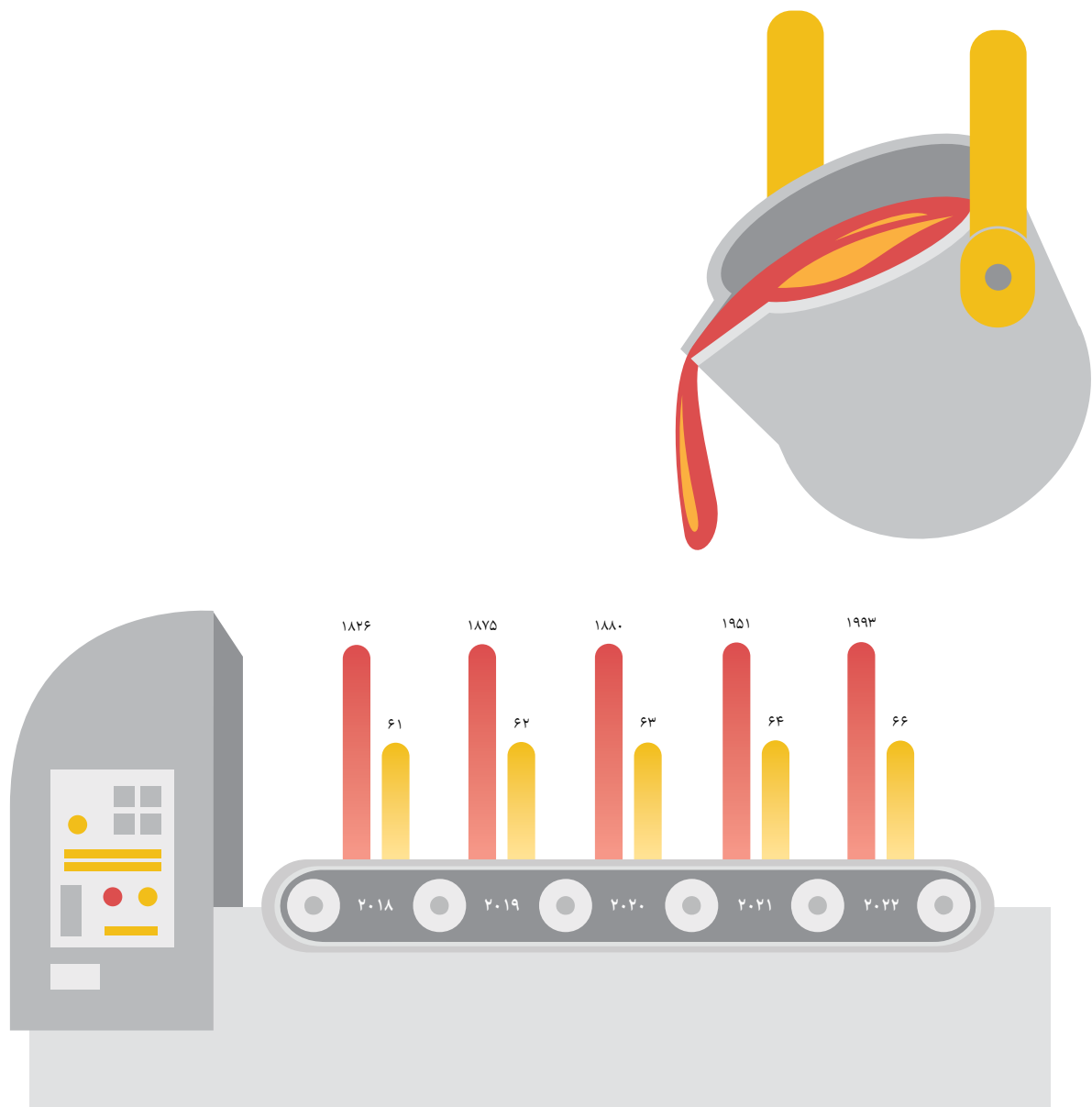

حجم جهانی کل بازار در گذشته

حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم در پنج سال گذشته روندی افزایشی داشته است. حجم تولیدات جهانی فولاد در سال ۲۰۲۲ به ۱۹۹۳ میلیون تن رسید. حجم تولیدات جهانی آلومینیوم در سال ۲۰۲۲ به بیش از ۶۶ میلیون تن رسید.

حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیون تن)

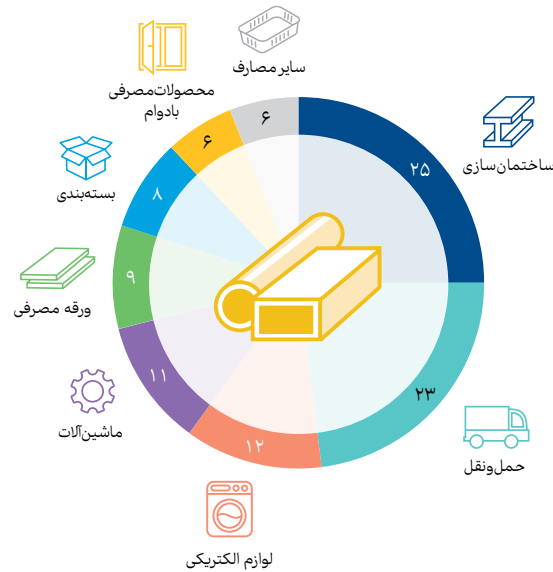
● آلومینیوم ● فولاد

ارزش جهانی بازار به تفکیک محصولات

صنایع ساختمان‌سازی و خودروسازی اصلی‌ترین کانون‌های مصرف محصولات آلومینیومی محسوب می‌شوند.

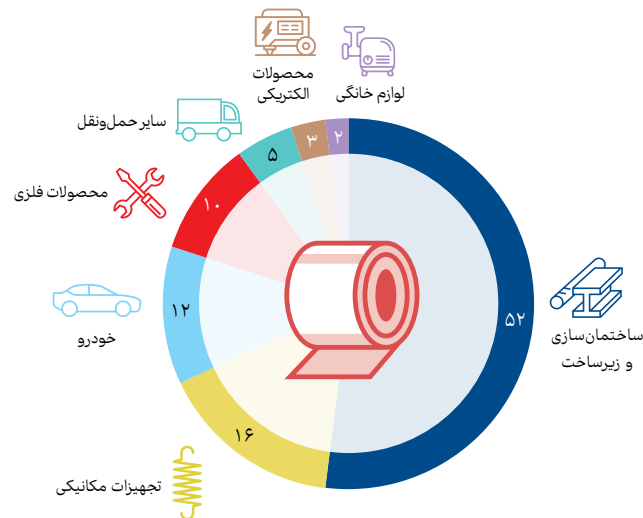
سهم بازار انواع مصارف آلومینیوم - ۲۰۲۰ (درصد)

www.statista.com

بیش از نیمی از محصولات فولادی در صنایع ساختمان‌سازی و زیرساخت‌های فیزیکی مصرف می‌شوند. صنایع ساخت تجهیزات مکانیکی و اتومبیل از دیگر کانون‌های مصرف محصولات فولادی محسوب می‌شوند.

سهم بازار انواع مصارف فولاد - ۲۰۲۰ (درصد)

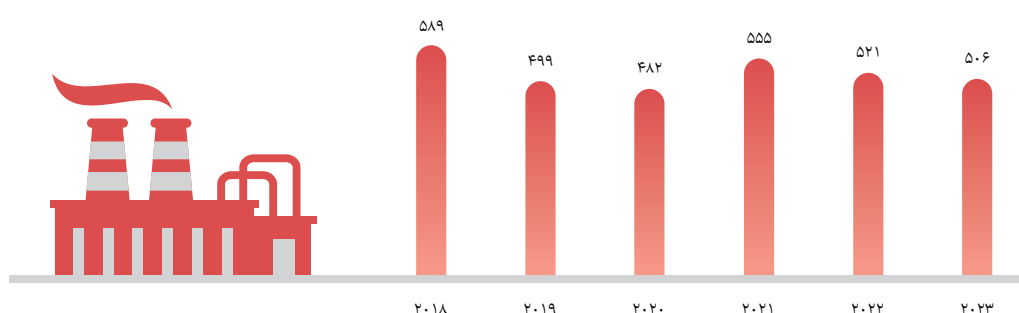

www.statista.com

قیمت جهانی محصولات

قیمت جهانی محصولات فولادی پس از رکود در دوره کرونا دوباره افزایش یافت. طی برآوردهای موجود، قیمت جهانی این محصولات در سال ۲۰۲۳ کاهش خواهد یافت.

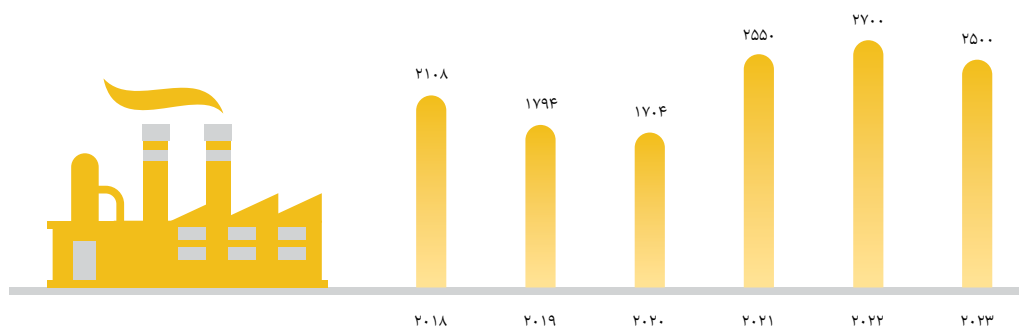
قیمت جهانی نورد گرم فولادی (HRC) (دلار بر تن) قیمت فعلی و برآورد آینده

www.statista.com

میانگین قیمت جهانی هر تن شمش آلومینیوم از ۲۱۰۸ دلار در سال ۲۰۱۸ به ۲۷۰۰ دلار در سال ۲۰۲۲ رسید. پیش بینی می شود که این شاخص در سال ۲۰۲۳ به ۲۵۰۰ دلار بر تن برسد.

میانگین قیمت جهانی آلومینیوم (دلار بر تن) قیمت فعلی و برآورد قیمت آینده

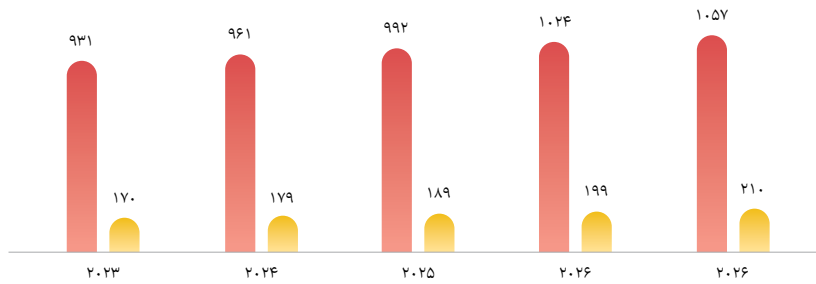
www.statista.com

برآورد ارزش و حجم جهانی کل بازار در آینده

ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم در افق سال ۲۰۲۷ سالانه به طور متوسط ۳.۲ و ۵.۵ درصد رشد خواهد داشت.

برآورد ارزش بازار جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیارد دلار)

● آلومینیوم ● فولاد

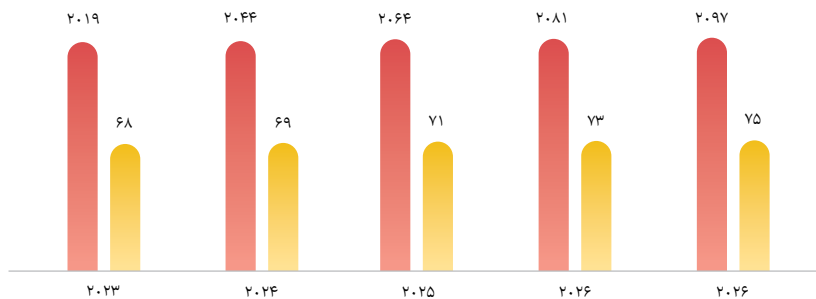

www.statista.com ●

حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم در افق ۲۰۲۷ به ترتیب ۹ و ۸ درصد افزایش خواهد یافت.

برآورد حجم تولیدات جهانی فولاد و آلومینیوم (میلیون تن)

● آلومینیوم ● فولاد

www.statista.com ●

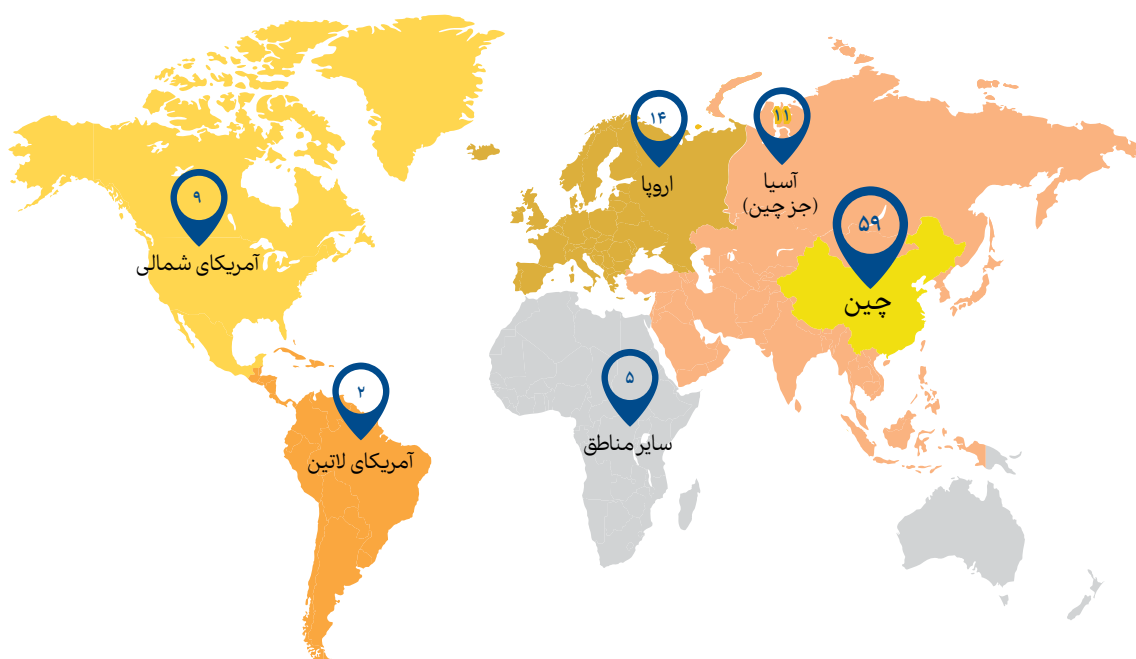
جغرافیای بازار

کشور **چین** به تنهایی **۶۰ درصد** از بازار جهانی آلومینیوم را به خود اختصاص داده است.

سهم مناطق مختلف از مصرف آلومینیوم - ۲۰۲۰ (درصد)

آسیا و اقیانوسیه اصلی‌ترین بازار
مصرف محصولات فولادی
محسوب می‌شوند.

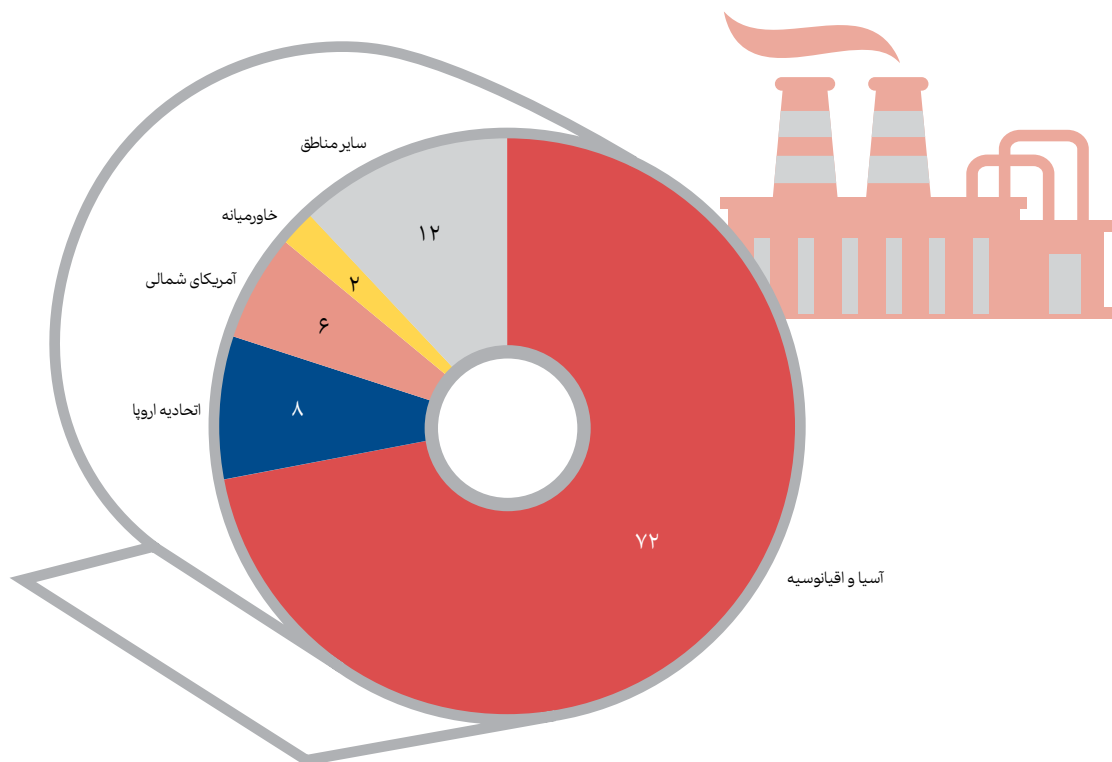
سهم مناطق مختلف از مصرف محصولات نهایی فولادی - ۲۰۲۲ (درصد)

مراکز عمده تولید

مناطق آسیا و اقیانوسیه بیش از ۷۰ درصد از محصولات فولادی جهان را تولید می‌کنند. کشورهای منطقه خاورمیانه تنها ۲ درصد از محصولات فولادی را تولید می‌کنند.

سهم مناطق مختلف جهان از تولید فولاد - ۲۰۲۱ (درصد)

کشور چین به تنهایی بیش از ۶۰ درصد از آلومینیوم خام جهان را تولید می‌کند. کشورهای هندوستان روسیه و کانادا در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

بین ۱۰ کشور تولیدکننده برتر آلومینیوم جهان، نام کشورهای امارات متحده عربی و بحرین از منطقه خاورمیانه به چشم می‌خورد.

تولیدکنندگان برتر آلومینیوم در جهان - ۲۰۲۱ (میلیون تن)

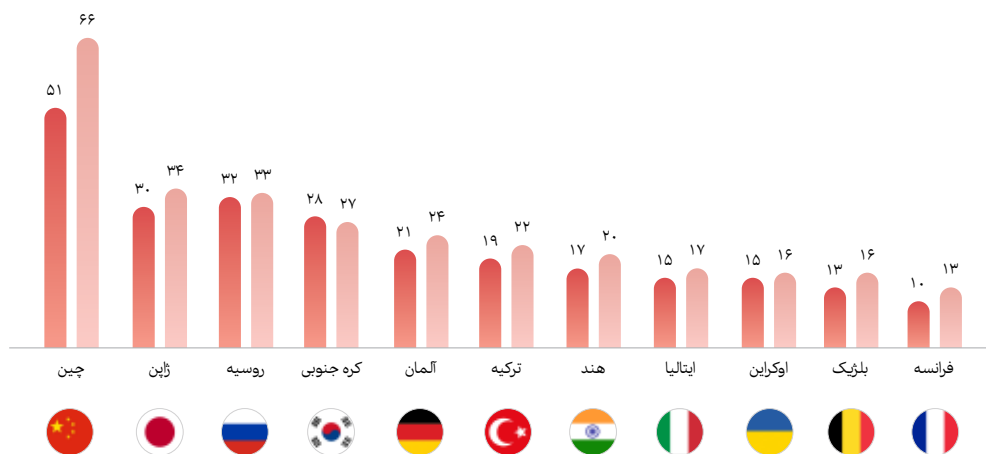

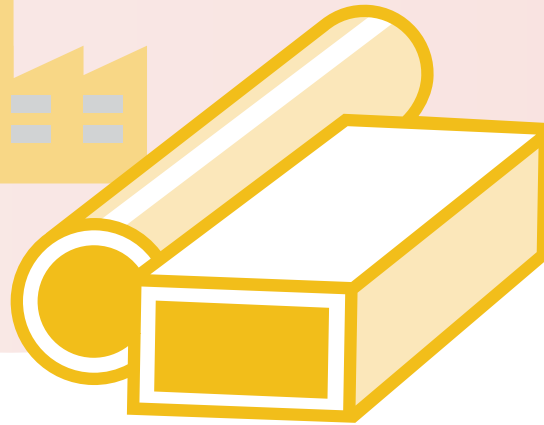
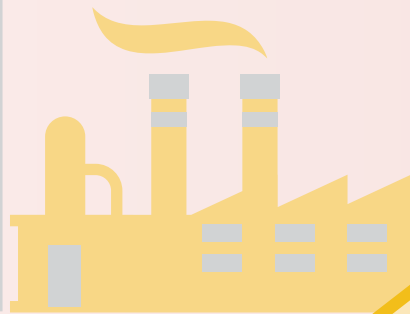

کشورهای چین، ژاپن، روسیه و کره جنوبی اصلی‌ترین صادرکنندگان جهانی محصولات فولادی محسوب می‌شوند. بین صادرکنندگان برتر محصولات فولادی، نام کشور ترکیه از منطقه خاورمیانه به چشم می‌خورد.

بزرگ‌ترین صادرکنندگان فولاد در جهان - ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ (میلیون تن)

● ۲۰۲۰ ● ۲۰۲۱

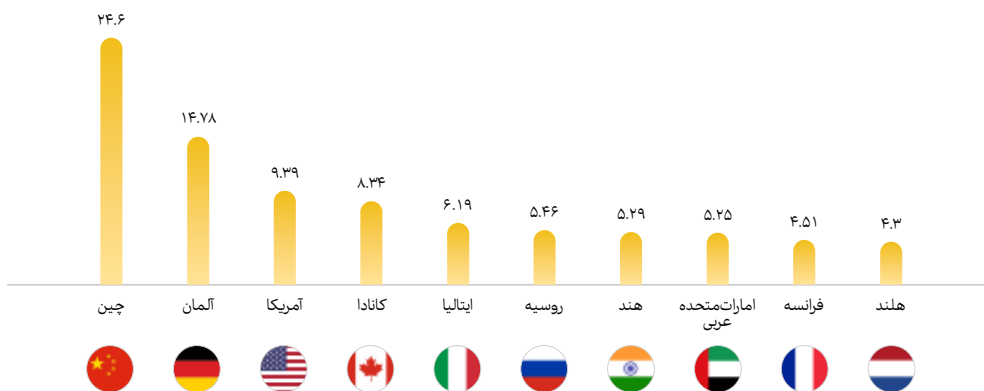

کشورهای چین، آلمان و آمریکا
بزرگ‌ترین صادرکنندگان
محصولات آلومینیومی
در جهان هستند.

بین صادرکنندگان بزرگ آلومینیوم، نام کشور امارات متحده عربی از منطقه خاورمیانه به چشم می‌خورد.

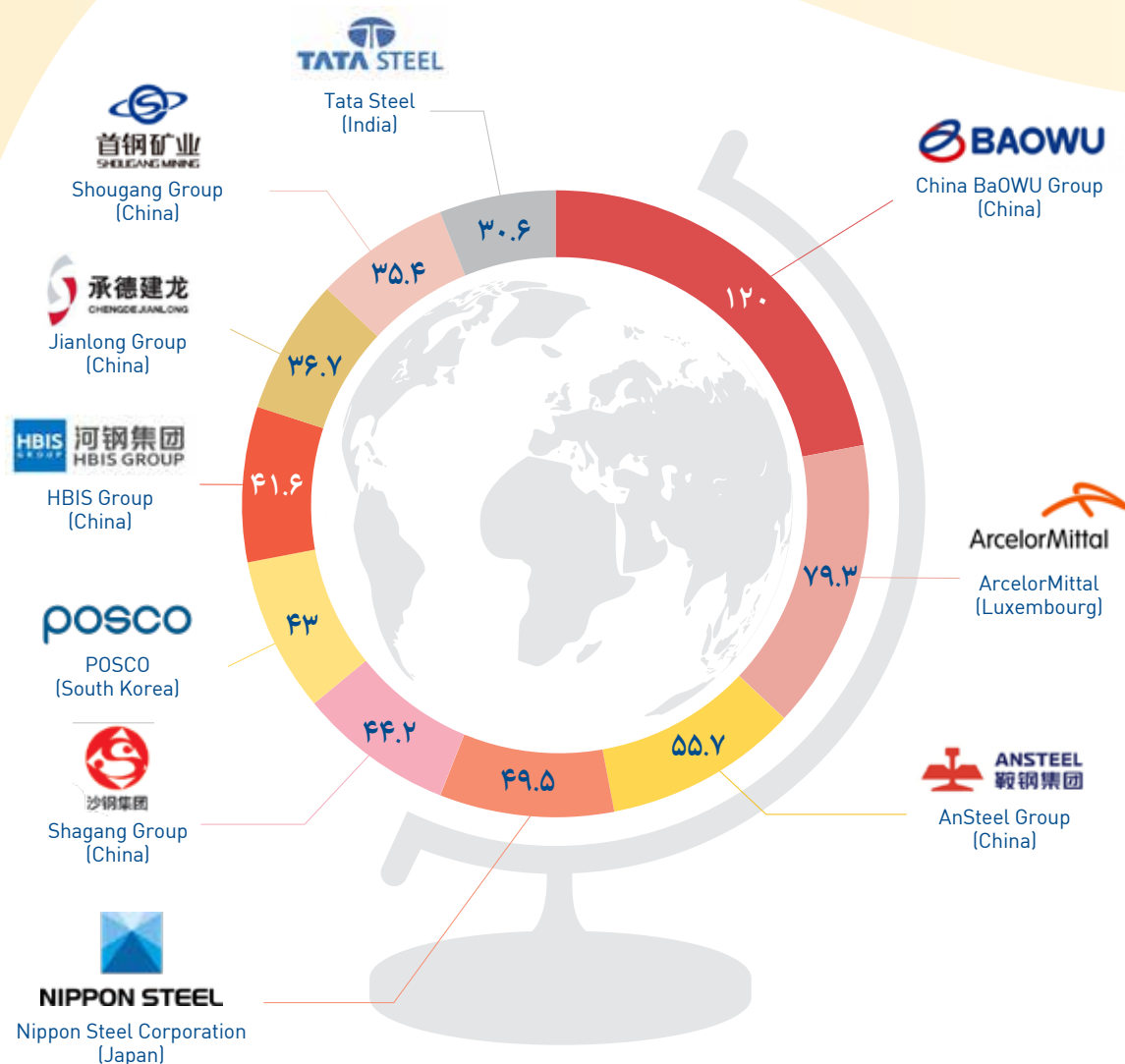
بزرگ‌ترین صادرکنندگان آلومینیوم و محصولات آن ۲۰۲۰ (میلیارد دلار)

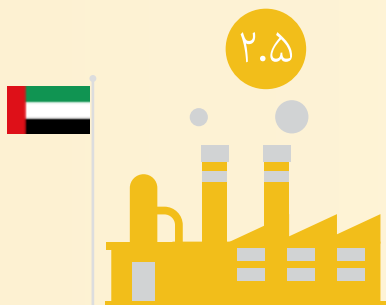
شرکت‌های برتر جهان

از بین ۱۰ شرکت برتر تولیدکننده فولاد در جهان، ۹ شرکت در منطقه شرق آسیا قرار دارند. از بین ۹ شرکت، ۶ شرکت چینی و سایر شرکت‌ها از ژاپن، کره جنوبی و هندوستان هستند.

بزرگ‌ترین شرکت‌های تولیدکننده فولاد در جهان - ۲۰۲۱ (میلیون تن)

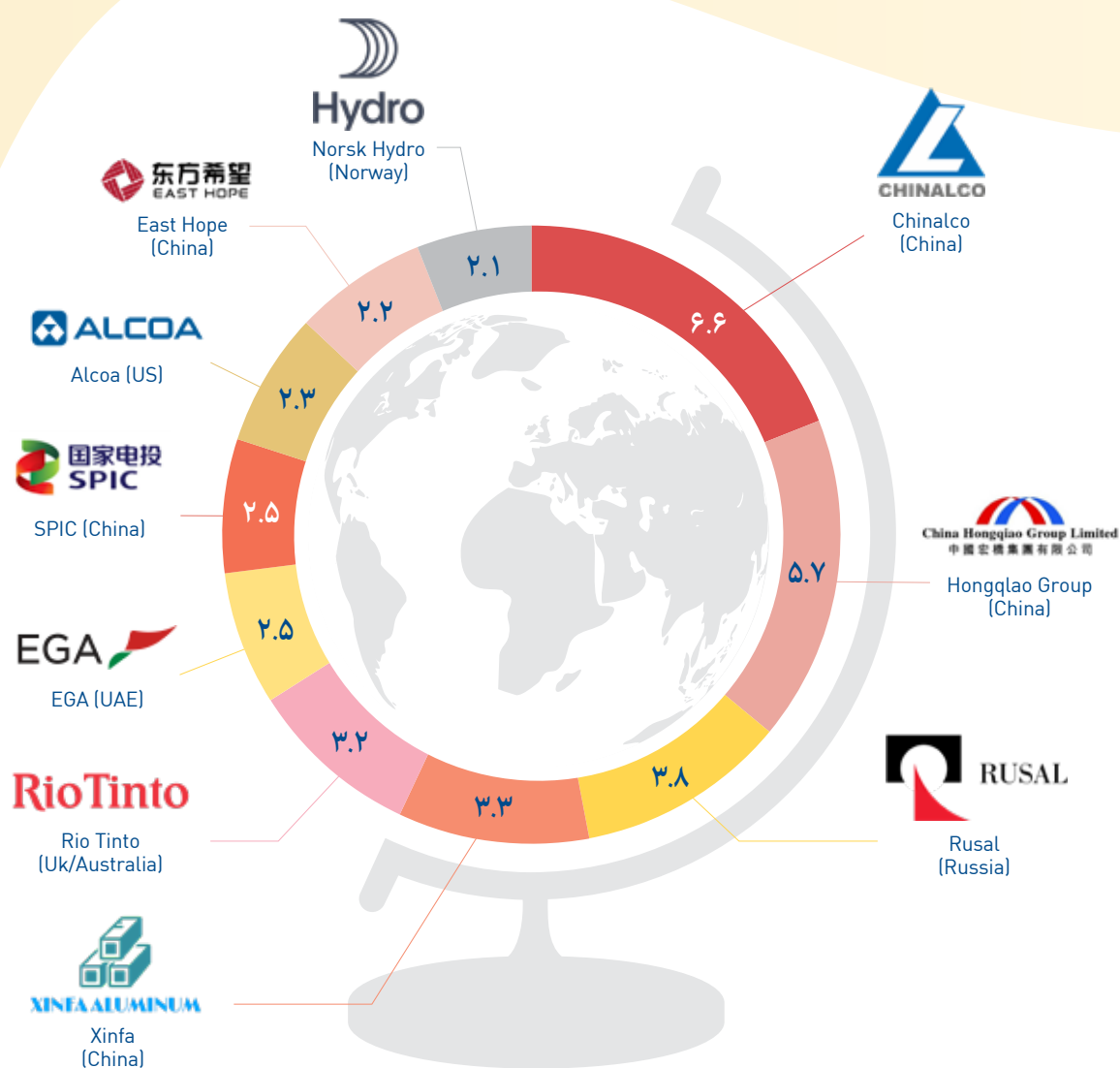

شرکت اماراتی EGA در سال ۲۰۲۰
بیش از ۲.۵ میلیون تن
آلومینیوم تولید کرده است.

بزرگترین تولیدکنندگان آلومینیوم در جهان - ۲۰۲۰ (میلیون تن)

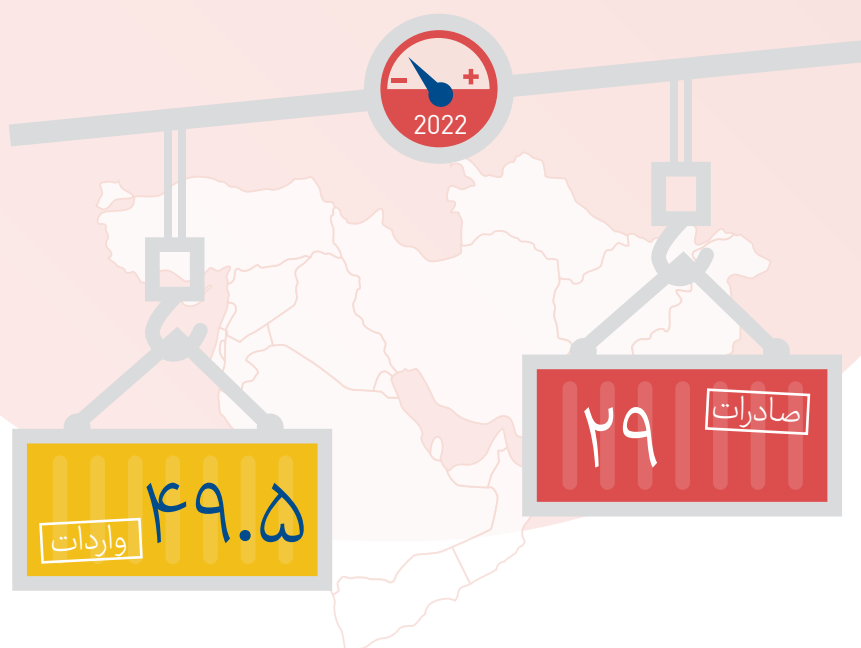

بازار منطقه خاورمیانه

سهم منطقه خاورمیانه از واردات جهانی

واردات و صادرات محصولات فولادی کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۱ به ترتیب ۵۰ و ۳۶ میلیارد دلار بوده است. این مقادیر برای سال ۲۰۲۲ به ترتیب ۴۹.۵ و ۲۹ میلیارد دلار شده است؛ بنابراین میزان صادرات کشورهای منطقه خاورمیانه در یک سال گذشته کاهش یافته است. کشورهای ترکیه، ایران، عمان و امارات به ترتیب بزرگترین صادرکنندگان محصولات فولادی منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند. کشور ترکیه حدود نیمی از صادرات و واردات محصولات فولادی خاورمیانه را به خود اختصاص داده است. کشورهای ترکیه، امارات، عربستان و پاکستان بزرگترین واردکنندگان محصولات فولادی در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند.

واردات و صادرات محصولات فولادی
کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۲
به ترتیب ۴۹.۵ و ۲۹ میلیارد دلار بوده است.

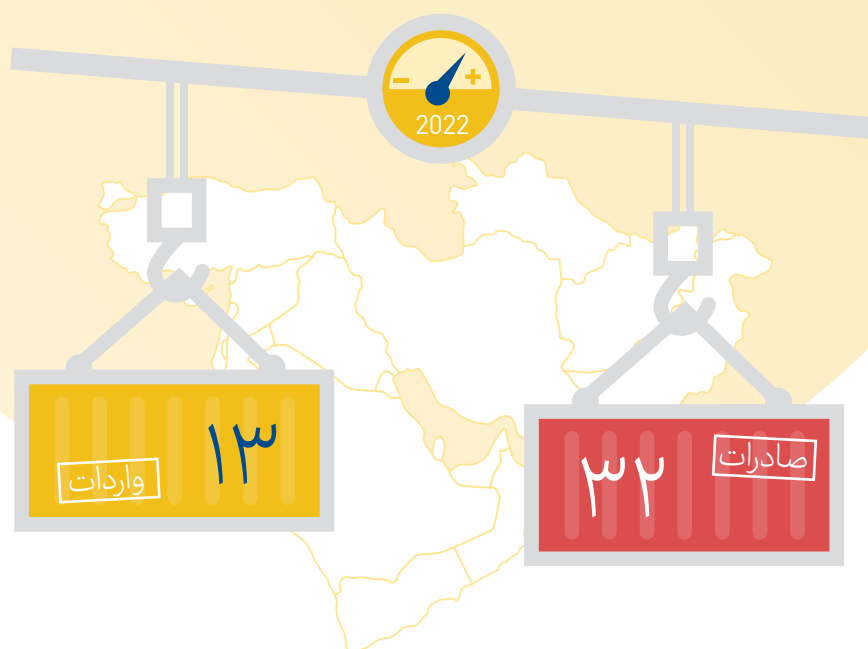
ارزش صادرات و واردات آهن و فولاد کشورهای خاورمیانه - ۲۰۲۲ (میلیون دلار)

واردات ● صادرات ●

کشورهای ترکیه، ایران، عمان و امارات
به ترتیب اصلی ترین صادرکنندگان
محصولات فولادی منطقه خاورمیانه
محسوب می شوند.

ارزش صادرات و واردات محصولات آلومینیومی کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۱ به ترتیب به ۲۴ و ۱۲ میلیارد دلار رسید. این مقادیر در سال ۲۰۲۲ به ترتیب به ۳۲ و ۱۳ میلیارد دلار رسید. کشورهای امارات متحده عربی، بحرین و ترکیه بزرگترین صادرکنندگان محصولات آلومینیومی در منطقه هستند. ارزش صادرات این کشورها در سال ۲۰۲۰ به بیش از ۱۷.۵ میلیارد دلار رسید. این شاخص در سال ۲۰۲۲ به ۲۳.۸ میلیارد دلار رسید. کشورهای ترکیه، عربستان و امارات نیز بزرگترین واردکننده محصولات آلومینیومی در منطقه خاورمیانه محسوب می‌شوند.

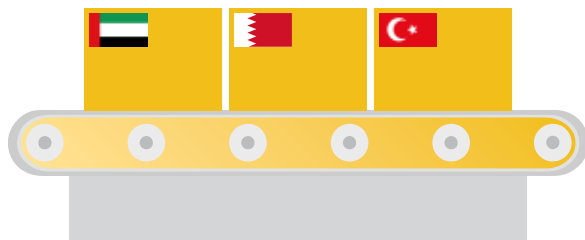
ارزش صادرات و واردات محصولات آلومینیومی
کشورهای منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۲
به ترتیب به ۳۲ و ۱۳ میلیارد دلار رسید.

ارزش صادرات و واردات آلومینیوم و محصولات آن در کشورهای خاورمیانه - ۲۰۲۲ (میلیون دلار)

واردات ● صادرات ●

کشورهای امارات متحده عربی
بحرین و ترکیه بزرگ‌ترین صادرکنندگان
محصولات آلومینیومی در منطقه
محسوب می‌شوند.

بازار صنایع فولاد و آلومینیوم ایران

ارزش بازار و روند عرضه و تقاضا

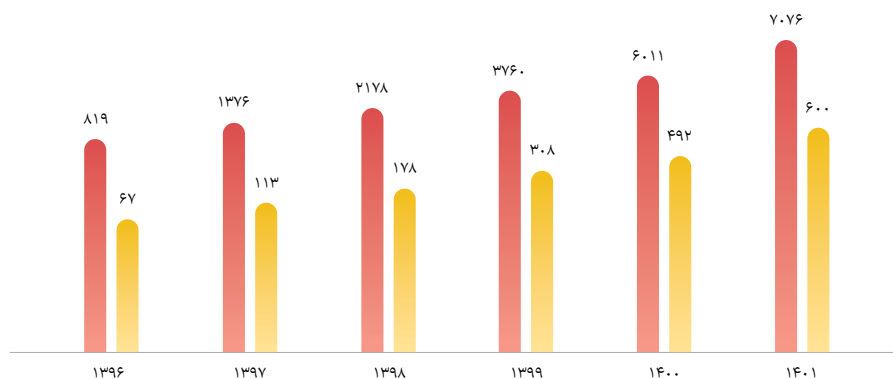
ارزش تولیدات

ارزش تولیدات صنایع فولاد و آلومینیوم در یک سال گذشته به ترتیب ۱۸ و ۲۲ درصد افزایش یافته است. ارزش تولیدات صنایع فولاد از ۸۲ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۶ به بیش از ۷۰۸ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ رسیده است. ارزش تولیدات صنایع آلومینیوم نیز از ۶۰۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۶ به بیش از ۶۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

ارزش تولیدات صنایع فولاد و آلومینیوم (هزار میلیارد ریال)

● آلومینیوم ● آهن و فولاد

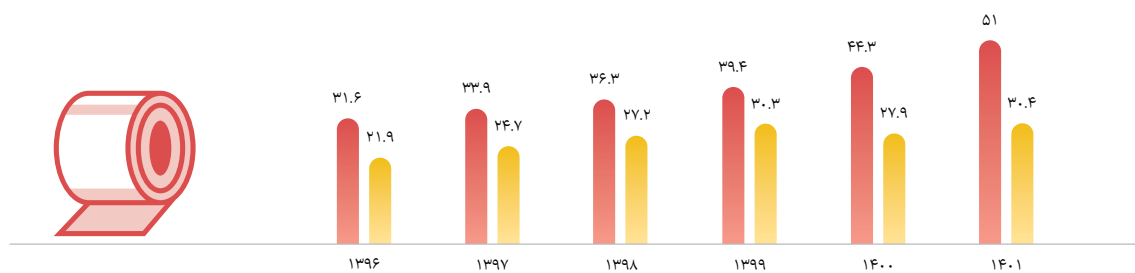

حجم تولیدات صنعت

حجم تولیدات فولاد خام در کشور از ۲۲ میلیون تن در سال ۱۳۹۶ به ۳۰.۴ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ رسیده است. در این مدت ظرفیت اسمی کارخانه‌های فولاد از ۳۱.۶ میلیون تن به ۵۱ میلیون تن رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید فولاد خام (میلیون تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

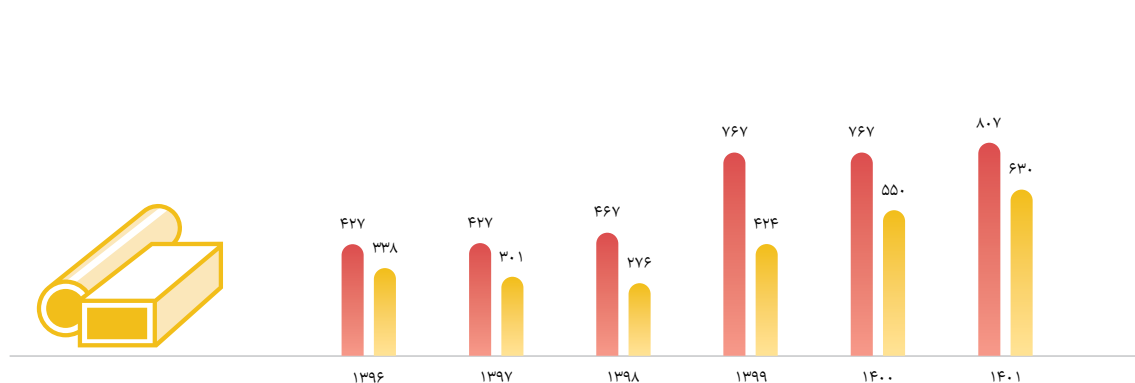

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

در سال‌های اخیر ظرفیت تولید صنایع آلومینیوم از ۴۲۷ هزار تن به بیش از ۷۸۴ هزار تن رسیده است. حجم تولید آلومینیوم اولیه نیز که در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ با افت همراه بود، پس از تأسیس کارخانه‌های جدید و افزایش ظرفیت تولید، در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به ترتیب به ۴۴۰ و ۵۵۰ هزار تن رسید. این شاخص در سال ۱۴۰۱ به ۶۳۰ هزار تن رسید.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آلومینیوم اولیه (هزار تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

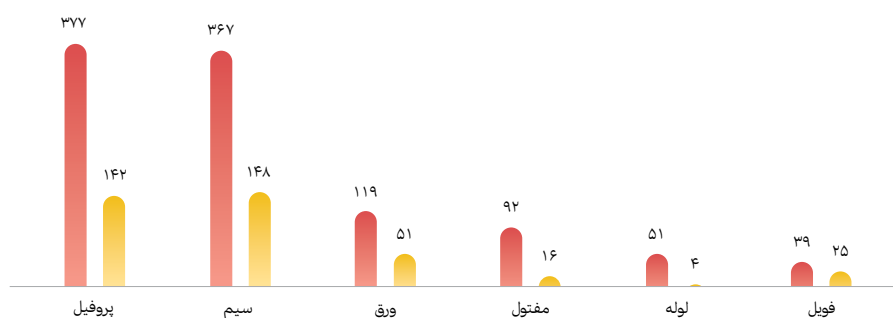
● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

ظرفیت تولید به تفکیک محصولات

ظرفیت تولید محصولات آلومینیومی در کشور به بیش از ۱ میلیون تن می‌رسد. در حال حاضر تنها ۳۷ درصد از این ظرفیت فعال است. پروفیل، سیم و ورق آلومینیومی بیشترین سهم از تولیدات محصولات آلومینیومی را به خود اختصاص می‌دهند.

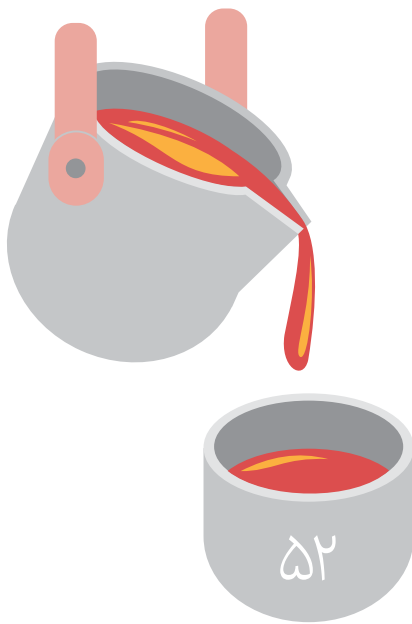
ظرفیت اسمی و حجم تولیدات محصولات آلومینیومی - ۱۳۹۹ (هزار تن)

● ظرفیت ● تولید

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

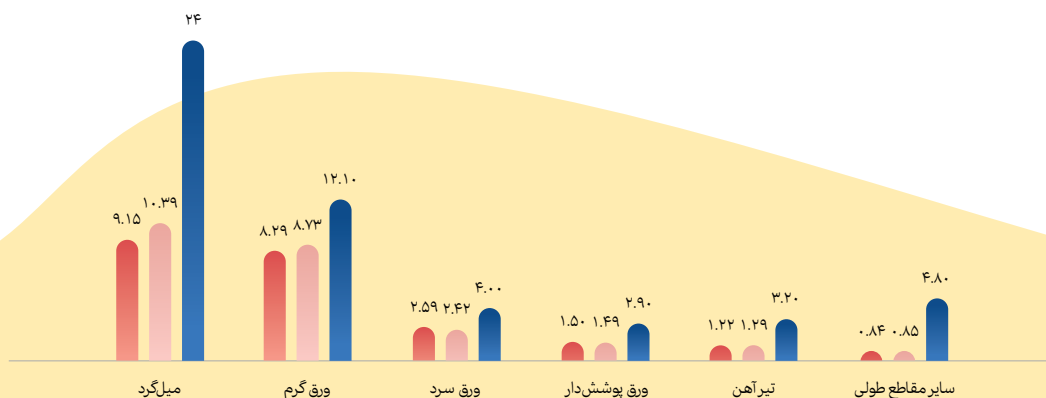

ظرفیت تولید
محصولات فولادی در سال ۱۴۰۰
به بیش از **۵۲ میلیون تن**
رسیده است.

حجم تولیدات محصولات فولادی از ۲۳.۶ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ به ۲۵.۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ رسیده است. میل‌گرد، ورق گرم و ورق سرد فولادی، اصلی‌ترین محصولات میانی تولیدی در صنایع فولاد محسوب می‌شوند.

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات محصولات فولادی - ۱۴۰۰ (میلیون تن)

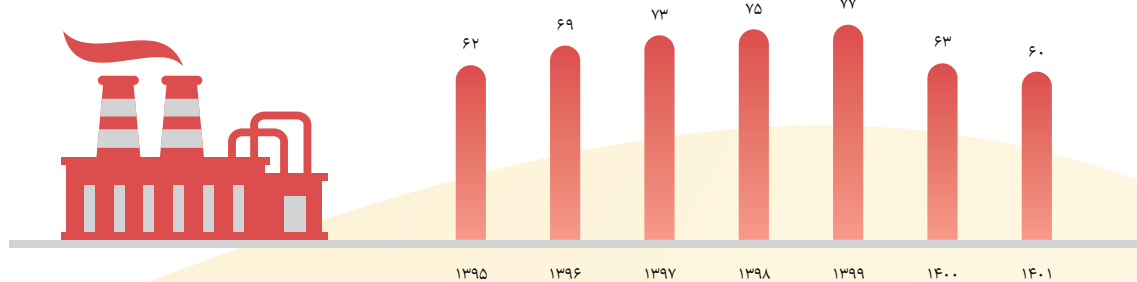
● ظرفیت ۱۴۰۱ ● ۱۴۰۰

روند افزایش ظرفیت تولید در طول سال‌ها

در ۶ سال اخیر ظرفیت تولید فولاد خام در کشور بیش از ۶۱ درصد افزایش یافته است. تولید فولاد خام نیز متناسب با این ظرفیت افزایش یافته است. ضریب بهره‌برداری از صنایع فولاد خام از ۶۲ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۷۷ درصد در سال ۱۳۹۹ رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۰ با افتی ۱۴ درصدی، به ۶۳ درصد رسید. این شاخص در سال ۱۴۰۱ به ۶۰ درصد رسید. در سال ۱۴۰۰ از سه واحد صنعتی بزرگ تولید فولاد خام در کشور بهره‌برداری شد. این سه واحد در مجموع ۴.۴ میلیون تن به ظرفیت تولید فولاد خام کشور افزوده‌اند. در سال ۱۴۰۱ از ۴ واحد تولید شمش فولادی و ۱۴ واحد تولید انواع اسلب، بلوم و بیلت بهره‌برداری شد. مجموع ظرفیت این واحدهای جدید به ۶.۵ میلیون تن می‌رسد.

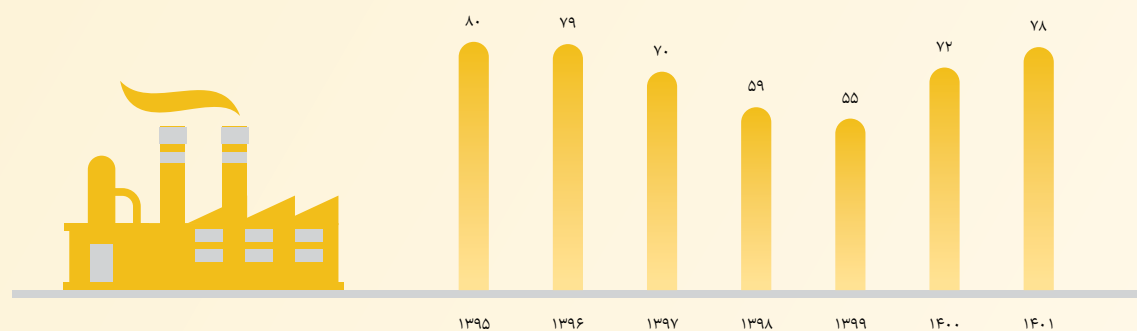
ضریب بهره‌برداری از ظرفیت واحدهای تولید فولاد خام (درصد)

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

با بهره‌برداری از واحدهای جدید تولید آلومینیوم اولیه، ضریب بهره‌برداری از کارخانه‌های آلومینیوم در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ کاهش یافت. این شاخص در سال ۱۴۰۱ به ۷۸ درصد رسید. در سال ۱۴۰۱، ۶ واحد صنعتی تولید شمش آلومینیوم به ظرفیت ۴۰ هزار تن به بهره‌برداری رسیدند. شرکت الماس آلومینیوم گلپایگان به ظرفیت ۲۰ هزار تن، نیمی از این افزایش ظرفیت را به خود اختصاص می‌دهد.

ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید آلومینیوم اولیه (درصد)

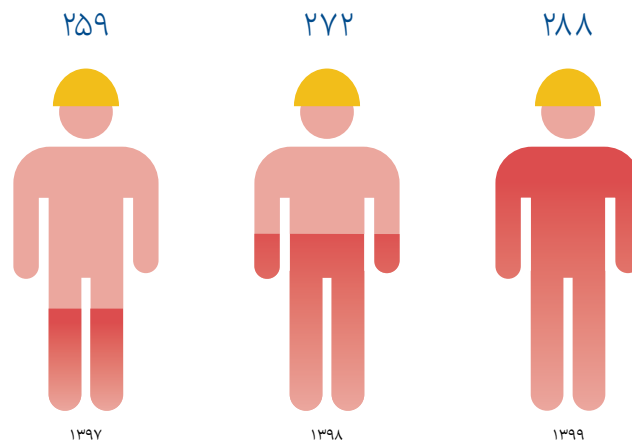
● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

وضعیت نیروی کار

تعداد شاغلان صنایع فلزی کشور از ۲۵۹ هزار نفر در سال ۱۳۹۷ به ۲۸۸ هزار نفر در سال ۱۳۹۹ رسید.

تعداد کارکنان صنایع فلزات اساسی - (هزار نفر)

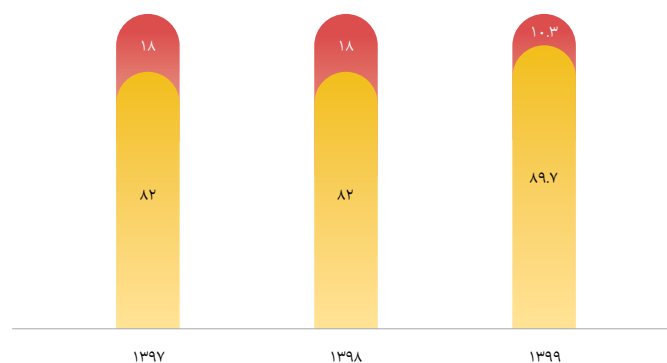

• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

صنایع فلزات پایه بنابر ماهیت تکنولوژی مورد استفاده، جزء صنایع بزرگ مقیاس محسوب می‌شوند. در این صنایع ماشین‌آلات و مواد خام سهم بالایی از هزینه بنگاه را تشکیل می‌دهند؛ بنابراین سهم نیروی کار از ارزش افزوده نهایی بسیار پایین است. در مقابل در صنایع ریخته‌گری، مهارت‌های فنی نیروهای متخصص بخش مهمی از ارزش افزوده تولیدی را به خود اختصاص می‌دهد. این سهم در ریخته‌گری فلزات غیرآهنی بیشتر است. سهم نیروی کار از ارزش افزوده در کل صنایع فلزی کشور از ۱۸ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۱۰.۳ درصد در سال ۱۳۹۹ رسید.

سهم نیروی کار و سرمایه از ارزش افزوده تولیدی - ۱۳۹۸ (درصد)

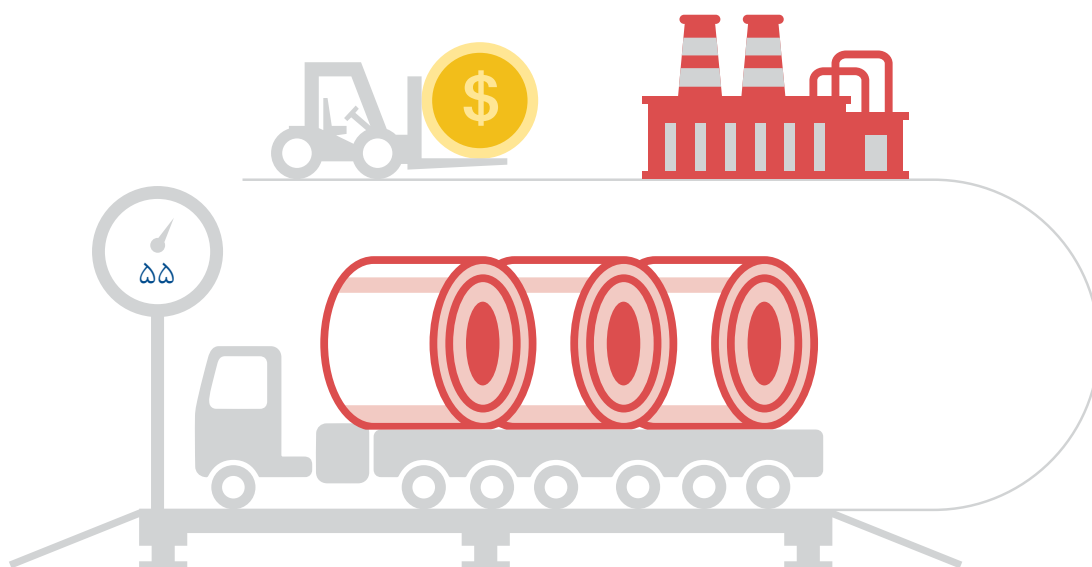
• نیروی کار • سرمایه

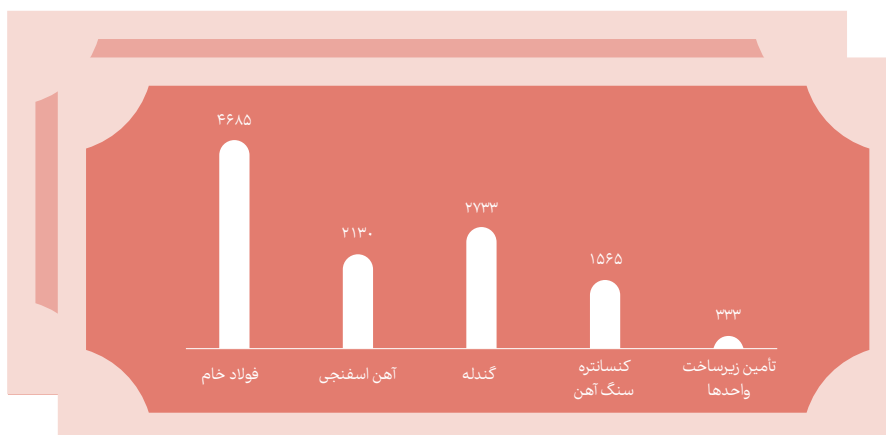
• طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

تحلیل روند سرمایه‌گذاری

در دهه اخیر، سرمایه‌گذاری قابل‌ملاحظه‌ای در صنایع فولاد کشور انجام شده است. ظرفیت تولید در این مدت از ۲۲.۵ میلیون تن به بیش از ۵۵ میلیون تن رسیده است.

ارزش سرمایه‌گذاری محقق شده در طرح‌های فولادی - ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۰ (میلیون یورو)

طرح‌های در دست اجرا

سرمایه‌گذاری در صنعت فولاد از اوایل دهه گذشته و با هدف افزایش ظرفیت تولید فولاد خام به ۵۵ میلیون تن در افق ۱۴۰۴ انجام شده است.

طرح‌های در دست اجرا و قابل تحقق در این افق شامل طرح‌هایی است که از منابع مالی مشخص، زیرساخت لازم و تأمین مواد اولیه برای راه‌اندازی برخوردار هستند.

طرح‌های در دست اجرای قابل تحقق زنجیره فولاد (میلیون تن)

• طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

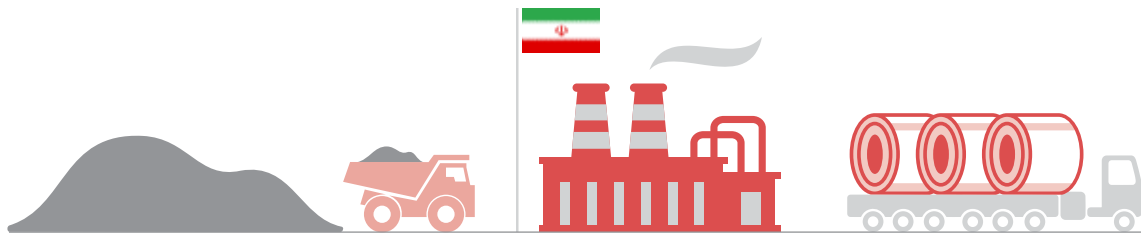
علاوه بر طرح‌های مذکور، دو طرح صنعتی تولید فولاد خام به ظرفیت ۱۶ میلیون تن در سواحل جنوبی کشور تعریف شده‌اند:

۱- طرح ۱۰ میلیون تنی منطقه آزاد چابهار

کنسرسیومی متشکل از چهار شرکت برتر صنایع فولاد در این طرح سرمایه‌گذاری کرده‌اند. این طرح در حال حاضر در مرحله مطالعات جامع است. با توجه به کمبود مواد اولیه مورد نیاز، طرح خرید معدنی در استرالیا برای این واحد صنعتی، پیش‌بینی شده است.

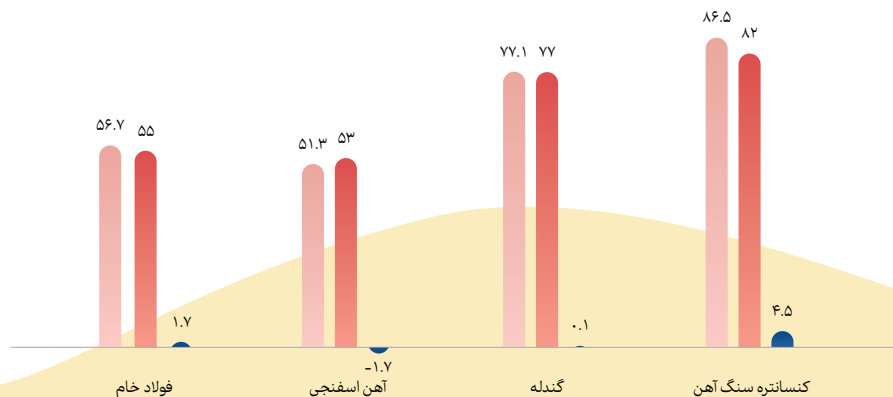
۲- طرح ۶ میلیون تنی منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس

این طرح نیز توسط کنسرسیومی از تولیدکنندگان برتر صنایع فولاد در حال اجرا است. هدفگذاری طرح جامع صنایع فولاد شامل تأمین تمامی زنجیره تأمین از معادن سنگ آهن تا تولید فولاد خام می‌شود. طرح‌های در دست اجرای قابل تحقق، ظرفیت لازم برای رسیدن به اهداف طرح جامع در سه مرحله تولید کنسانتره سنگ آهن، گندله و فولاد خام را تأمین خواهد کرد. در این بین ظرفیت تولید آهن اسفنجی با کمبودی ۱.۷ میلیون تنی در این افق روبه‌رو خواهد شد.

برآورد ظرفیت تولید و نیاز زنجیره تولید در افق ۱۴۰۴ (میلیون تن)

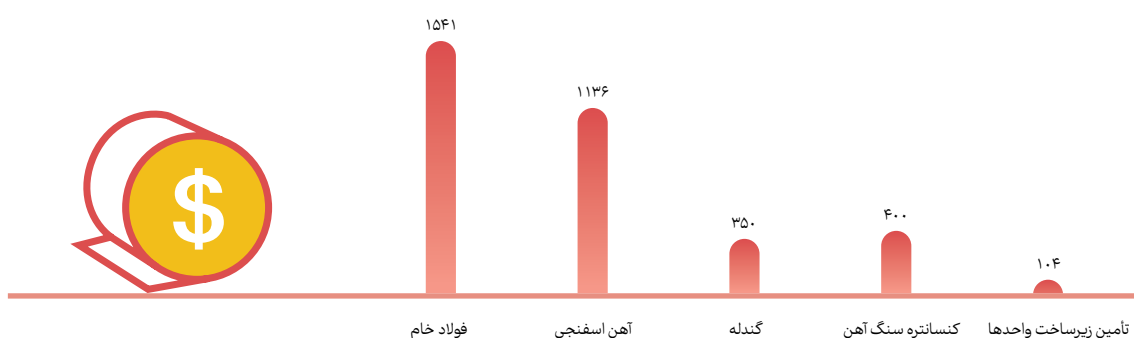
● کمبود/مازاد ● نیاز در زنجیره برای تکمیل ● ظرفیت در افق ۱۴۰۴

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

سرمایه موردنیاز برای افزایش ظرفیت صنایع آهن و فولاد (۵۵ میلیون تن) بالغ بر ۱۱.۵ میلیارد دلار خواهد بود. این سرمایه‌گذاری شامل ۳.۵ میلیارد دلار جهت تکمیل زنجیره تولید و ۸ میلیارد دلار جهت تأمین زیرساخت لازم برای این طرح‌ها است. طرح‌های کارخانه‌های تولید فولاد خام و آهن اسفنجی ۷۵ درصد از سرمایه ۳.۵ میلیاردی موردنیاز را به خود اختصاص می‌دهند. تکمیل زنجیره تأمین در مرحله کنسانتره سنگ آهن و گندله تنها نیازمند ۵۰۰ میلیون دلار است.

سرمایه‌گذاری موردنیاز برای تکمیل زنجیره تولید فولاد خام در اقیانوس آرام ۱۴۰۴ (میلیون یورو)

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

سرمایه‌گذاری موردنیاز در ریل آهن و زنجیره تأمین برق، ۶۵ درصد از سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های صنایع فولاد را تشکیل می‌دهند. در این میان سرمایه‌گذاری برای تأمین آب موردنیاز صنایع فولاد حیاتی خواهد بود.

سرمایه‌گذاری موردنیاز در زیرساخت‌ها برای تکمیل زنجیره تولید فولاد خام در اقیانوس آرام ۱۴۰۴ (میلیون یورو)

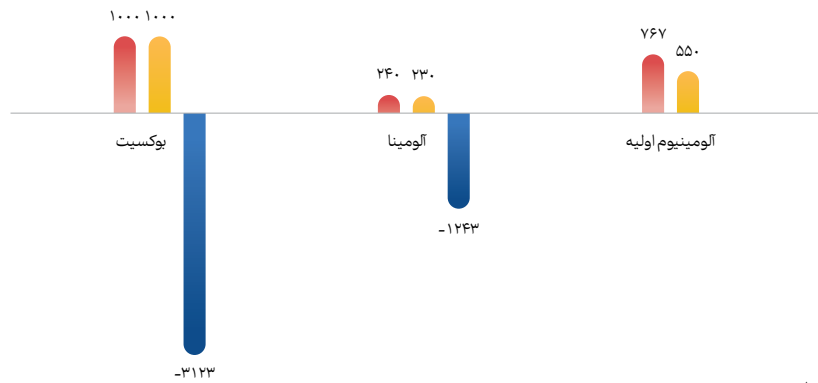
● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

آلومینیوم

زنجیره تولید صنایع آلومینیوم باتوجه به کمبود منابع معدنی بوکسیت، نیازمند واردات این ماده معدنی یا فرآورده میانی این زنجیره یعنی آلومینا است. در حال حاضر ظرفیت تولید معادن بوکسیت و کارخانه‌های آلومینای کشور در حال بهره‌برداری هستند؛ بنابراین طرح‌های تولید آلومینا در کشور در گروی واردات بوکسیت خواهد بود.

موازنه عرضه و تقاضای زنجیره بالادست آلومینیوم - ۱۴۰۰ (هزار تن)

● کمبود/مازاد ● تولید ● ظرفیت

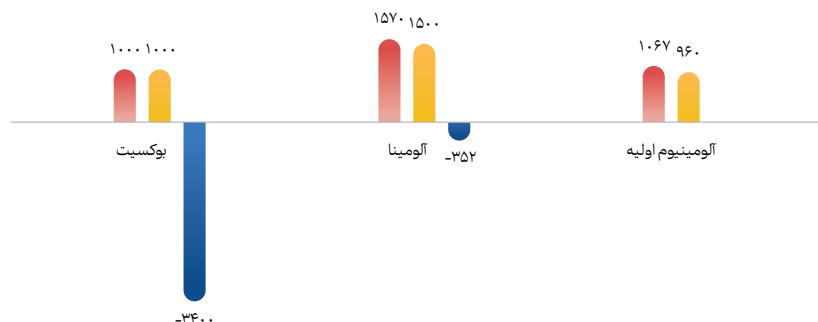

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

سرمایه‌گذاری و افزایش ظرفیت در صنایع آلومینیوم به دو گروه صنایع بالادستی آلومینیوم (بوکسیت، آلومینا و آلومینیوم اولیه) و صنایع پایین‌دستی آلومینیوم (پروفیل، سیم و غیره) تقسیم می‌شود. باتوجه به امکانات موجود در کشور و طرح‌های در دست اجرا، افزایش ظرفیت منابع بوکسیت در آینده محقق نخواهد شد. طرح‌هایی برای افزایش ظرفیت تولید آلومینا و آلومینیوم در افاق ۱۴۰۹ وجود دارد. براین اساس در صورت بهره‌برداری از این طرح‌ها ظرفیت تولید آلومینا از ۲۴۰ هزار تن به ۱۵۷۰ هزار تن خواهد رسید. همچنین ظرفیت تولید آلومینیوم اولیه از ۷۶۷ تن در سال ۱۴۰۰ به ۱۰۶۷ هزار تن در سال ۱۴۰۹ خواهد رسید.

موازنه عرضه و تقاضای زنجیره بالادست آلومینیوم - ۱۴۰۹ (هزار تن)

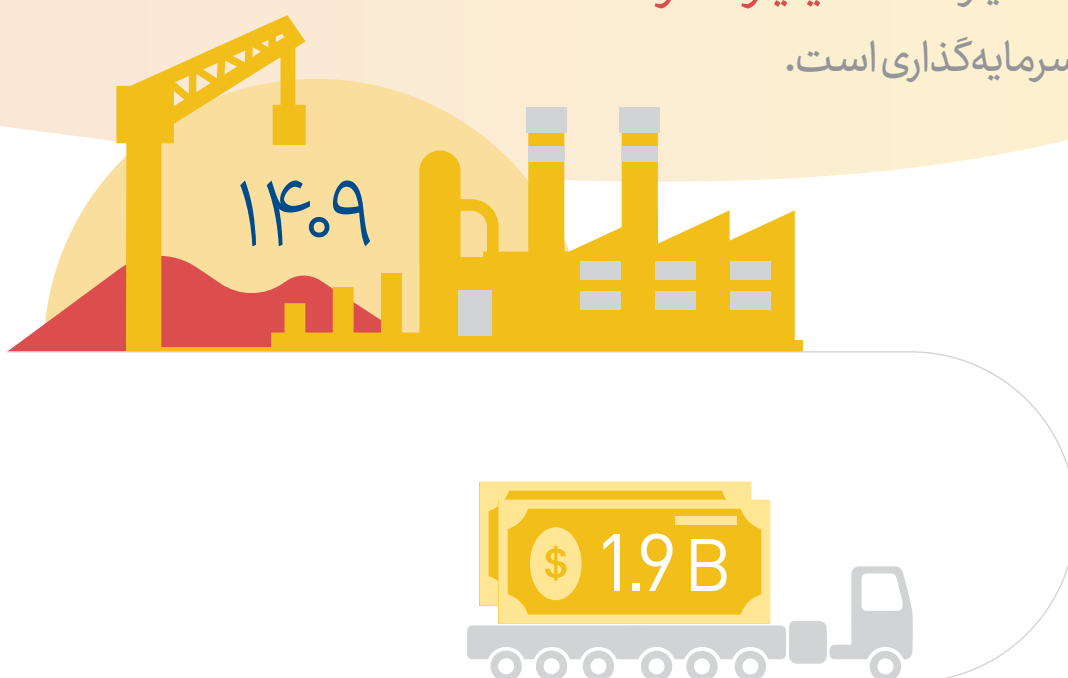
● کمبود/مازاد ● تولید ● ظرفیت

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

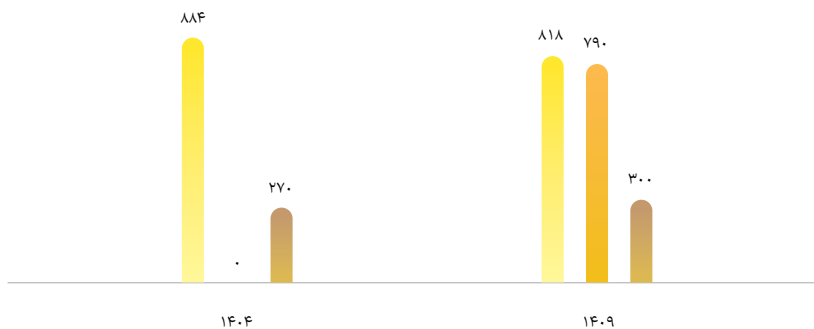
طرح‌های صنعتی موجود شامل افزایش ظرفیت تولید آلومینا و آلومینیوم اولیه و همچنین زیرساخت‌های موردنیاز می‌شود. در افق ۱۴۰۴ بهره‌برداری از طرح‌های تولید آلومینا نیازمند سرمایه‌گذاری ۸۸۴ میلیون یورویی است.

تکمیل زنجیره بالادستی
صنایع آلومینیوم در افق
۱۴۰۹ نیازمند ۱.۹ میلیارد دلار
سرمایه‌گذاری است.

سرمایه‌گذاری موردنیاز در زنجیره بالادست آلومینیوم در افق ۱۴۰۴ و ۱۴۰۹ (میلیون یورو)

● آلومینا ● آلومینیوم ● زیرساخت

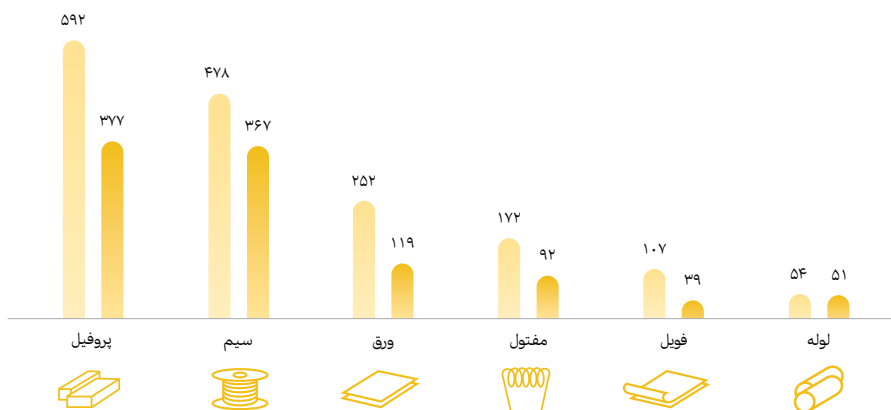

طرح‌های در دست اجرا صنایع پایین‌دست آلومینیوم در افاق ۱۴۰۵ ظرفیت تولید محصولات میانی آلومینیوم را از ۱۰۴۶ هزار تن به ۱۶۵۵ هزار تن افزایش خواهد داد.

برآورد ظرفیت تولید محصولات آلومینیوم در افاق ۱۴۰۵ (هزار تن)

● ظرفیت موجود ۱۴۰۵ ●

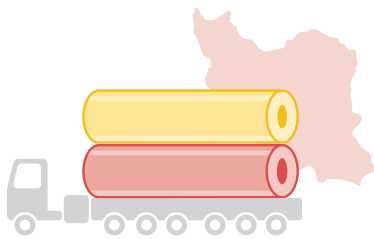

چشم انداز بازار از منظر فعالان صنایع فلزی (استراتژی‌ها و ریسک‌ها)

ریسک‌ها

شرکت‌های فعال به رتبه‌بندی ریسک‌های فعالیت‌های صنعتی خود نیز می‌پردازند. در این قسمت به ترتیب مهم‌ترین ریسک‌های شرکت‌های صنایع فلزات پایه مورد بررسی قرار خواهند گرفت:

ریسک‌های تجاری

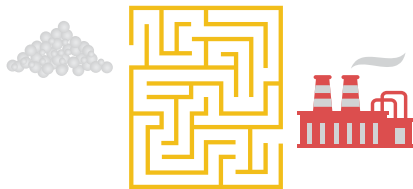

کاهش مصرف داخلی فولاد و آلومینیوم در سال ۱۴۰۰ باعث افزایش وابستگی فعالان این صنایع به بازارهای صادراتی است. تغییر و عدم اطمینان در زمینه تعرفه‌های گمرکی و همچنین چالش‌های تجارت در شرایط تحریم‌های بین‌المللی باعث افزایش ریسک‌های تجاری در این صنایع شده است.

نرخ ارز

صنایع فلزی کشور نیازمند واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات وارداتی است؛ بنابراین افزایش نرخ ارز باعث افزایش هزینه‌ها و قیمت تمام‌شده محصولات فلزی در کشور خواهد شد. این مهم امکان کاهش مصرف داخلی و در نتیجه کاهش سودآوری شرکت‌های صنایع فلزی را در پی خواهد داشت.

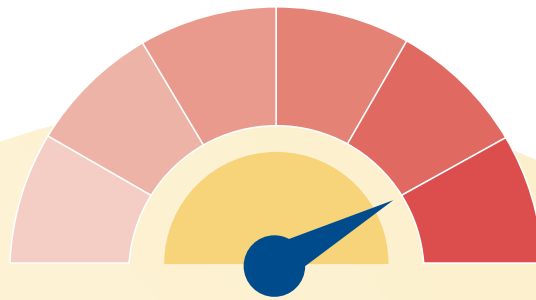

تولید محصولاتی همچون آلومینیوم در کشور درگرو واردات مواد اولیه (آلومینا و بوکسیت) است. افزایش نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی، چالش‌های اصلی تأمین مواد اولیه به شمار می‌روند. علاوه بر این باتوجه به بحران انرژی در کشور، تأمین سوخت و برق مورد نیاز برای صنایع فلزی با چالش روبه‌رو خواهد بود. از طرف دیگر تأمین انرژی ارزان قیمت یکی از کلیدی‌ترین مزایای صنایع فلزی در ایران محسوب می‌شود. افزایش قیمت حامل‌های انرژی سودآوری این شرکت‌ها را در معرض خطر قرار خواهد داد.

سایر ریسک‌ها

تأمین مالی طرح‌های در دست اجرا، ادامه تحریم‌های بین‌المللی و نرخ بهره بانکی کشور از دیگر ریسک‌های مهمی هستند که تصمیم‌گیری فعالان صنایع فلزی کشور را تحت تأثیر قرار خواهد داد.

امتیاز ریسک

با تحلیل محتوای گزارش شرکت‌های بورسی، میزان اثرگذاری و اهمیت ریسک‌های مختلف در صنایع فلزی رتبه‌بندی و امتیازدهی شده است.^۱

ریسک‌های اصلی فعالان صنایع فلزی (نمره ریسک)

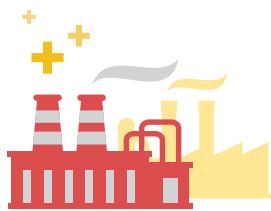

• گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی - سامانه کدال

۱. در مرحله اول با توجه به ترتیب اهمیت ریسک عوامل مختلف در هر شرکت بورسی، هر عامل امتیازی می‌گیرد؛ در مرحله بعد امتیازدهی عوامل مختلف در تمامی شرکت‌های بورسی جمع می‌شود. در نهایت امتیازات بدست آمده نرمالایز شده و سهم (درصد) هر عامل در قالب امتیاز از ۱۰۰ بین عوامل مختلف تقسیم می‌شود.

استراتژی‌ها

شرکت‌های فعال در بورس اهم فعالیت‌های خود برای آینده میان‌مدت را اعلام می‌کنند؛ این برنامه‌ریزی‌ها می‌تواند به‌عنوان راهنما برای پیش‌بینی آینده این صنعت مورداستفاده قرارگیرد. راهبردهای شرکت‌های بورسی صنایع فلزات پایه منتخب در محورهای مختلف به شرح زیر است:

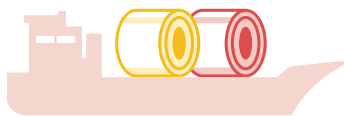
افزایش تولید

بهره‌گیری از ظرفیت تولید موجود در کشور، اصلی‌ترین استراتژی فعالان این صنعت ارزیابی می‌شود. در سال‌های گذشته سرمایه‌گذاری‌های کلانی در صنایع فولاد و آلومینیوم کشور انجام شده است. بهره‌برداری از این طرح‌ها در گرو کشف بازارهای جدید و افزایش فروش در بازارهای موجود است.

بازار داخلی

افزایش فروش محصولات در بازار داخلی و یافتن مشتریان جدید یکی از اصلی‌ترین استراتژی‌های فعالان صنعت است.

صادرات

باتوجه به رکود صنایع پایین‌دستی فلزات اساسی و کاهش مصرف داخلی این محصولات، کشف بازارهای صادراتی جدید، اصلی‌ترین راه برای حفظ سودآوری صنایع فلزی محسوب می‌شود.

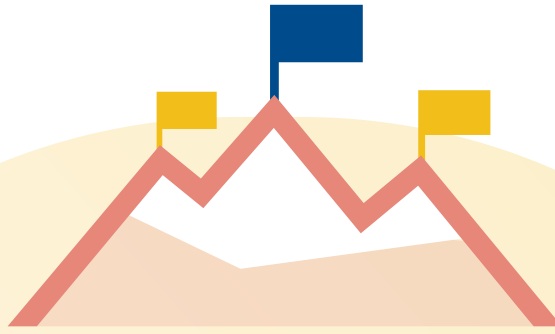
تکمیل زنجیره تولید

صنایع فلزی شامل زنجیره تولیدی طولانی از معدن تا محصولات کاربردی است. تکمیل زنجیره بالادستی و پایین‌دستی از اهداف مشترک فعالان این صنعت است.

سایر استراتژی‌های غالب

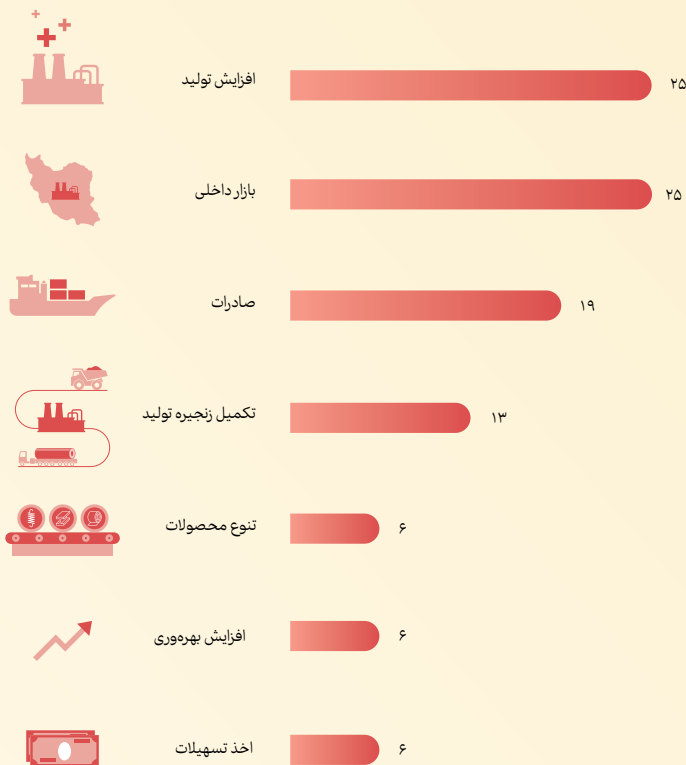
تنوع محصولات، افزایش بهره‌وری تولید و تأمین مالی از طریق اخذ تسهیلات بانکی دیگر استراتژی‌های اصلی فعالان صنایع فلزی محسوب می‌شوند.

امتیاز استراتژی شرکت‌ها

با تحلیل محتوای گزارش‌های شرکت‌های بورسی، راهبردهای اصلی شرکت‌های بورسی فعال در صنایع فلزات رتبه‌بندی و امتیازدهی شده است.^۱

استراتژی‌های اصلی فعالان صنایع فلزی (نمره استراتژی)

• گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی - سامانه کدال

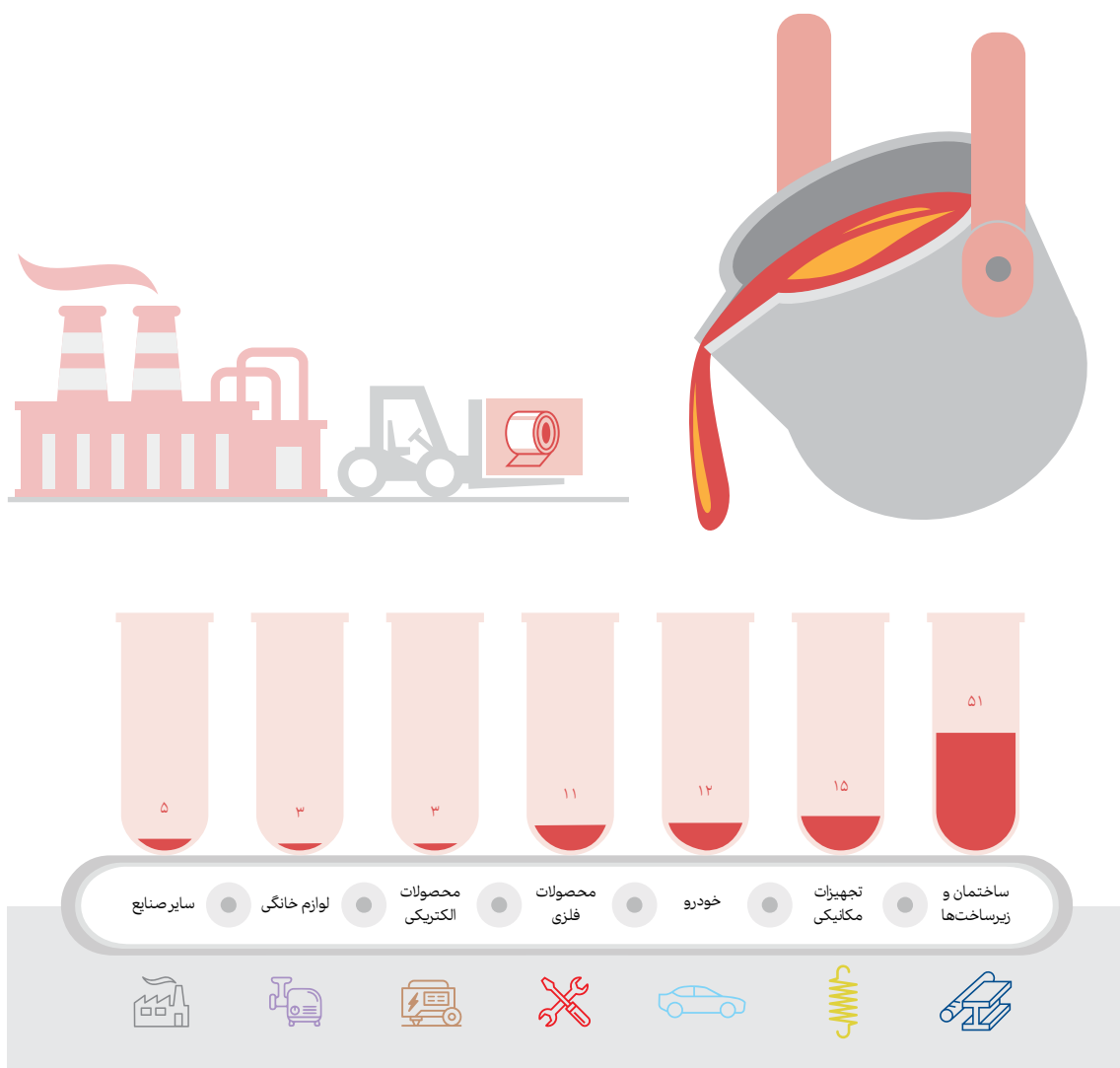
۱. در مرحله اول با توجه به ترتیب اهمیت استراتژی‌های مختلف در هر شرکت بورسی، هر استراتژی امتیازی می‌گیرد؛ در مرحله بعد استراتژی‌های مختلف در تمامی شرکت‌های بورسی جمع می‌شود. در نهایت امتیازات بدست آمده نرمالایز شده و سهم (درصد) هر عامل در قالب امتیاز از ۱۰۰ بین استراتژی‌های مختلف تقسیم می‌شود.

بازار داخلی صنایع فولاد و آلومینیوم

تفکیک به صنایع

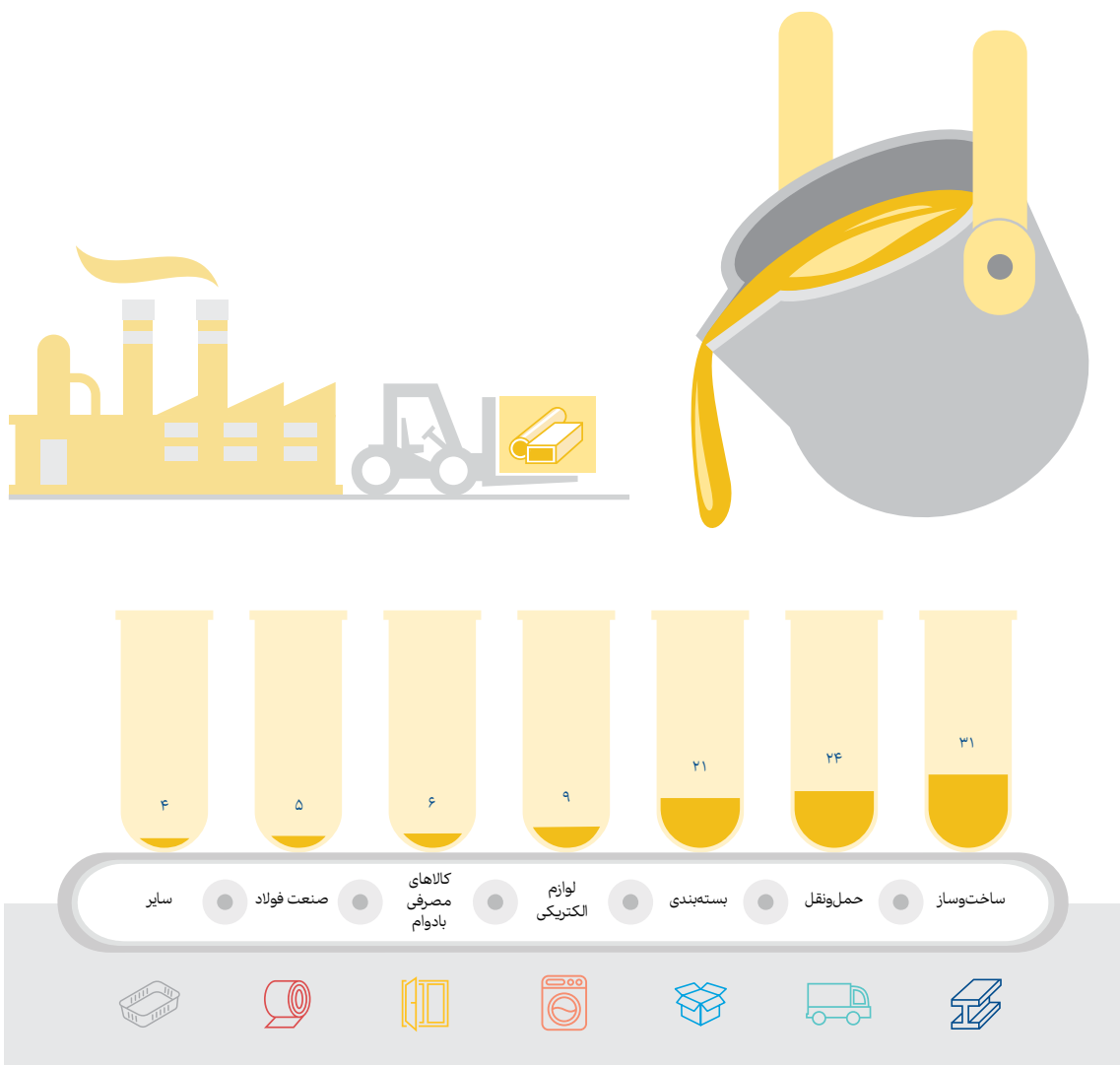
صنایع فلزی جزء صنایع پیشران کشور محسوب می‌شوند. افزایش تولیدات در این صنایع امکان توسعه و پیشرفت سایر صنایع پایین دستی مانند ساخت و ساز و اتومبیل سازی را فراهم می‌کند. در حال حاضر محصولات فولادی تولیدی در کشور به طور عمده در صنایع ساختمان سازی، سد سازی و راه سازی و سایر زیرساخت‌های اساسی مورد استفاده قرار می‌گیرد. صنایع ساخت تجهیزات مکانیکی، خودرو و محصولات فلزی دیگر صنایع پرمصرف فولاد محسوب می‌شوند.

سهم صنایع مختلف از مصرف محصولات فولادی - ۱۴۰۰ (درصد)

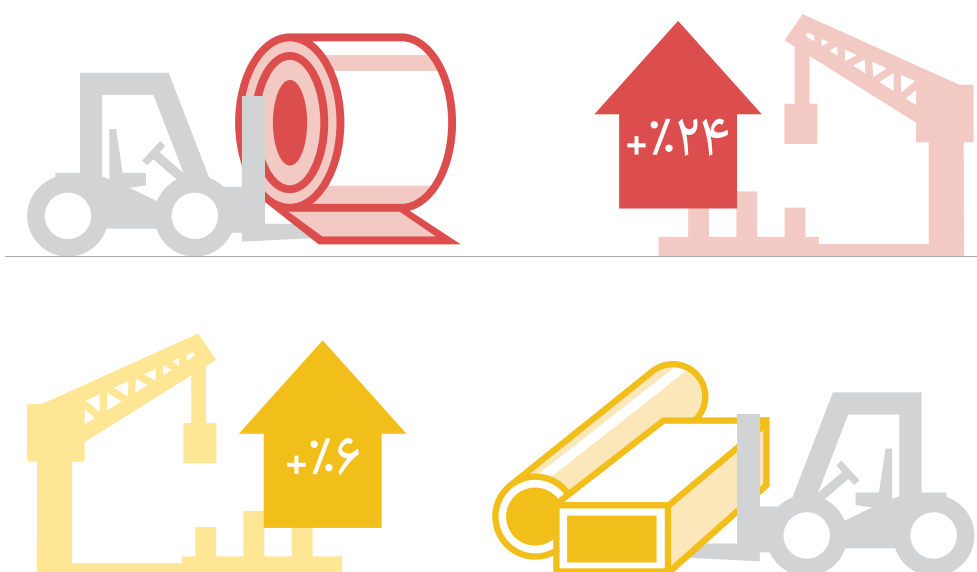
محصولات آلومینیوم به‌طور عمده در صنایع ساختمان‌سازی، حمل‌ونقل و بسته‌بندی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

سهم صنایع مختلف از مصرف محصولات آلومینیوم - ۱۳۹۹ (درصد)

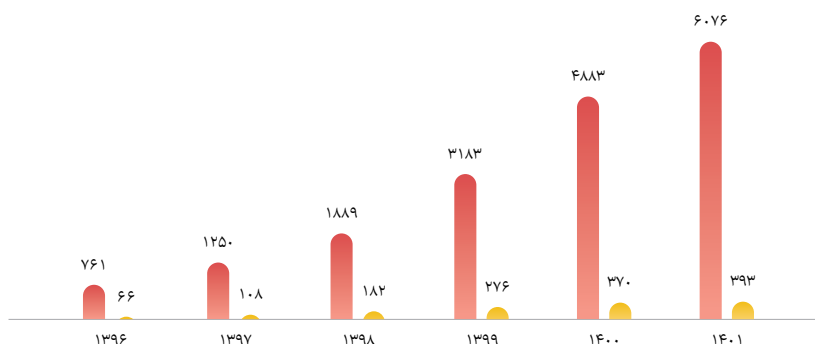
ارزش مصرف سال‌های گذشته

ارزش مصرف محصولات فولادی و آلومینیومی در کشور در یک سال گذشته به ترتیب ۲۴ و ۶ درصد افزایش یافته است.

ارزش بازار داخلی فولاد و آلومینیوم (هزار میلیارد ریال)

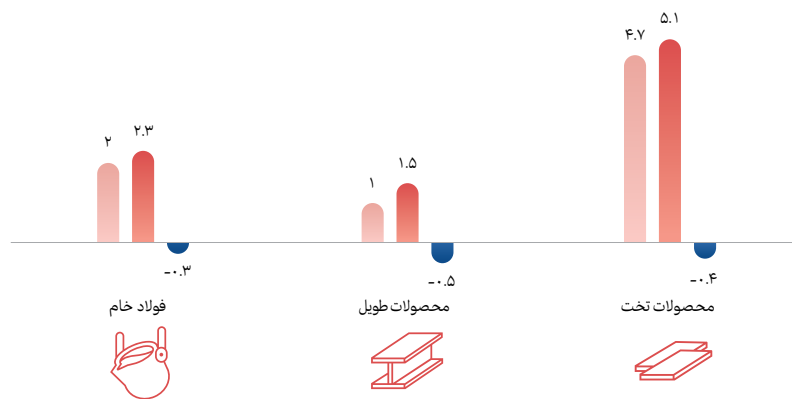
● آلومینیوم ● آهن و فولاد

عرضه محصولات فولادی در بورس کالا به یکی از راه‌های اصلی فروش این محصولات در بازار داخلی تبدیل شده است. در سال ۱۳۹۶ تنها ۱۵ درصد از حجم مصرف داخلی فولاد خام از طریق بورس کالا تأمین می‌شد. این شاخص در سال ۱۴۰۰ به بیش از ۶۷ درصد رسیده است. فروش انواع محصولات فولادی در بورس کالا در سال ۱۳۹۶ با کمبود عرضه و مازاد تقاضا همراه بود.

عرضه و تقاضای محصولات فولادی در بورس کالا - ۱۳۹۶ (میلیون تن)

● مازاد عرضه ● تقاضا ● عرضه

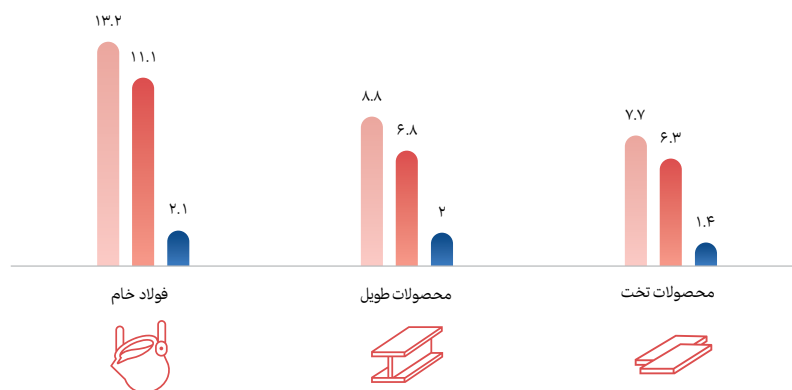

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

با افزایش عرضه فولاد در بورس کالا و رکود سایر صنایع، در سال ۱۴۰۰ تجارت محصولات فولادی در بورس کالا با مازاد عرضه روبه‌رو شده است.

عرضه و تقاضای محصولات فولادی در بورس کالا - ۱۴۰۰ (میلیون تن)

● مازاد عرضه ● تقاضا ● عرضه

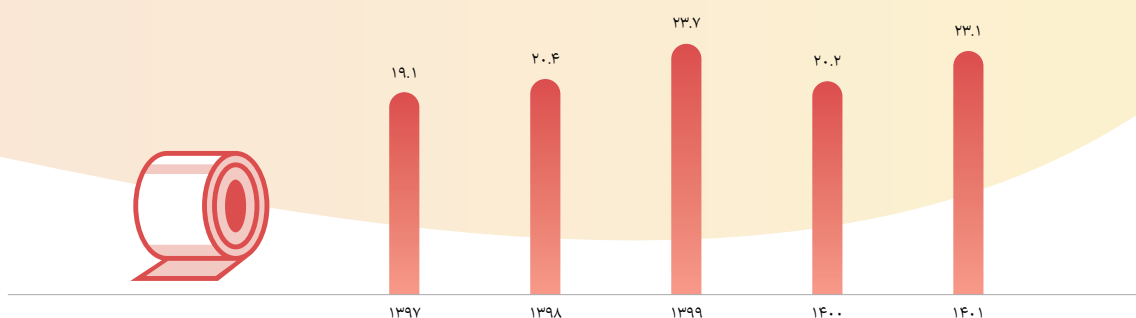

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

حجم مصرف سال‌های گذشته

حجم مصرف داخلی فولاد و محصولات فولادی از ۱۹ میلیون تن در سال ۱۳۹۷ به ۲۰.۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ رسیده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۱ به ۲۳ میلیون تن رسیده است.

مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) فولاد و محصولات فولادی (میلیون تن)

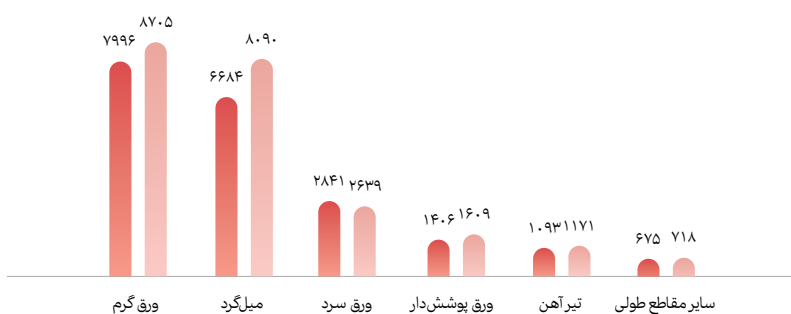

● محاسبات مشاور

مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) محصولات فولادی در سال ۱۴۰۱ بیش از ۱۱ درصد نسبت به سال پیش از آن افزایش یافت. این روند صعودی در محصولاتی مانند میل‌گرد و ورق گالوانیزه بیش از میانگین رشد مجموع محصولات بوده است و در مقابل مصرف ظاهری ورق سرد حدود ۷ درصد کاهش پیدا کرد.

حجم مصرف ظاهری محصولات فولادی (هزار تن)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

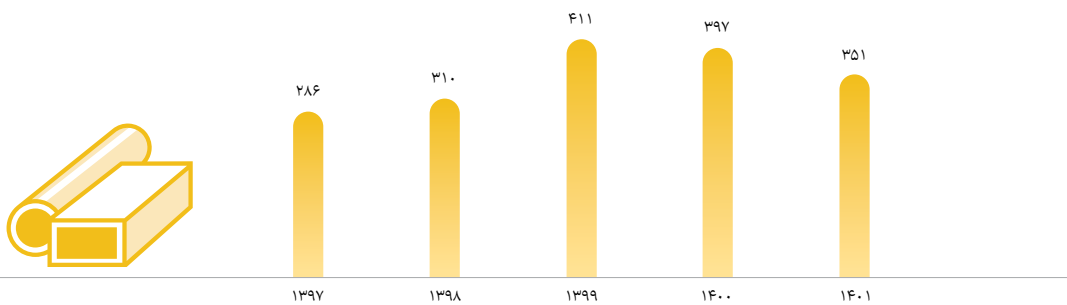

● انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران

مصرف داخلی آلومینیوم در کشور پس از کاهش در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، در سال ۱۳۹۹ مجدداً افزایش یافت. این شاخص در دو سال گذشته روندی نزولی را طی کرده و به ۳۵۱ هزار تن در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

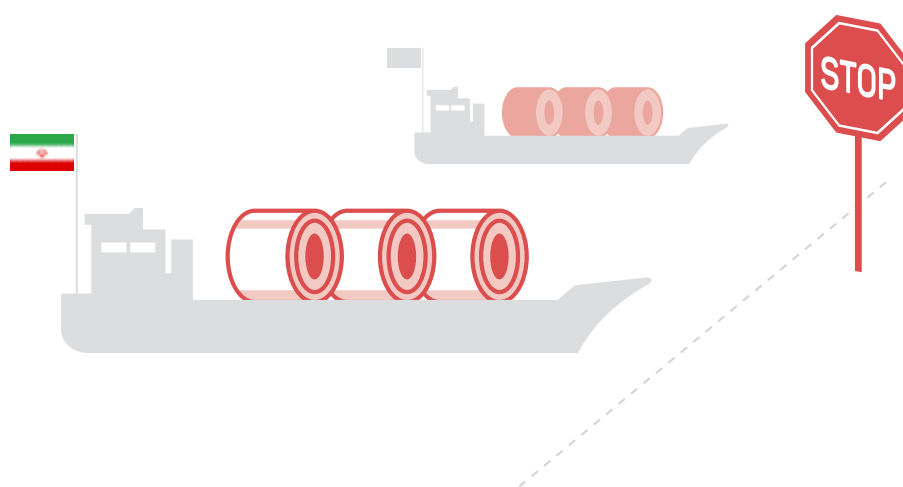
مصرف ظاهری (مصرف واقعی و انبار) آلومینیوم و محصولات آن (هزار تن)

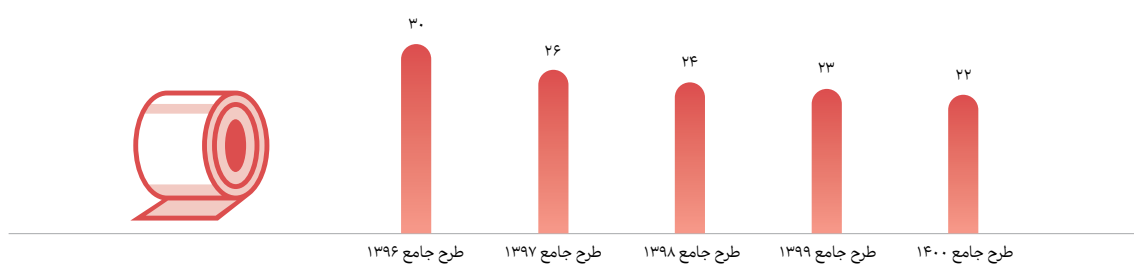
برآورد تغییرات مصرف آینده

پیش‌بینی مصرف فولاد در افق ۱۴۰۴ متناسب با رشد تولید ناخالص داخلی و توسعه سایر صنایع پایین‌دستی این محصولات در کشور برآورد می‌شود.

باتوجه به تحریم‌های بین‌المللی و رکود اقتصادی حاکم در کشور، برآوردهای سالانه از افق مصرف محصولات فولادی در سال ۱۴۰۴ هر ساله کاهش یافته است. براساس آخرین برآوردی که در سال ۱۴۰۰ انجام شده است، مصرف فولاد خام کشور از ۱۶.۴ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ به ۲۲ میلیون تن در سال ۱۴۰۴ خواهد رسید.

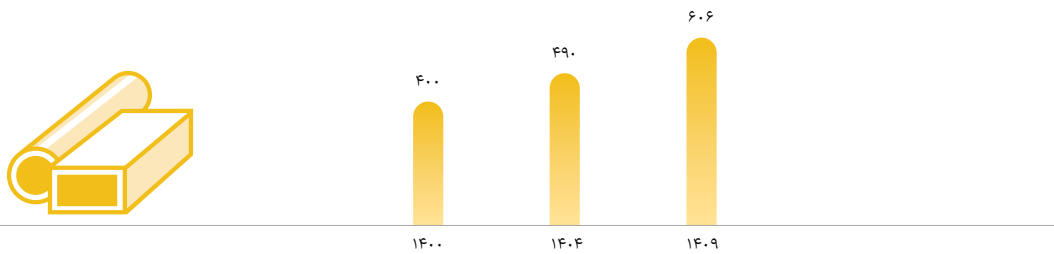
برآورد حجم مصرف محصولات فولادی در افق ۱۴۰۴ - براساس سال محاسبه (میلیون تن)

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

طبق برآوردهای موجود، مصرف داخلی آلومینیوم از ۴۰۰ هزار تن در سال ۱۴۰۰ به ۴۹۰ هزار تن در سال ۱۴۰۴ و ۶۰۶ هزار تن در سال ۱۴۰۹ خواهد رسید. این برآوردها درگرو افزایش رشد اقتصادی و توسعه صنایع مصرفکننده آلومینیوم است. اما در عمل و در سال ۱۴۰۱ مصرف داخلی آلومینیوم به ۳۵۱ هزار تن کاهش پیدا کرد.

برآورد حجم مصرف داخلی آلومینیوم و محصولات آن (هزار تن)

• طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

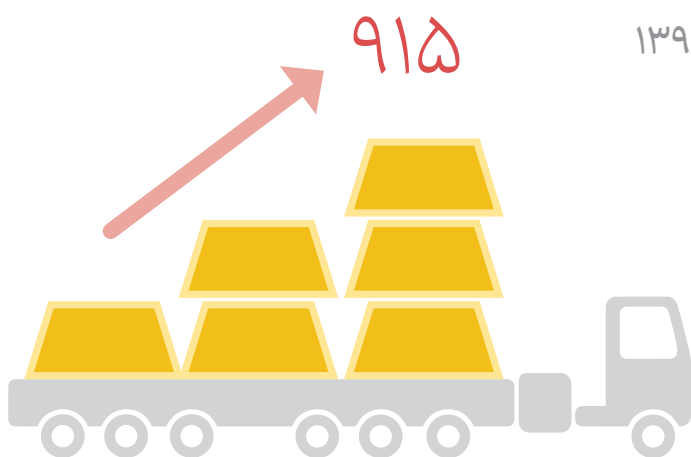

صادرات و واردات

ارزش صادرات محصولات

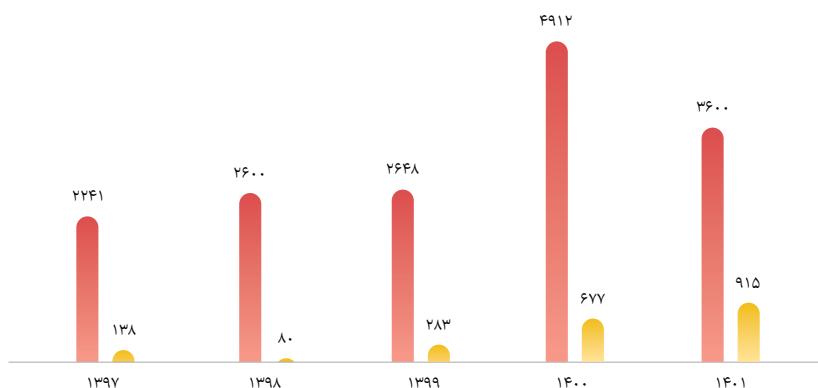
ارزش صادرات فولاد و آلومینیوم در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ سیر صعودی را تجربه کرده بود. این شاخص در سال ۱۴۰۱ با کاهش ۲۷ درصدی به ۳۶۰ میلیارد دلار رسید.

ارزش صادرات آلومینیوم اولیه از ۸۰ میلیون دلار در سال ۱۳۹۸ به ۹۱۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسید.

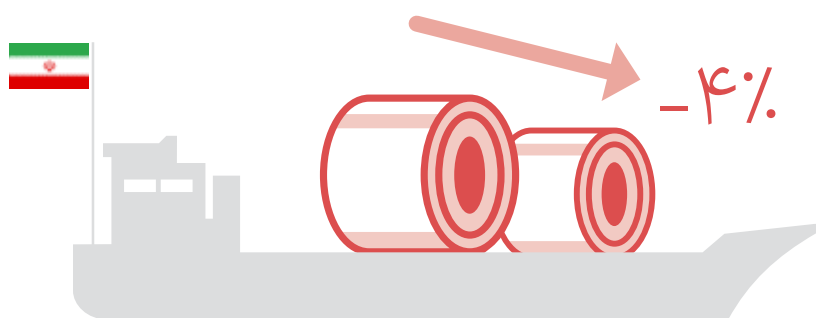
ارزش صادرات فولاد و آلومینیوم (میلیون دلار)

● آلومینیوم خام ● فولاد خام

حجم صادرات محصولات

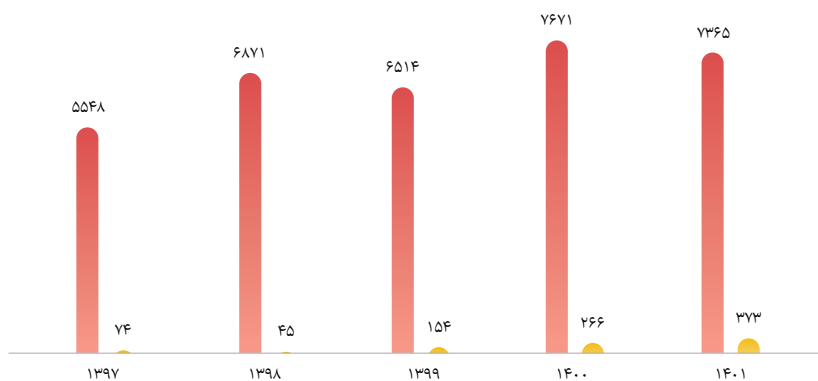
حجم صادرات فولاد خام در سال ۱۴۰۱ با افتی **۴ درصدی** نسبت به سال پیش از آن همراه بوده است.

حجم صادرات آلومینیوم اولیه از ۴۵ هزار تن در سال ۱۳۹۸ به ۳۷۳ هزار تن در سال ۱۴۰۱ رسید.

حجم صادرات فولاد و آلومینیوم (هزار تن)

● آلومینیوم خام ● فولاد خام

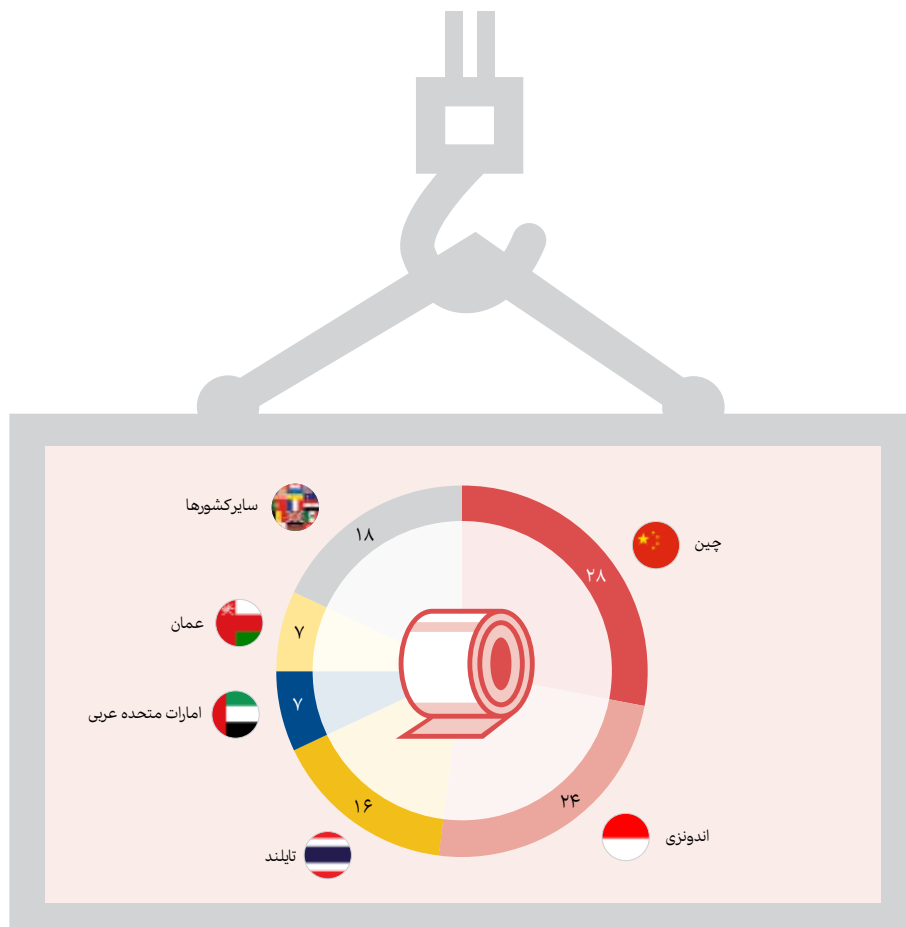

مقاصد عمده صادرات

کشورهای چین، اندونزی، تایلند
اصلی ترین مقاصد صادراتی
فولاد خام ایران
محسوب می شوند.

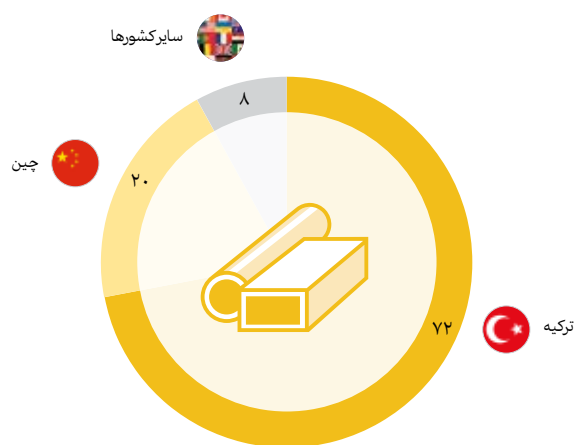
مقاصد صادراتی فولاد خام - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

در پنج سال اخیر بیش از **۹۰ درصد** از صادرات آلومینیوم خام ایران به دو کشور **ترکیه و چین** بوده است.

مقاصد صادرات آلومینیوم خام - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

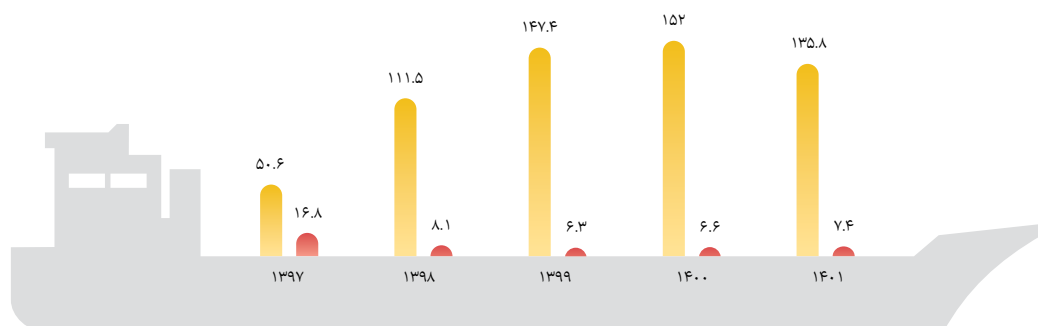

ارزش واردات محصولات

ارزش واردات آلومینیوم اولیه به کشور پس از چهار سال افزایش در سال ۱۴۰۱، ۱۰ درصد کاهش یافت. ارزش واردات فولاد خام پس از کاهش ۵۰ درصدی در سال ۱۳۹۸، در چهار سال اخیر بین ۶ تا ۸ میلیون دلار در نوسان بوده است.

ارزش واردات فولاد و آلومینیوم (میلیون دلار)

● فولاد خام ● آلومینیوم خام

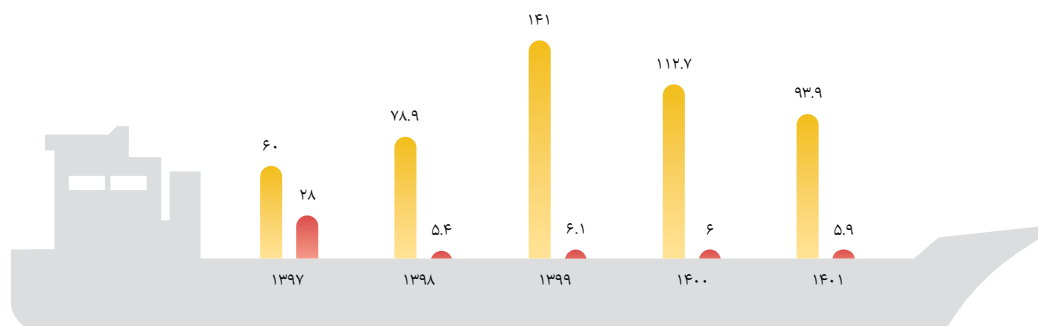
● گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات محصولات

حجم واردات آلومینیوم اولیه در دو سال اخیر ۳۳ درصد کاهش پیدا کرده است. حجم واردات فولاد خام در سال ۱۴۰۱ تنها ۵.۹ هزار تن بوده است.

حجم واردات فولاد و آلومینیوم (هزار تن)

● فولاد خام ● آلومینیوم خام

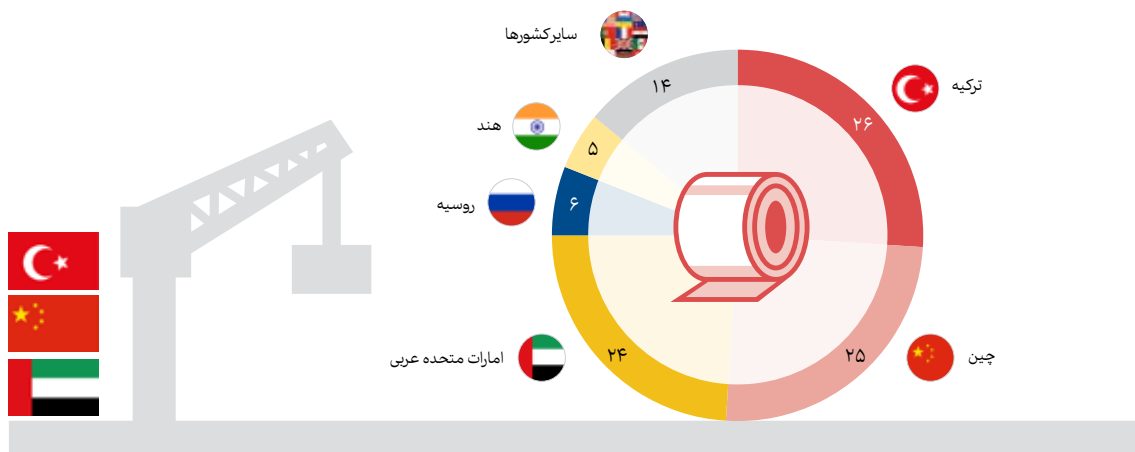

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

مبادی عمده واردات

کشورهای ترکیه، چین و امارات متحده عربی اصلی‌ترین مبادی واردات فولاد خام به کشور محسوب می‌شوند.

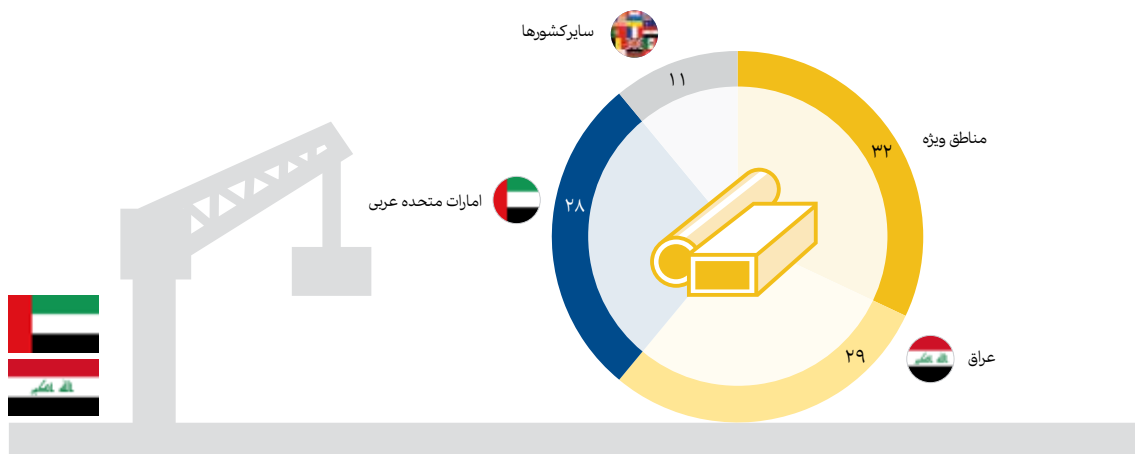
مبادی واردات فولاد خام - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای عراق و امارات اصلی‌ترین مبادی واردات آلومینیوم اولیه به کشور محسوب می‌شوند. البته بیش از ۳۰ درصد واردات آلومینیوم اولیه از طریق مناطق ویژه اقتصادی است.

مبادی واردات آلومینیوم خام - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

• گمرک جمهوری اسلامی ایران

صادرات و واردات مواد اولیه

معادن و منابع موجود در کشور در زنجیره تأمین فلزات اساسی مختلف، متفاوت است. در این گزارش، زنجیره تأمین دو فلز اساسی فولاد و آلومینیوم مورد بررسی قرار گرفته است.

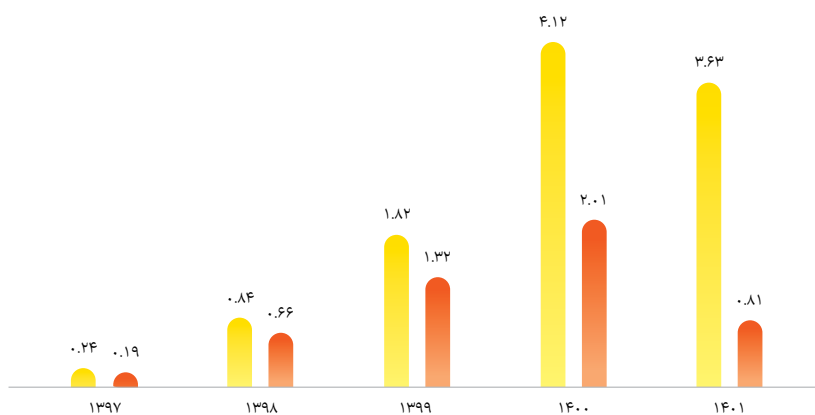
تجارت آلومینا و بوکسیت

معادن بوکسیت در کشور بسیار محدود است. این معادن در مناطق شمال شرقی کشور وجود دارند. در سال‌های اخیر واحدهای صنعتی پالایش بوکسیت و تبدیل آن به آلومینا در کشور تأسیس شده‌اند. اما کماکان تأمین تقاضای کارخانه‌های آلومینیوم نیازمند واردات آلومینا است. پیش‌بینی می‌شود که با توسعه صنایع تولید آلومینا در کشور، واردات آلومینا با واردات بوکسیت جایگزین شود. صادرات آلومینا از ۲۴۰ هزار دلار در سال ۱۳۹۷ به ۳.۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. صادرات بوکسیت نیز از ۱۹۰ هزار دلار در سال ۱۳۹۷ به ۲ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ و ۸۰۰ هزار دلار در سال ۱۴۰۱ رسید.

ارزش واردات مواد اولیه صنایع آلومینیوم (میلیون دلار)

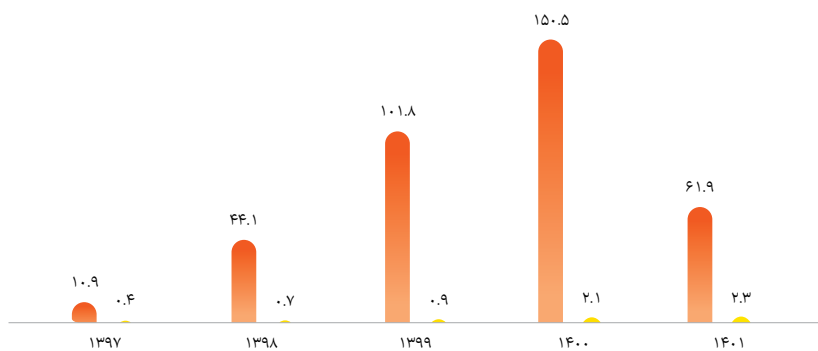
● بوکسیت ● آلومینا

حجم صادرات بوکسیت از ایران در یک سال گذشته بیش از ۶۰ درصد کاهش پیدا کرده است. در مقابل حجم صادرات آلومینا در ۵ سال اخیر روندی صعودی را طی کرده است.

حجم صادرات انواع مواد اولیه صنایع آلومینیوم (هزار تن)

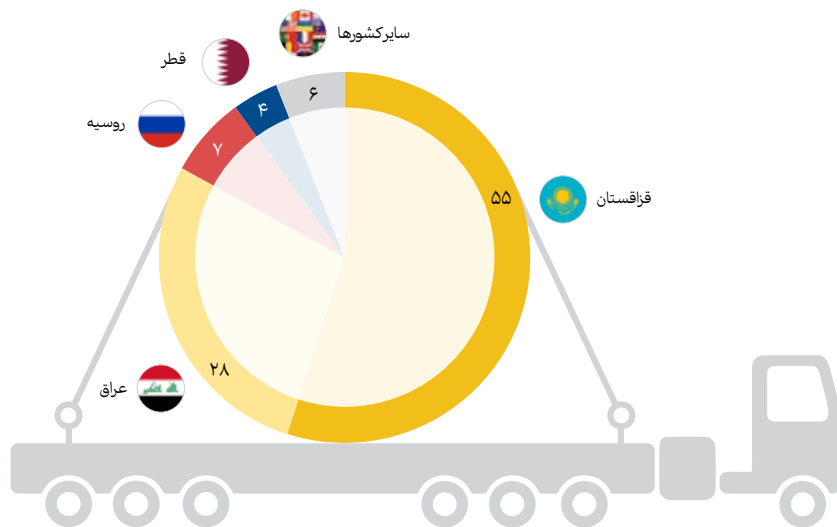
● بوکسیت ● آلومینا

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

قزاقستان و عراق بزرگترین مقاصد صادرات مواد اولیه صنایع آلومینیوم ایران محسوب می‌شوند.

مقاصد صادرات آلومینا و بوکسیت - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

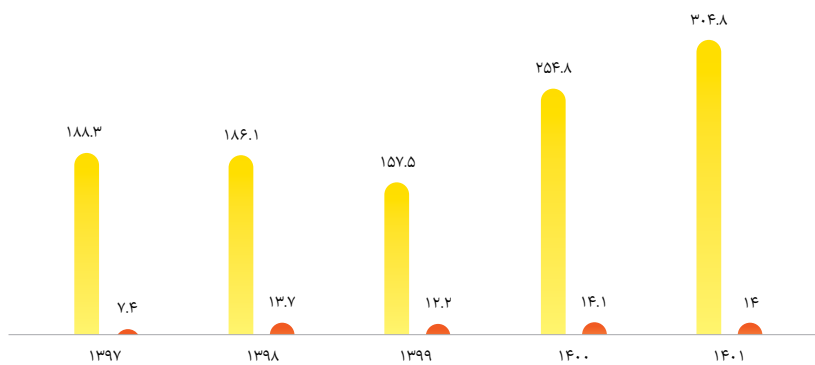

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش واردات آلومینا به کشور از ۱۵۷ میلیون دلار در سال ۱۳۹۹ به ۳۰۴ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. واردات بوکسیت به کشور نیز از ۷.۴ میلیون دلار در سال ۱۳۹۷ به ۱۴ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

ارزش واردات مواد اولیه صنایع آلومینیوم (میلیون دلار)

● بوکسیت ● آلومینا

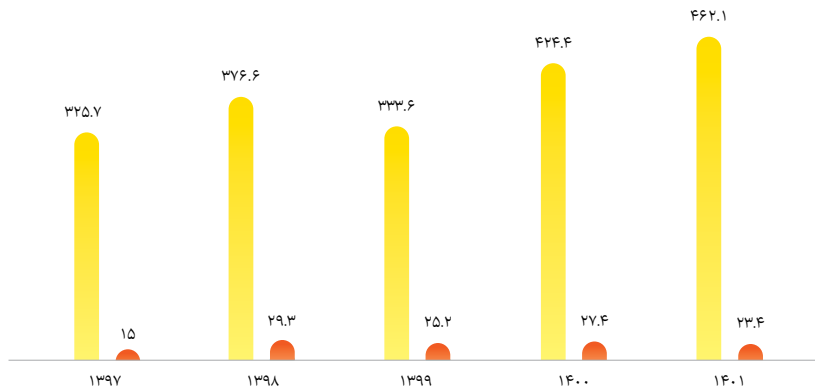

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

در سال ۱۴۰۱ بیش از ۴۶۲ هزار تن آلومینا و ۲۳.۴ هزار تن بوکسیت به کشور وارد شده است.

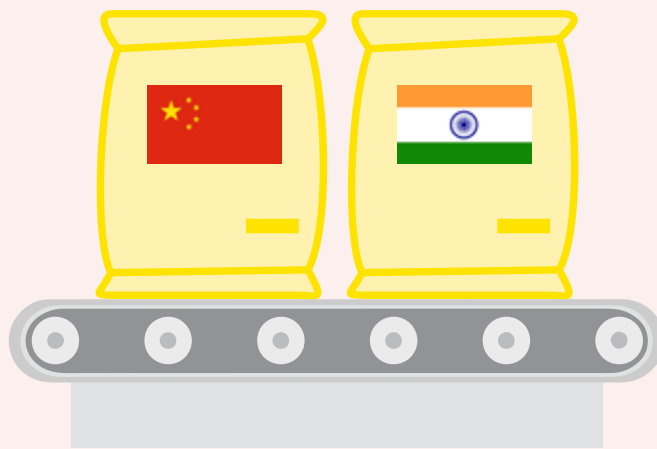
حجم واردات آلومینا و بوکسیت (هزار تن)

● بوکسیت ● آلومینا

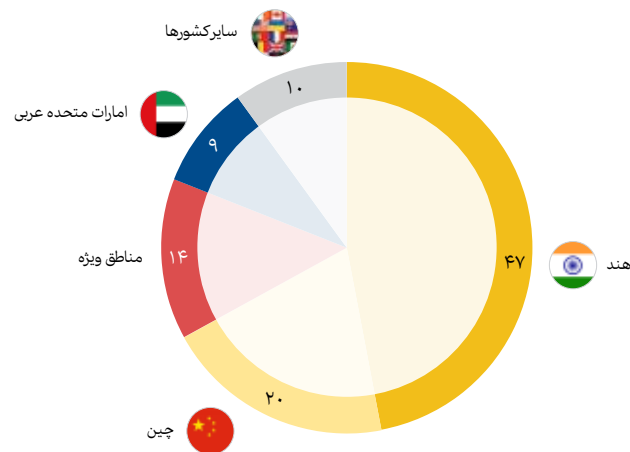

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای هندوستان و چین
اصلی‌ترین مبادی واردات آلومینا
به کشور محسوب می‌شوند.

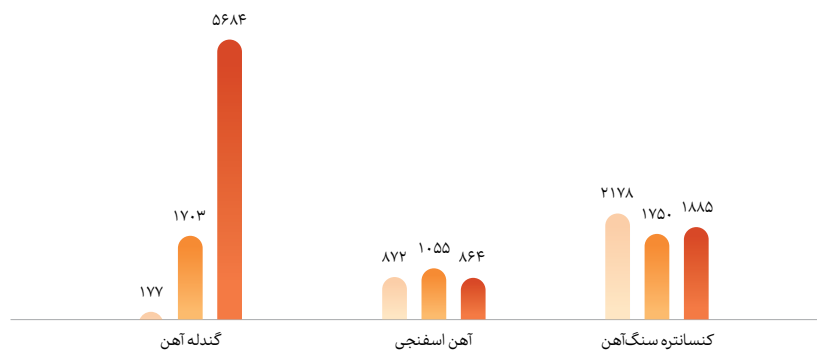
مبادی واردات آلومینا - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

باتوجه به وجود معادن سنگ آهن و همچنین کارخانه‌های استخراج و پالایش این محصول، واردات مواد اولیه زنجیره تأمین فولاد بسیار ناچیز و نزدیک به صفر است. در مقابل صادرات این محصولات در مقیاس بزرگ انجام می‌شود. در سه سال گذشته صادرات گندله از ۱۷۷ هزار تن به ۵۶۶ میلیون تن رسیده و در مقابل حجم صادرات کنسانتره سنگ آهن و آهن اسفنجی ثابت مانده است.

حجم صادرات مواد معدنی آهن و فولاد - ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ (هزار تن)

● ۱۳۹۹ ● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

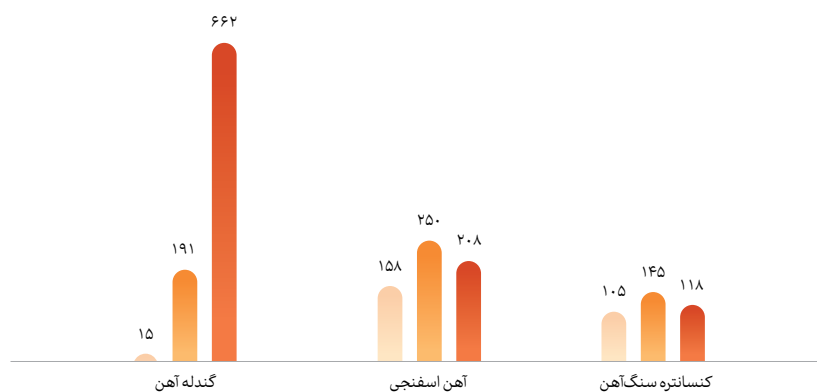

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش صادرات انواع مواد اولیه و واسطه صنایع آهن و فولاد از ۵۸۶ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به یک میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

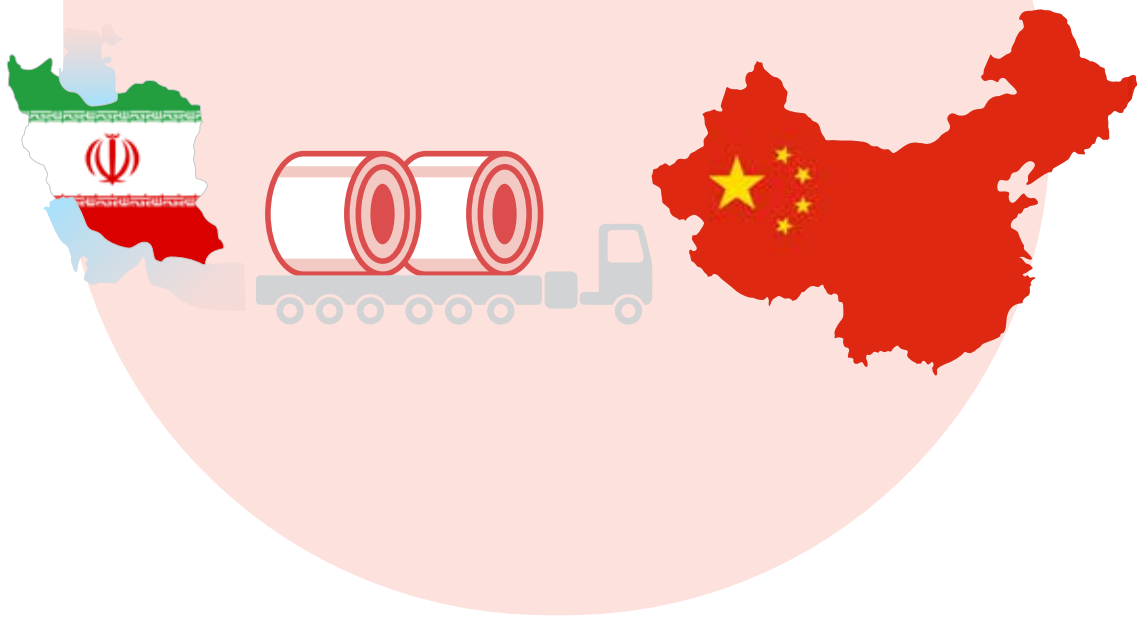
ارزش صادرات انواع مواد اولیه صنایع آهن و فولاد (میلیون دلار)

● ۱۳۹۹ ● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

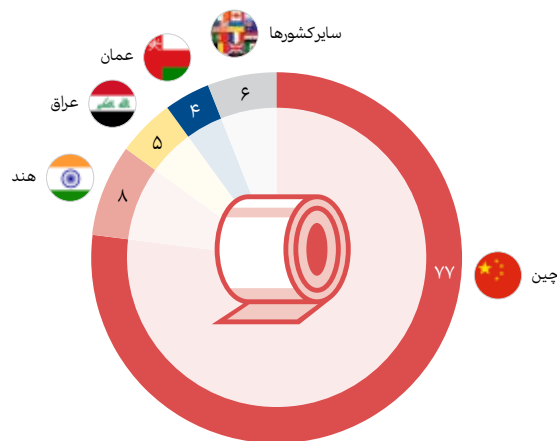

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشور چین بزرگ‌ترین مقصد صادرات مواد اولیه صنایع فولاد محسوب می‌شود.

مقاصد صادراتی مواد اولیه صنایع آهن و فولاد - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

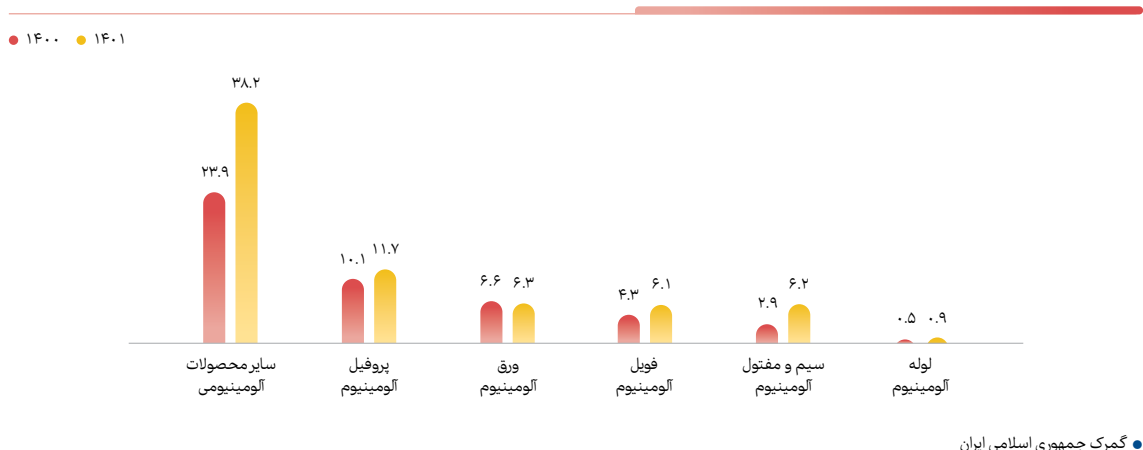
صادرات و واردات محصولات نهایی

مصرف داخلی محصولات میانی زنجیره آلومینیوم از عرضه داخل این محصولات بیشتر است؛ بنابراین در دهه اخیر حجم گسترده‌ای از محصولات آلومینیومی نظیر ورق و فویل به کشور وارد شده است. در دهه اخیر سهم صادرات فولاد خام و محصولات طولی از مجموع محصولات فولادی، افزایش یافته و در مقابل، سهم صادرات محصولات فولادی تخت، کاهش یافته است.

صادرات محصولات آلومینیوم

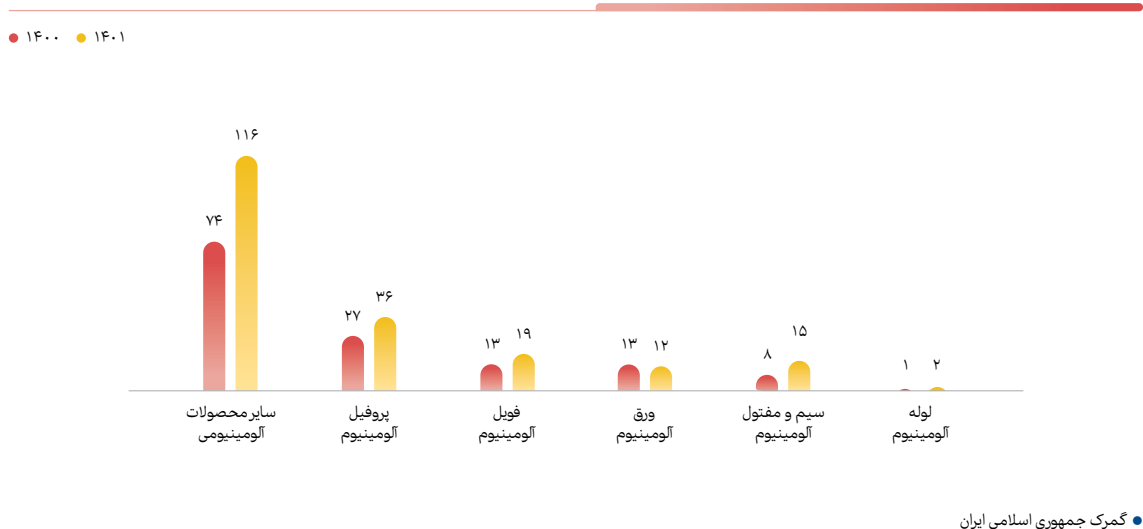
صادرات محصولات آلومینیومی از ۴۸ هزار تن در سال ۱۴۰۰ به ۶۹ هزار تن در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

حجم صادرات انواع محصولات آلومینیومی (هزار تن)

ارزش صادرات محصولات آلومینیومی از ۱۳۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۰۰ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. ارزش صادرات آلومینیوم اولیه در همین دوره بیش از ۹۰۰ میلیون دلار بوده است.

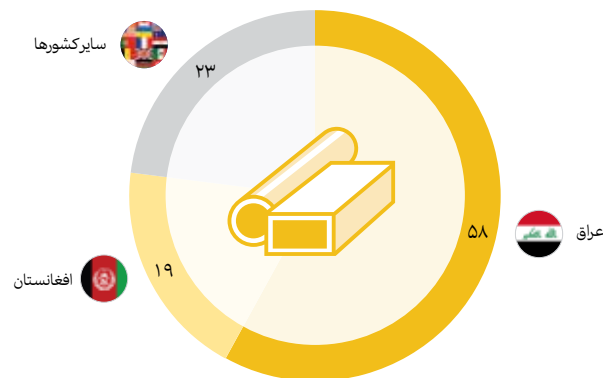
ارزش صادرات انواع محصولات آلومینیومی (میلیون دلار)

عراق و افغانستان بزرگ‌ترین مقاصد صادرات محصولات آلومینیومی ایران محسوب می‌شوند.

مقاصد صادراتی محصولات آلومینیوم - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

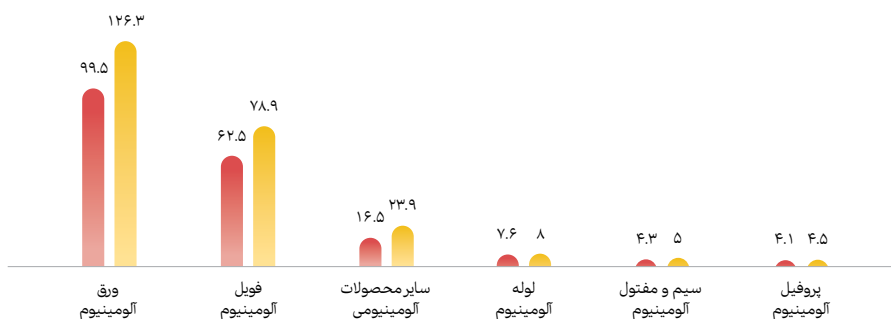

واردات محصولات آلومینیوم

ارزش واردات محصولات آلومینیومی از ۱۹۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۴۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. ورق و فویل آلومینیومی اصلی ترین محصولات وارداتی به کشور محسوب می شوند.

ارزش واردات انواع محصولات آلومینیومی (میلیون دلار)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

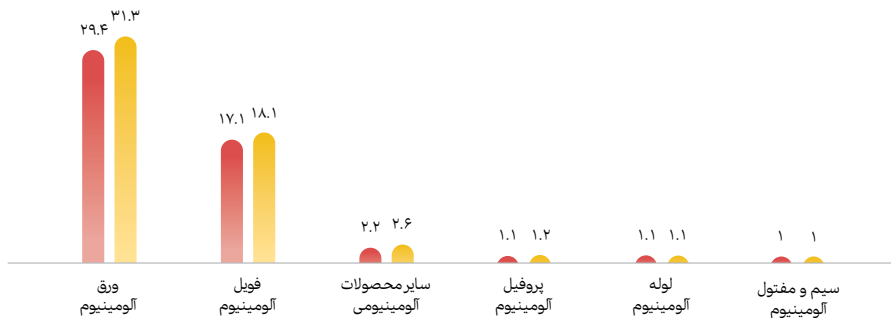

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

حجم واردات محصولات آلومینیومی در یک سال گذشته تنها ۶.۵ درصد افزایش یافته است. با توجه به رشد ۲۷ درصدی ارزش محصولات وارداتی، به نظر می رسد که نوع محصولات وارداتی و کیفیت آنها در این مدت تغییر کرده است.

حجم واردات انواع محصولات آلومینیومی (هزار تن)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

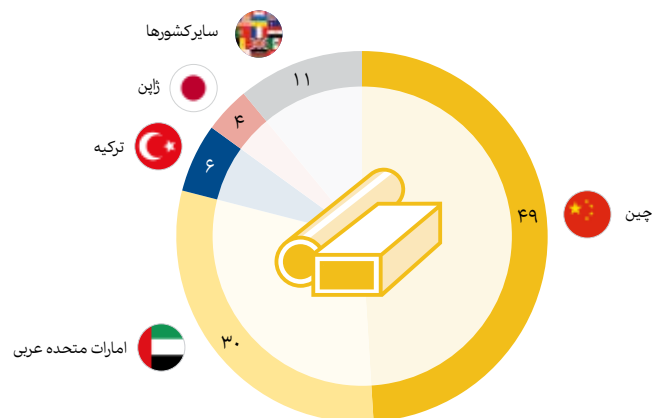

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

کشورهای چین و امارات مهم‌ترین
مبادی واردات محصولات آلومینیومی
به کشور محسوب می‌شوند.

مبادی واردات محصولات آلومینیومی - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

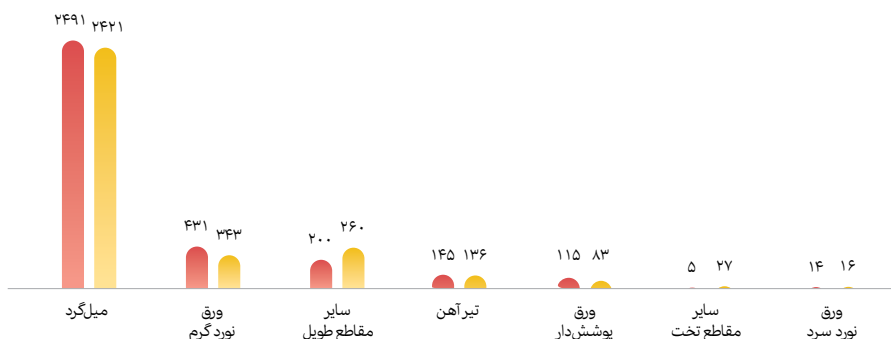

صادرات محصولات فولادی

حجم صادرات محصولات فولادی از ۳.۴ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ به ۳.۲۸ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ رسید. میل‌گرد و ورق نورد گرم مهم‌ترین محصولات صادراتی ایران محسوب می‌شوند.

حجم صادرات انواع محصولات فولادی (هزار تن)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

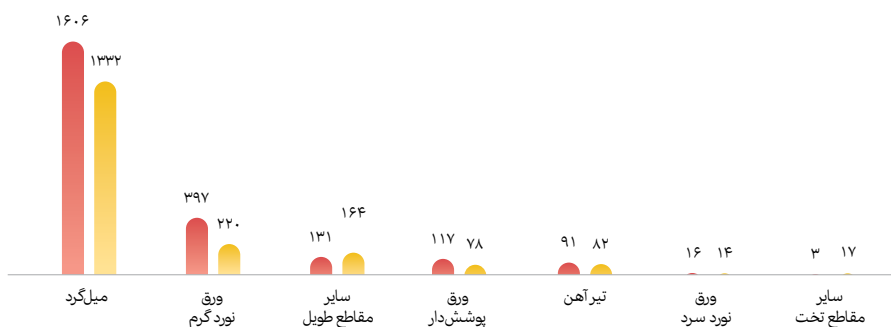

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

ارزش صادرات محصولات فولادی از ۲۳۶۱ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۱۹۰۷ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. در این میان، میل‌گرد ۷۰ درصد از ارزش صادرات محصولات فولادی را تشکیل می‌دهد.

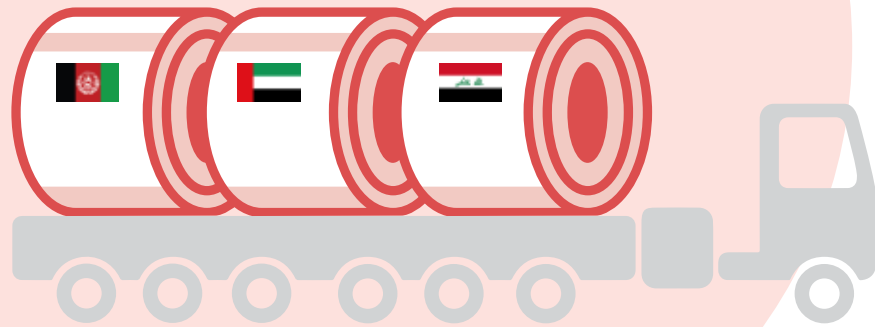
ارزش صادرات انواع محصولات فولادی (میلیون دلار)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

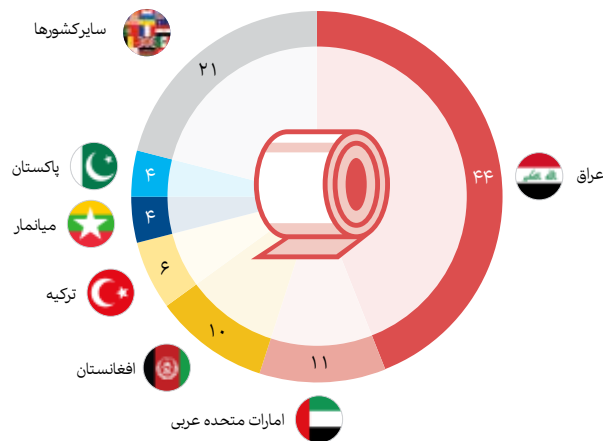

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

عراق، امارات و افغانستان
 مهم‌ترین مقاصد صادراتی محصولات
 فولادی ایران محسوب می‌شوند.

مقاصد صادراتی انواع محصولات فولادی - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

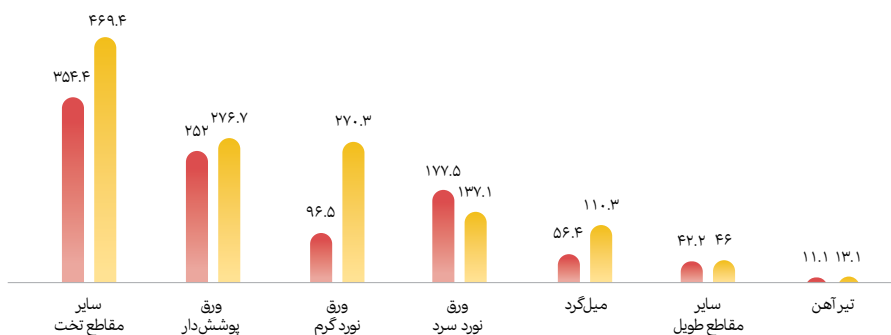

واردات محصولات فولادی

واردات محصولات فولادی به کشور از ۷۸۴ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به ۱۰۲۰ میلیون دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. انواع ورق و محصولات تخت، مهم‌ترین محصولات وارداتی به کشور محسوب می‌شوند.

ارزش واردات انواع محصولات فولادی به کشور (میلیون دلار)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

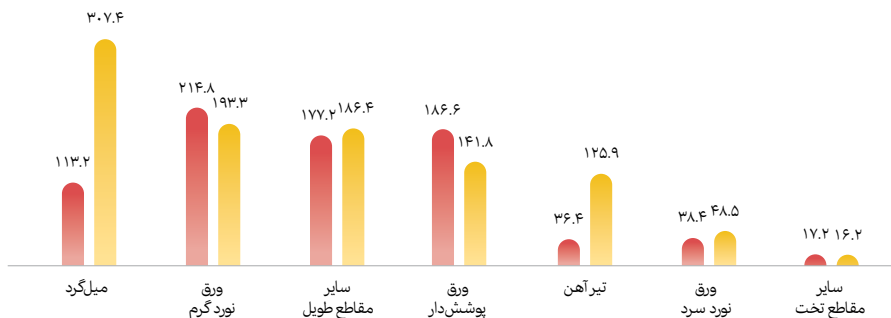

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

واردات ورق نورد گرم به کشور در یک سال گذشته بیش از ۲.۷ برابر شده است. واردات میل‌گرد نیز در این مدت بیش از ۳.۵ برابر شده است.

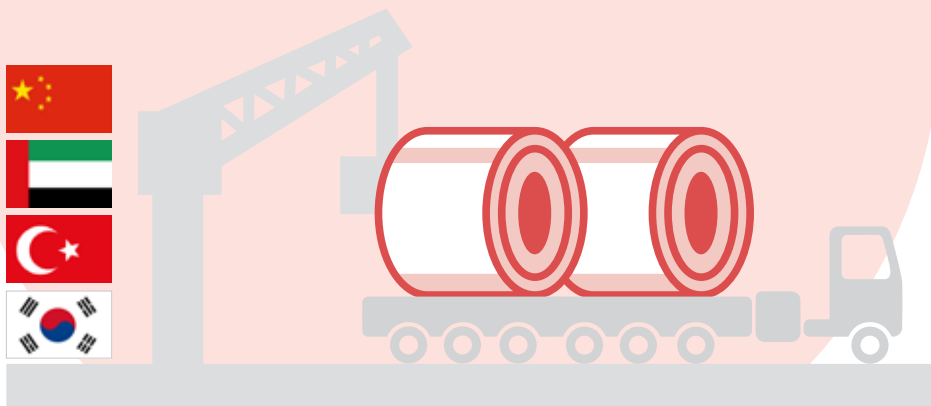
حجم واردات انواع محصولات فولادی (هزار تن)

● ۱۴۰۰ ● ۱۴۰۱

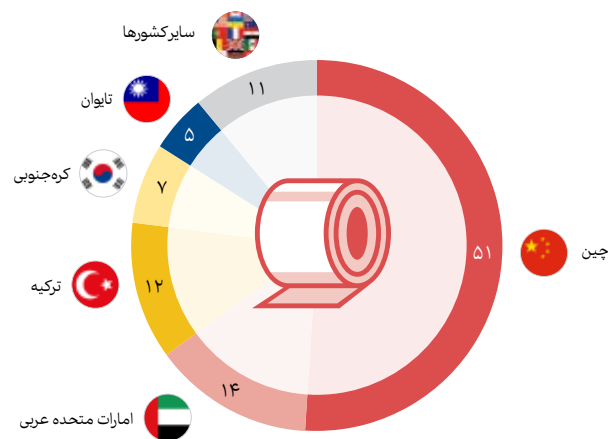

● گمرک جمهوری اسلامی ایران

چین، امارات، ترکیه و کره جنوبی
به ترتیب مهم‌ترین مبادی وارداتی
محصولات فولادی به کشور
محسوب می‌شوند.

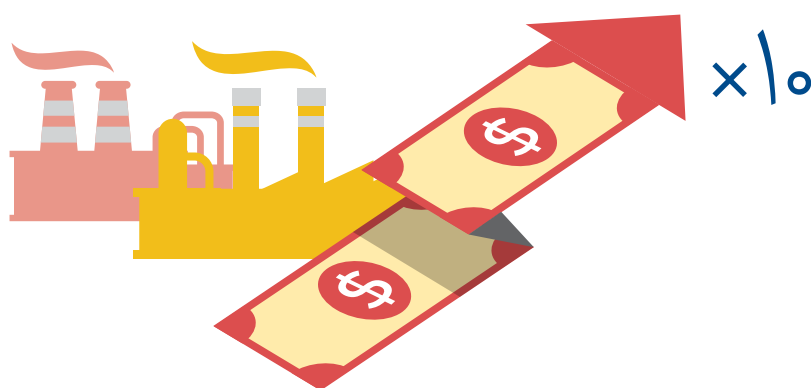
مبادی وارداتی محصولات فولادی - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ (درصد)

قیمت

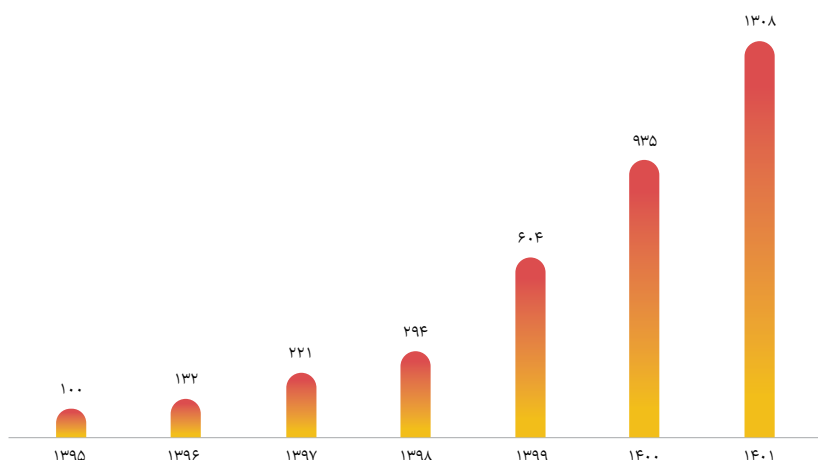
تورم تولیدکننده

شاخص قیمت تولیدکننده صنایع فلزات پایه در شش سال اخیر نزدیک به ۱۰ برابر شده است.

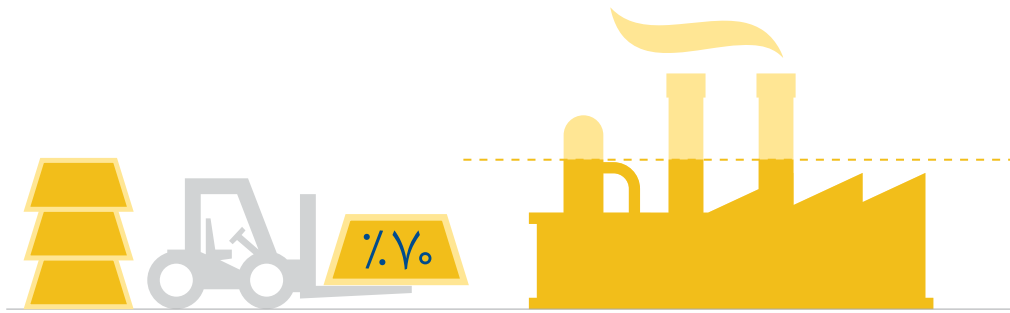
تورم تولیدکننده در این صنعت در سال ۱۳۹۹ بیش از ۱۰۰ درصد بوده است. این شاخص در سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب ۵۰ و ۴۰ درصد بوده است.

شاخص قیمت تولیدکننده صنایع فلزات پایه (۱۳۹۵=۱۰۰)

عوامل تولید کارخانه‌های آلومینیوم

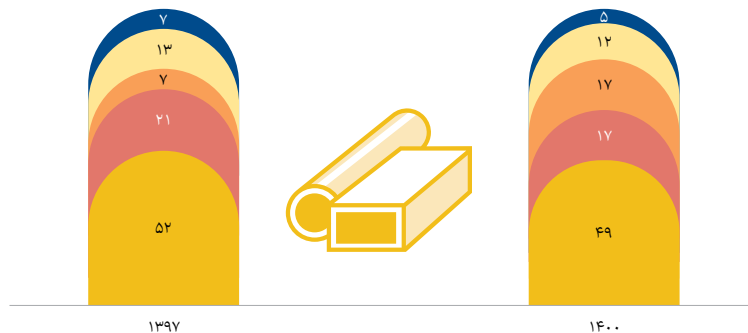
حدود **۷۰ درصد** از قیمت تمام شده آلومینیوم اولیه هزینه انواع مواد اولیه است.

در یک سال اخیر، سهم این قسمت از قیمت تمام شده آلومینیوم کاهش یافته است. در مقابل سهم حامل‌های انرژی از قیمت تمام شده در یک سال اخیر از ۷ درصد به ۱۷ درصد افزایش یافته اما کماکان دسترسی به انرژی ارزان قیمت مهم‌ترین مزیت صنایع آلومینیوم کشور در مقایسه با سایر بازیگران بین‌المللی است.

سهم عوامل مختلف تولید از قیمت تمام شده آلومینیوم - ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۰ (درصد)

● سایر هزینه‌ها ● دستمزد ● انرژی ● سایر مواد اولیه ● آلومینا

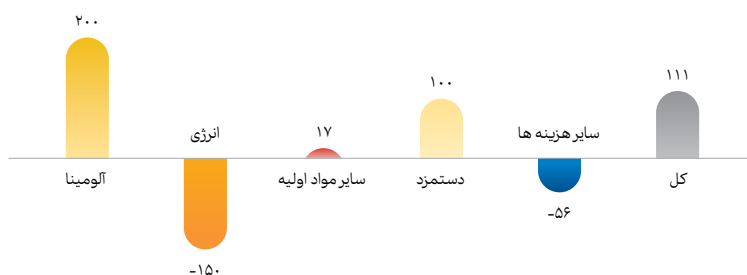

مقایسه هزینه عوامل تولید مختلف از هزینه ساخت یک تن آلومینیوم تصویری بهتری از وضعیت تولید در کشور ارائه می‌دهد. بنابر آمارهای موجود، در حال حاضر هزینه تأمین آلومینای وارداتی به کشور با توجه به تحریم‌های بین‌المللی و افزایش هزینه مبادله بسیار گران‌تر از تولیدکنندگان خارجی است. میانگین تعداد نیروی کار به ازای تولید هر تن آلومینیوم بسیار بالاتر از میانگین جهانی است؛ بنابراین هزینه جبران خدمات نیروی انسانی نیز بالاتر از متوسط جهانی صنایع آلومینیوم است. صنایع تولید آلومینیوم نیازمند مصرف بالای برق است. با توجه به دسترسی کشور به منابع گاز و قیمت پایین برق در کشور، هزینه انرژی در ایران بسیار پایین‌تر از سایر کشورها است و این موضوع مهم‌ترین مزیت رقابتی صنایع آلومینیوم کشور محسوب می‌شود.

بررسی تمامی عوامل نشان می‌دهد قیمت تمام شده هر تن آلومینیوم در کشور به طور میانگین ۱۰۰ دلار بیشتر از بازیگران بین‌المللی است.

تفاوت قیمت عوامل تولید برای تولیدکننده داخلی و خارجی (دلار بر تن)

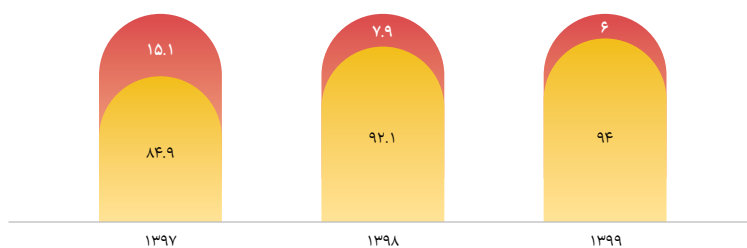
زنجیره تأمین صنعت

مواد اولیه وارداتی و داخلی

در سال‌های اخیر سهم مواد اولیه خارجی نسبت به کل هزینه‌های مواد اولیه صنایع فلزی در کشور کاهش پیدا کرده است. این شاخص از ۱۵ درصد در سال ۱۳۹۷ به ۶ درصد در سال ۱۳۹۹ رسید.

سهم مواد اولیه داخلی و وارداتی در صنایع فلزات اساسی (درصد)

● سهم مواد اولیه خارجی ● سهم مواد اولیه داخلی

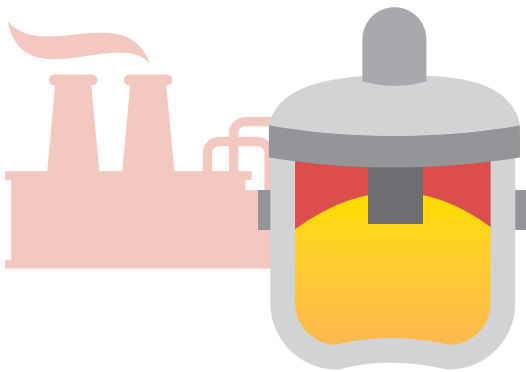
● طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار

زنجیره تولید و مواد اولیه

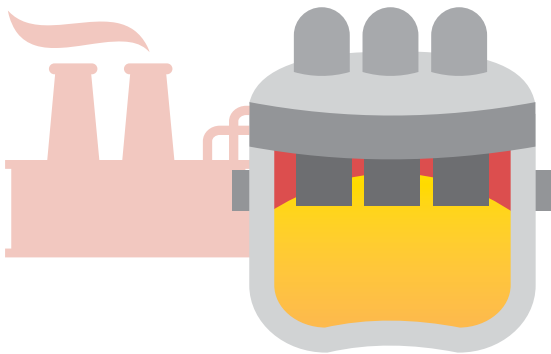
زنجیره تأمین صنایع فولاد

به‌طورکلی دو روش صنعتی برای فرایند فولادسازی در صنایع مرسوم است:

۱. فولادسازی به روش اکسیژن قلیایی

در این روش ابتدا سنگ آهن به کنسانتره و پس از آن به گندله تبدیل می‌شود و سپس گندله در کوره بلند تحت حرارت بسیار بالا به چدن (آهن اولیه) تبدیل می‌شود. سپس فرایند فولادسازی در کوره اکسیژن بازی انجام می‌شود. این روش در مجتمع‌های فولادسازی بزرگ انجام می‌شود و هزینه‌های اجرایی در این روش بسیار بالا است.

۲. فولادسازی به روش قوس الکتریکی

در این روش سنگ آهن پس از فرایند گندله‌سازی به کوره احیای مستقیم می‌رود و زیر دمای ذوب به صورت مستقیم به آهن اسفنجی تبدیل می‌شود. آهن اسفنجی و ضایعات فلزی در کوره قوس الکتریکی به فولاد خام تبدیل می‌شوند.

زنجیره تأمین صنایع فولاد

زنجیره تأمین

صنایع فولاد شامل

پنج مرحله

اساسی است:

۲

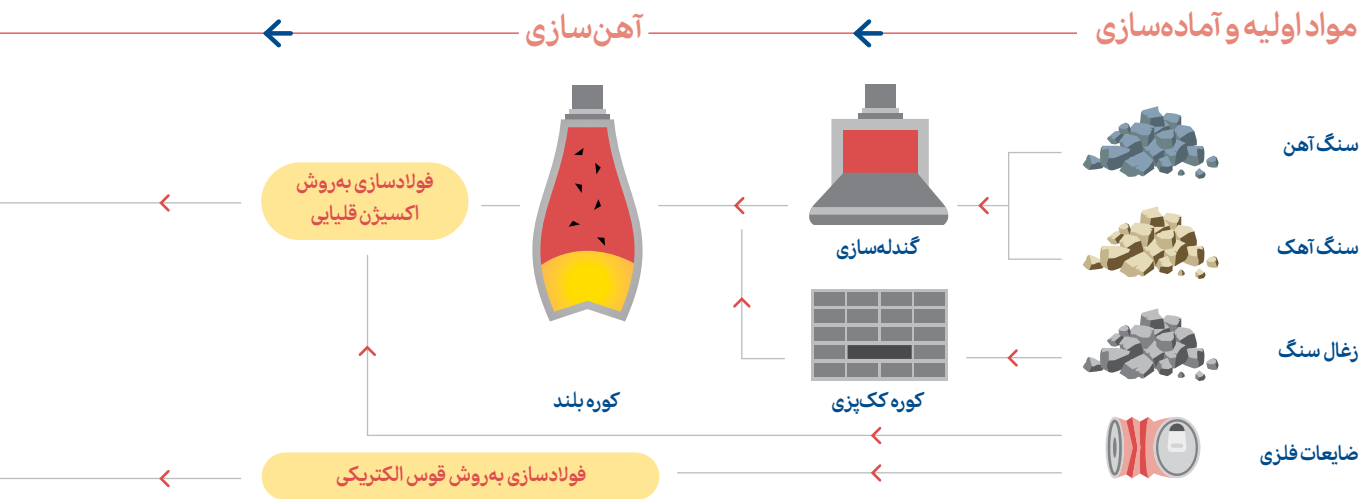
آهن‌سازی

در این مرحله، گندله و کک در کوره بلند به آهن اولیه (چدن) تبدیل می‌شود. در روش قوس الکتریکی نیز گندله در کوره احیای مستقیم به آهن اسفنجی تبدیل می‌شود. تفاوت اصلی دو روش فولادسازی در مرحله آهن‌سازی و فولادسازی است.

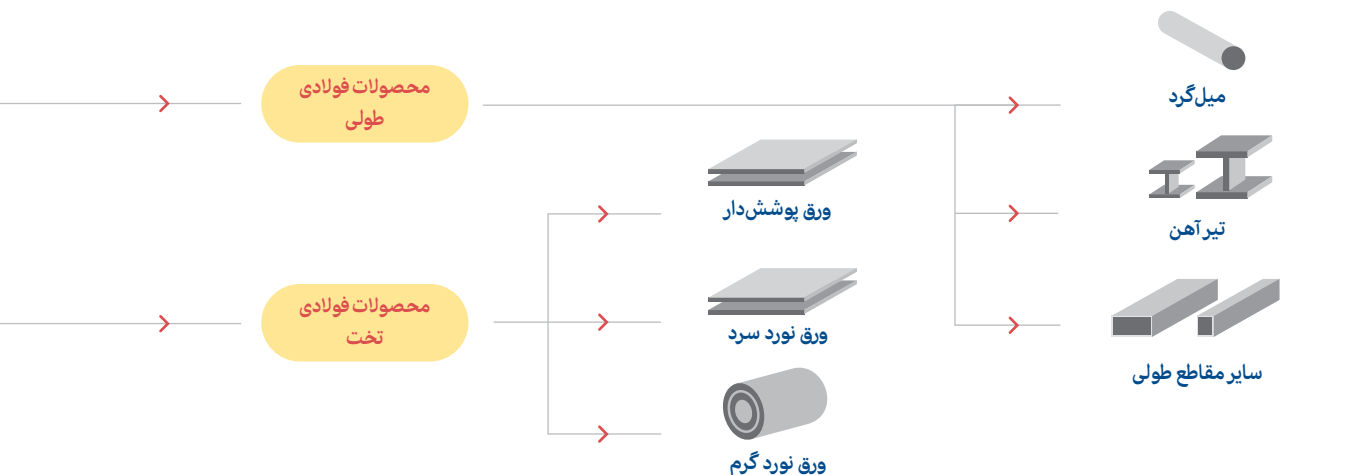
۱

مواد اولیه و آماده‌سازی

در این مرحله، ابتدا سنگ آهن به کنسانتره سنگ آهن تبدیل می‌شود و سپس به کمک آهک و بنتونیت طی فرایندی به گندله آهن تبدیل می‌شود. از طرف دیگر زغال سنگ نیز طی فرایند کک‌سازی به کک تبدیل می‌شود تا در مرحله بعدی به همراه گندله در کوره بلند ذوب شود.

محصولات فولادی نهایی

۵

نوردکاری

در این مرحله، انواع محصولات نیمه‌نهایی فولاد در کارخانه نوردسازی به روش گرم و سرد به انواع محصولات فولادی نهایی تبدیل می‌شوند. محصولات نهایی فولادی به دو گروه کلی محصولات تخت و طولی تقسیم می‌شوند که در صنایع مختلف کاربرد دارند.

۴

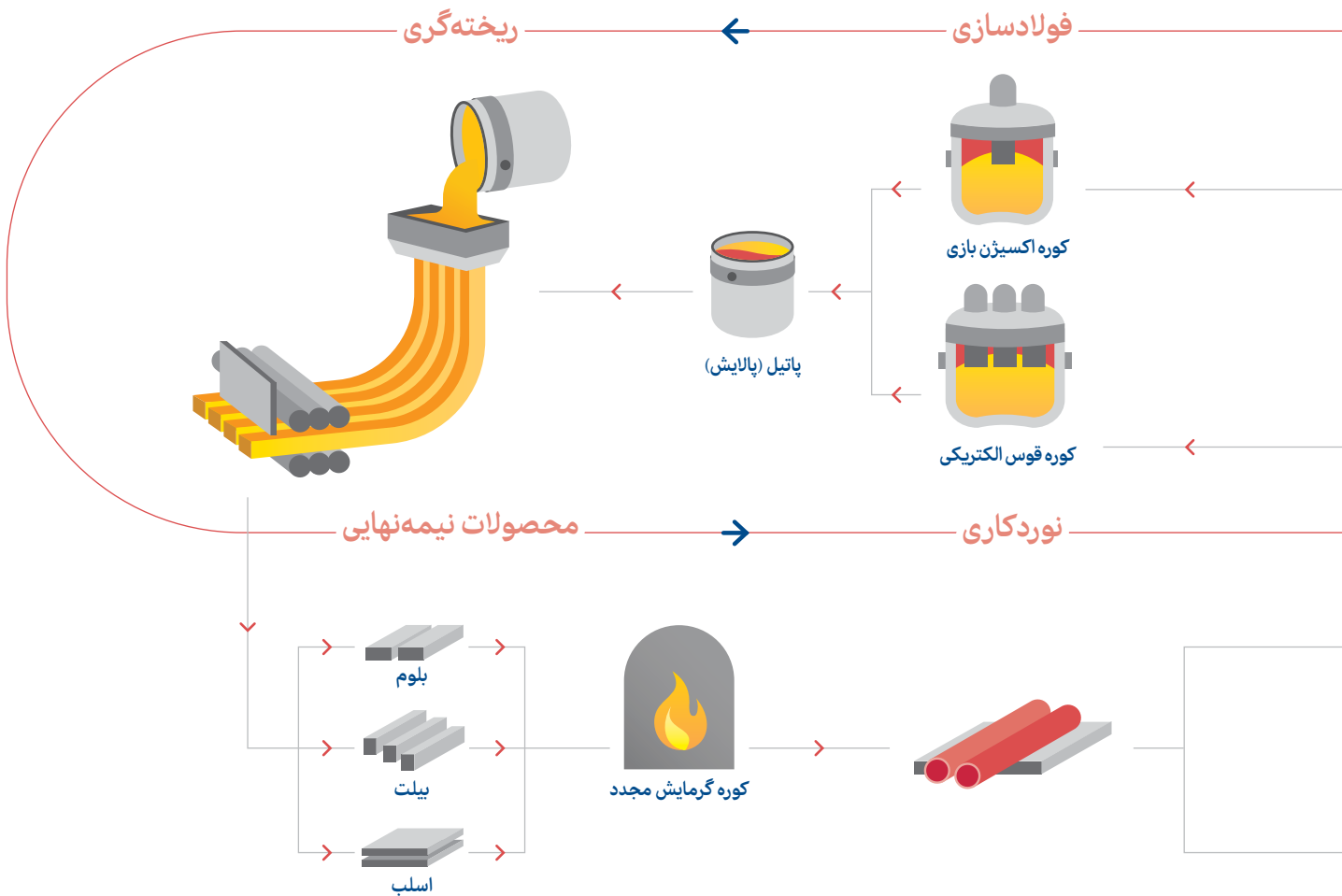
ریخته‌گری پیوسته

در این مرحله، فولاد خام به دست آمده از دو روش فولادسازی به انواع شمش‌های فولادی خام (بلوم، بلیت و اسلب) تبدیل می‌شود.

۳

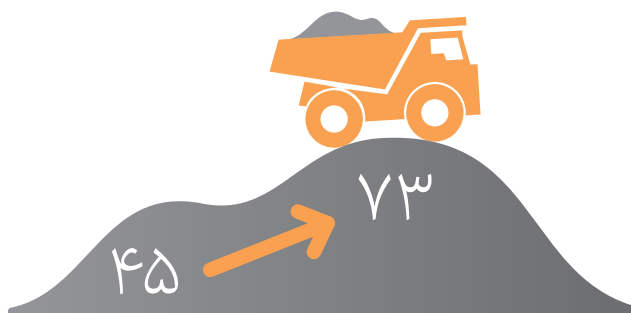
فولادسازی

در روش اکسیژن‌قلیایی، چدن به دست آمده در یک فرایند کاهش در کوره اکسیژن بازی به فولاد خام تبدیل می‌شود. این مرحله در روش قوس الکتریکی در کوره قوس الکتریکی با حضور هم‌زمان ضایعات فلزی و آهن اسفنجی فولاد خام تولید می‌شود.

زنجیره بالادستی صنایع فولاد در کشور متناسب با افزایش ظرفیت تولید فولاد خام، توسعه یافته است. در ادامه وضعیت ظرفیت و حجم تولید این زنجیره مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در شش سال اخیر ظرفیت اسمی و حجم تولیدات کنسانتره آهن به ترتیب ۳۹ و ۳۵ درصد افزایش یافته است.

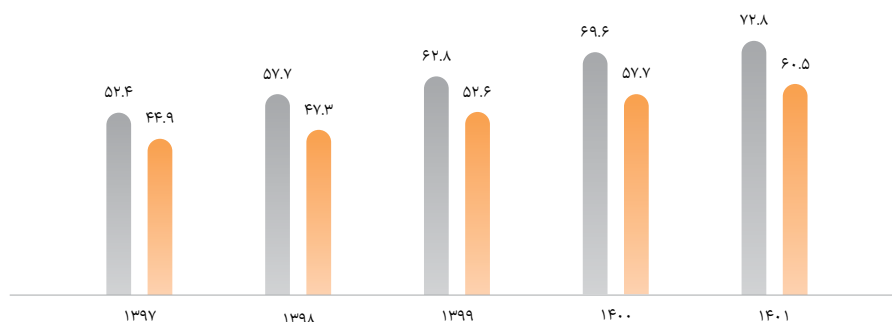
حجم تولیدات این محصول پایه نیز از ۴۵ میلیون تن به ۷۳ میلیون تن رسیده است.

به طور کلی باتوجه به توسعه صنایع پایین دستی سنگ آهن، ضریب بهره برداری از کارخانه های تولید کنسانتره از ۵۶ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۸۳ درصد در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید کنسانتره آهن (میلیون تن)

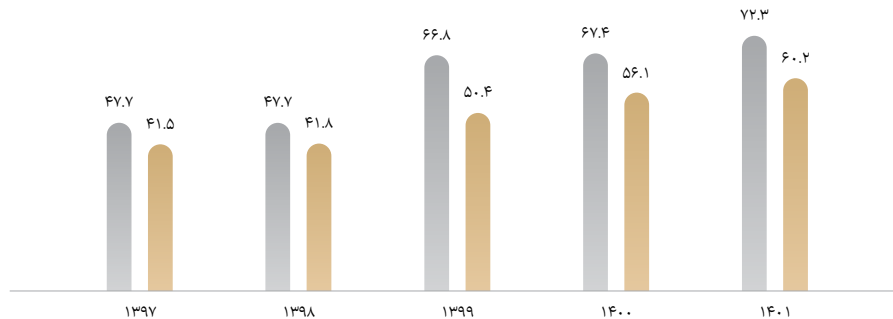
● تولید واقعی ● ظرفیت اسمی

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات واحدهای تولید گندله آهن در هفت سال اخیر به ترتیب ۱۲۶ و ۱۳۵ درصد افزایش یافته است. در سال ۱۴۰۱ ظرفیت اسمی و حجم تولید گندله به ترتیب به ۷۲.۳ و ۶۰.۲ میلیون تن رسیده است. ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید گندله در سال‌های اخیر در حدود ۸۳ درصد ثابت مانده است.

ظرفیت اسمی و حجم تولید گندله (میلیون تن)

● تولید واقعی ● ظرفیت اسمی

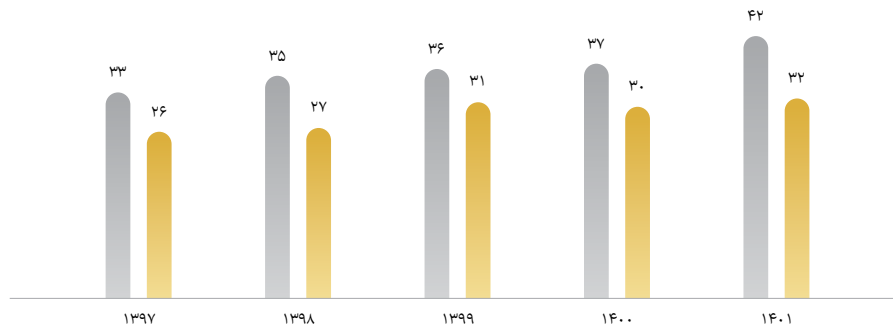

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

ظرفیت اسمی و حجم تولیدات آهن اسفنجی در هفت سال اخیر به ترتیب ۷۰ و ۸۳ درصد افزایش یافته است. در سال ۱۴۰۱ ظرفیت اسمی و حجم تولیدات آهن اسفنجی به ترتیب به ۴۲ و ۳۲ میلیون تن رسید. ضریب بهره‌برداری از واحدهای تولید آهن اسفنجی از ۷۱ درصد در سال ۱۳۹۵ به ۷۶ درصد در سال ۱۴۰۱ رسید.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آهن اسفنجی (میلیون تن)

● تولید واقعی ● ظرفیت اسمی

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

زنجیره تأمین صنایع آلومینیوم

۱

استخراج بوکسیت

در این مرحله، سنگ معدنی بوکسیت از معادن استخراج شده، غربال اولیه می‌شود و برای استفاده در مراحل بعدی خرد می‌شود.

زنجیره تأمین صنایع آلومینیوم از سنگ معدنی تا محصولات نهایی شامل **چهار مرحله** می‌شود:

۲

تولید آلومینا

در این مرحله، سنگ معدنی بوکسیت حاوی آلومینا طی فرایند بایرو چند فرایند جانبی دیگر از سایر ناخالصی‌های دیگر جداسازی شده و آلومینای خالص (آلومینیوم هیدروکسید) به دست می‌آید.

۳

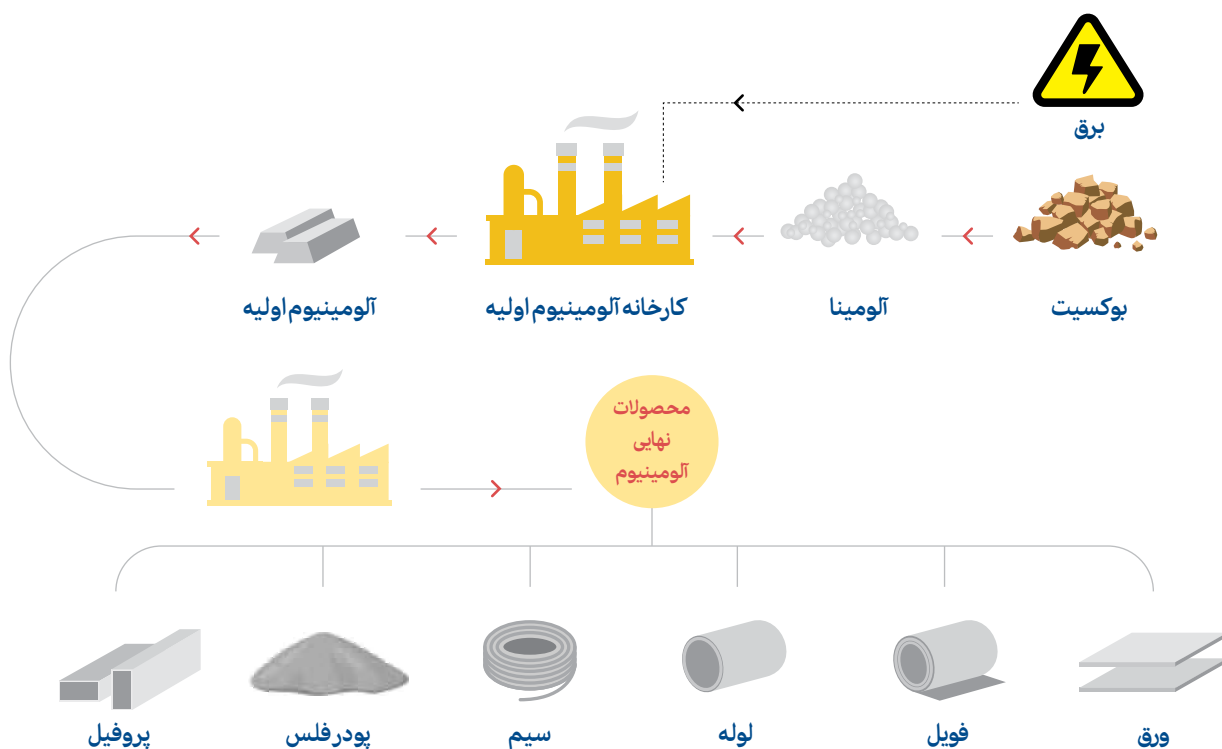
تولید آلومینیوم اولیه

آلومینای به دست آمده در مرحله قبل طی فرایند الکترولیز هال - هرولت به فلز آلومینیوم تبدیل می‌شود. این فرایند که نوعی الکترولیز است، نیازمند مصرف زیاد انرژی برق است به طوری که بیش از ۳۰ درصد از هزینه تولید آلومینیوم صرف تأمین انرژی این فرایند می‌شود. در نهایت آلومینیوم اولیه پس از فرایند ریخته‌گری به انواع شمش آلومینیوم تبدیل می‌شود.

۴

تولید محصولات آلومینیومی

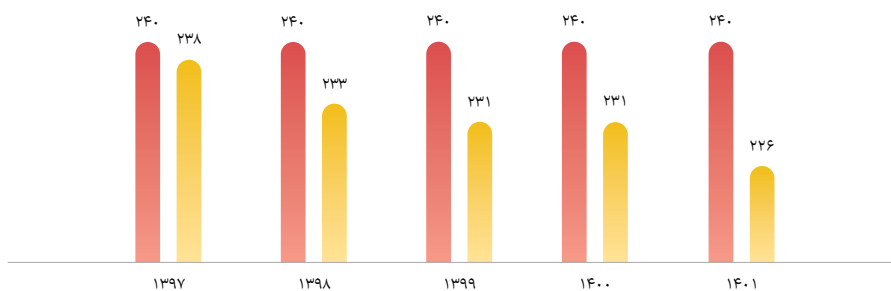
این مرحله در قالب ریخته‌گری آلومینیوم و یا نوردکاری انواع آلومینیوم اولیه انجام می‌شود و به انواع محصولات آلومینیومی همچون ورق، فویل و پروفیل تبدیل می‌شود. در سال‌های اخیر، استفاده از روش‌های نوردکاری و شکل‌دهی سرد نسبت به ریخته‌گری مجدداً آلومینیوم افزایش یافته است.

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، زنجیره تأمین بالادستی صنایع آلومینیوم برخلاف صنایع فولاد نیازمند واردات مواد اولیه به کشور است. آلومینا به‌عنوان ماده اولیه مستقیم تولید آلومینیوم از فراوری بوکسیت به دست می‌آید. در حال حاضر کارخانه آلومینای ایران (آلومینای جاجرم) اصلی‌ترین واحد تولید آلومینا در کشور محسوب می‌شود. این مجتمع به‌صورت تمام ظرفیت در سال‌های اخیر فعال بوده است. حجم تولیدات آلومینای کشور در سال ۱۴۰۱ اندکی کاهش پیدا کرد و از ۲۳۱ هزار تن به ۲۲۶ هزار تن رسید.

ظرفیت اسمی و حجم تولید آلومینا (هزار تن)

● حجم تولید ● ظرفیت اسمی

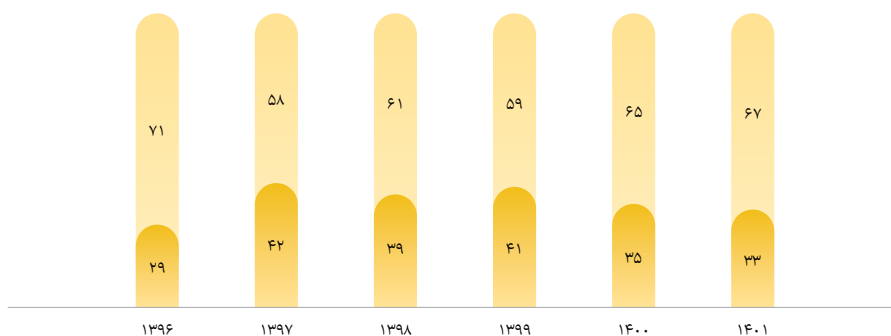

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

در سال‌های اخیر به‌طور میانگین ۶۳ درصد از آلومینای مورد استفاده صنایع آلومینیوم از خارج از کشور تأمین شده است. توسعه صنایع آلومینا و واردات بوکسیت به‌جای آلومینا نسبت به واردات مستقیم آلومینا صرفه اقتصادی دارد؛ بنابراین پیش‌بینی می‌شود که با افزایش ظرفیت تولید آلومینا در کشور، واردات به کشور کاهش پیدا کند.

سهم تولید داخل و واردات از مصرف آلومینا (درصد)

● واردات ● تولید داخل

● طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو

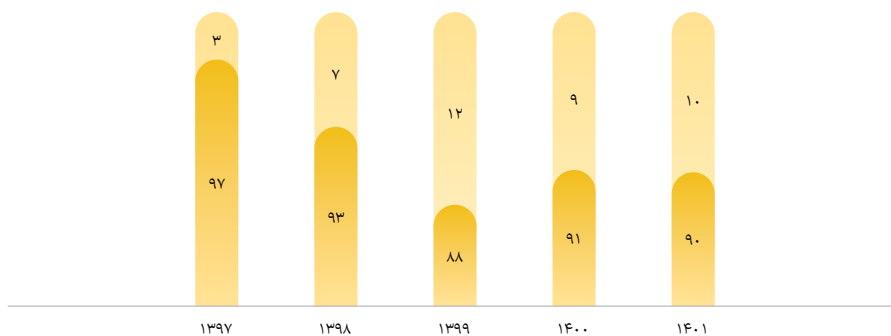
تفکیک سهم تولید و واردات از مصرف داخلی

در سال‌های اخیر واردات فولاد خام به کشور زیر ۱۰ میلیون دلار بوده است و در مقابل واردات فولاد در غالب محصولات فولادی نهایی انجام گرفته است؛ بنابراین سهم تولیدات داخلی از مصرف فولاد خام در کشور نزدیک به ۱۰۰ درصد بوده است. کمتر از ۱۰ درصد از آلومینیوم اولیه مصرفی در کشور از طریق واردات تأمین می‌شود.

سهم تولیدات داخلی و وارداتی از ارزش بازار داخلی آلومینیوم (درصد)

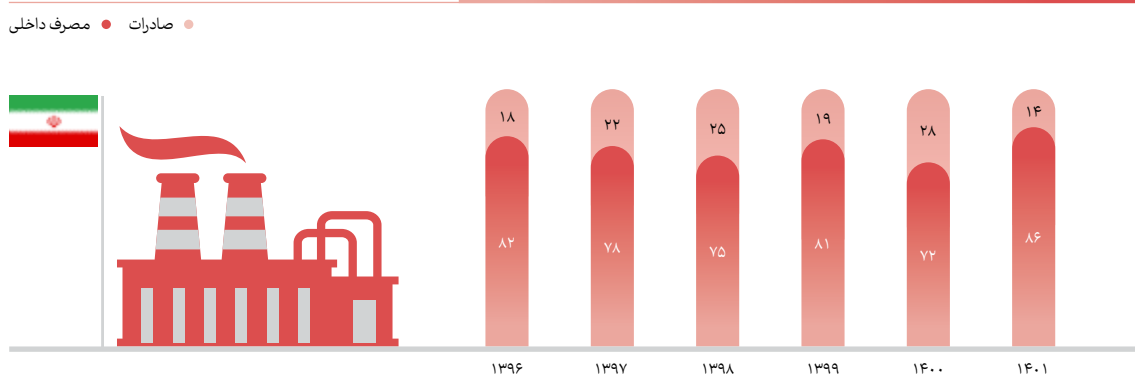
● واردات ● تولید داخل

تفکیک سهم مصرف داخلی و صادرات از تولیدات داخلی

افزایش ظرفیت و تولید فولاد خام در کشور بیش از مصرف آن افزایش یافته است؛ بنابراین در سال‌های اخیر میانگین سهم صادرات از تولیدات داخلی افزایش یافته است. در سال ۱۴۰۱ صادرات فولاد خام به خارج از کشور کاهش پیدا کرد و سهم صادرات از تولید نیز کاهش یافت.

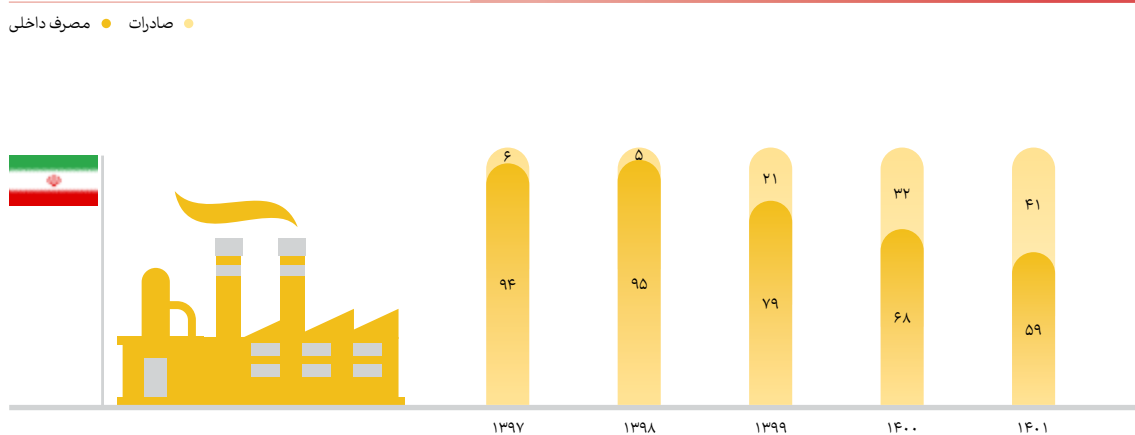
سهم بازار داخلی و صادراتی از ارزش تولیدات داخل آهن و فولاد (درصد)

● محاسبات مشاور

در سال‌های اخیر سهم صادرات از تولید آلومینیوم اولیه به شدت افزایش یافته به نحوی که در سال ۱۴۰۱ بیش از ۴۰ درصد از محصولات تولیدی به خارج از کشور صادر شده است. این مهم باعث وابستگی صنایع آلومینیوم کشور به متغیرهای بین‌المللی مانند نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی شده است.

سهم بازار داخلی و صادراتی از ارزش تولیدات داخلی آلومینیوم (درصد)

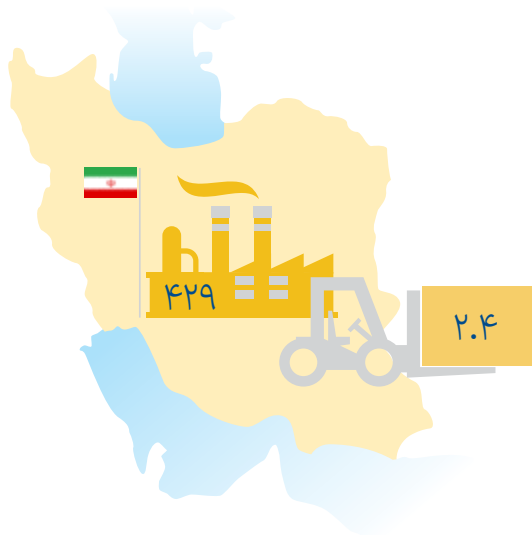
● محاسبات مشاور

رقابت و بازیگران اصلی

وضعیت کلی بنگاه‌های فعال

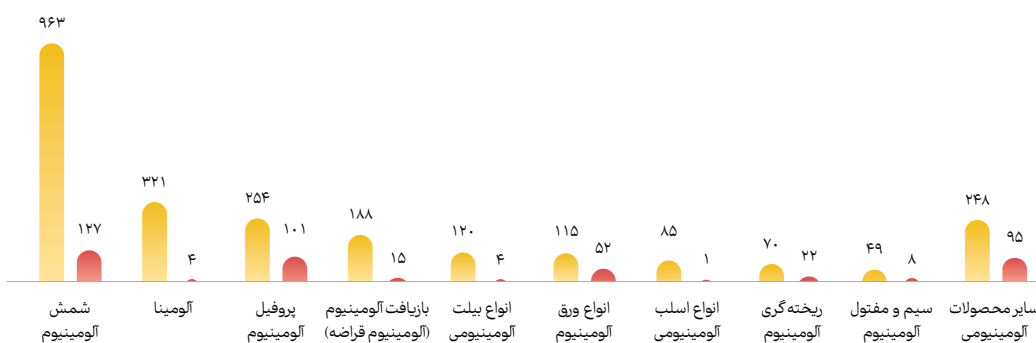
صنایع تولید آلومینیوم اولیه یکی از صنایع بزرگ مقیاس کشور محسوب می‌شوند. سهم بالایی از آلومینیوم تولیدی در کشور توسط چهار واحد صنعتی بزرگ تولید می‌شود. مقیاس فعالیت و سهم بالای هریک از این بازیگران در بازار داخلی، نشان‌دهنده وضعیت انحصاری در صنایع پایه آلومینیوم کشور است؛ بنابراین ورود به صنایع بالادستی آلومینیوم بسیار دشوار ارزیابی می‌شود. تعداد بازیگران و سهم بازار در صنایع پایین دست آلومینیوم رقابتی تراز صنایع بالادست این صنعت است.

در مجموع ۴۲۹ واحد صنعتی
با ظرفیت ۲.۴ میلیون تن
به تولید انواع محصولات
آلومینیومی می‌پردازند.

ظرفیت تولید و تعداد بازیگران تولیدکننده انواع محصولات آلومینیومی - هزار تن - واحد صنعتی - ۱۴۰۰

● واحد صنعتی ● هزار تن

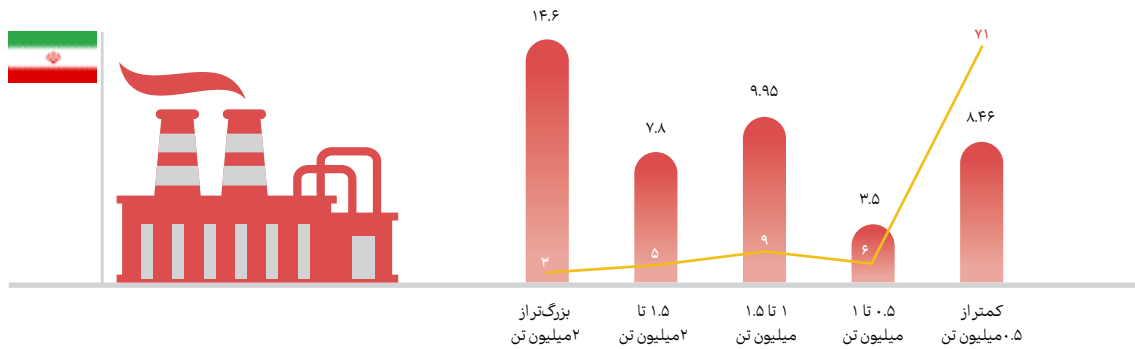

● ظرفیت تولید واحدهای فعال - وزارت صنعت، معدن و تجارت

در حال حاضر بخش مهمی از ظرفیت تولید فولاد خام کشور توسط سه کارخانه بزرگ به ظرفیت بیش از ۲ میلیون تن اشغال شده است. واحدهای ۱ تا ۱.۵ میلیون تن در رتبه بعدی قرار دارند.

ظرفیت و تعداد واحدهای صنعتی فعال تولید فولاد خام - ۱۴۰۰ (میلیون تن)

● ظرفیت واحدها ● تعداد واحدها

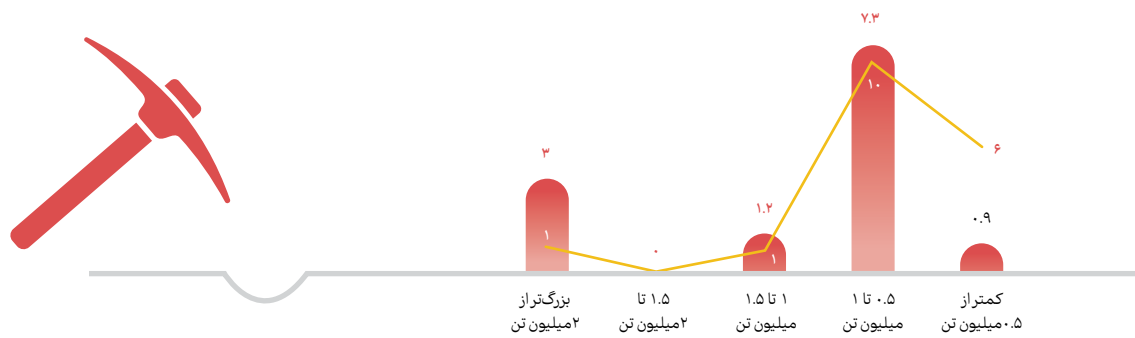

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

اکثر طرح‌های در دست اجرای تولید فولاد خام در کشور بین ۰.۵ تا ۱ میلیون تن ظرفیت دارند؛ بنابراین میانگین ظرفیت واحدهای تولیدی و سطح انحصار در این صنعت کاهش پیدا خواهد کرد.

ظرفیت و تعداد طرح‌های در دست اجرای فولاد خام به تفکیک مقیاس تولید (میلیون تن) (واحد صنعتی)

● ظرفیت واحدها ● تعداد واحدها

● طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد

شرکت‌های برتر

وضعیت کلی شرکت‌های فعال در بورس

در حال حاضر، سهام ۴۷ شرکت فعال در صنایع فولاد و آلومینیوم در بورس اوراق بهادار معامله می‌شود.

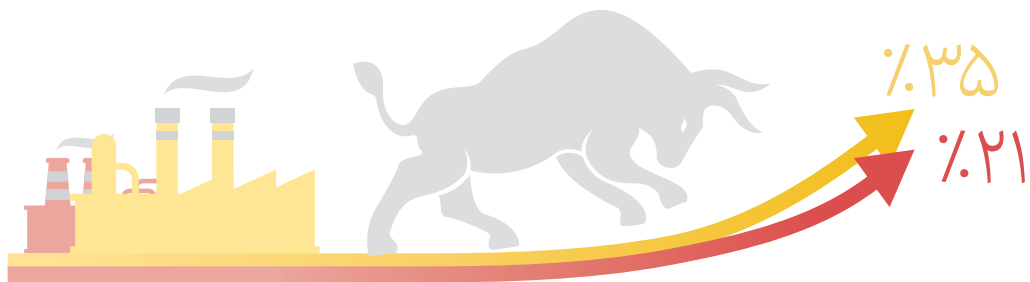
صنایع آلومینیوم ۴۰ درصد از نمادها و ۳۰ درصد از ارزش دارایی‌های مجموع مذکور را به خود اختصاص می‌دهد.

تعداد و شاخص‌های اقتصادی شرکت‌های بورسی صنایع فلزی

تعداد شرکت‌ها	جمع دارایی‌ها (هزار میلیارد ریال)	سود ناخالص (هزار میلیارد ریال)	نرخ رشد سود خالص	نرخ رشد درآمد خالص	
۲۹	۴۷۳۱	۱۰۰۶	%۲۴۳	%۲۸	آهن و فولاد
۱۸	۱۷۹۰	۶۲۸	%۶۴	%۲۵	آلومینیوم
۴۷	۶۵۲۱	۱۶۳۴	%۱۷۲	%۲۷	مجموع

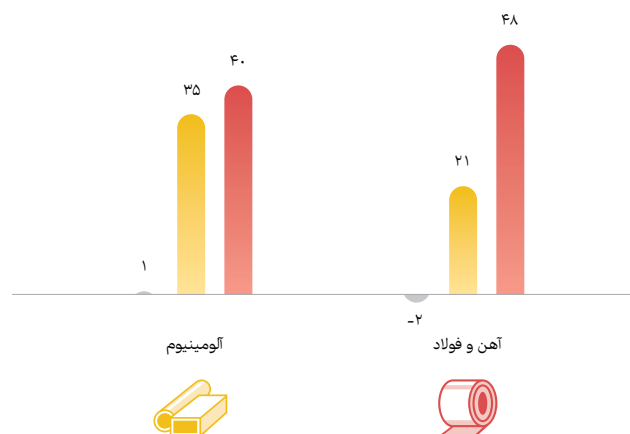
توزیع نرخ بازده دارایی‌ها در شرکت‌های فولادی پراکندگی بیشتری نسبت به شرکت‌های آلومینیومی دارد.

میانگین نرخ بازده دارایی‌ها در سال ۱۴۰۱
برای شرکت‌های صنایع آلومینیوم **۳۵ درصد**
و برای شرکت‌های فولادی **۲۱ درصد** بوده است.

میانگین، کمینه و بیشینه نرخ بازده دارایی‌های شرکت‌های بورسی (درصد)

● حداکثر نرخ بازدهی دارایی‌ها ● متوسط نرخ بازدهی دارایی‌ها ● حداقل نرخ بازدهی دارایی‌ها

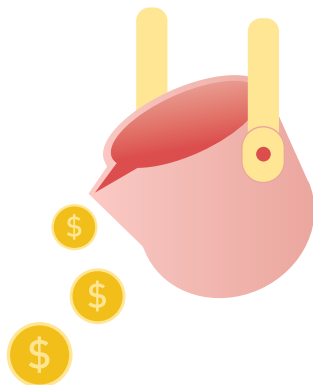
فلزات اساسی از نگاه فعالان این صنعت

بانک سامان طی سال‌های گذشته همواره همراه فعالان حوزه فلزات اساسی بوده و این همکاری باعث شده است تا بانک سامان شناخت بهتری از نیازهای بانکی و مالی این حوزه در کشور کسب و محصولات متناسبی را برای مشتریان خود فراهم کند. بانک سامان به‌عنوان یکی از بانک‌های پیشرو در ارائه خدمات بانکی به این حوزه، با تعدادی از فعالان این عرصه مصاحبه کرده است تا تصویری بهتر از وضعیت فعلی صنعت را ترسیم کند. منتخبی از نتایج این گفتگوها در بخش‌های زیر ارائه شده است.

دغدغه‌های بانکی

به‌طور کلی از نگاه فعالان این حوزه، تأمین مالی، نرخ ارز و سرعت در انجام امور بانکی سه مؤلفه اصلی بانکی هستند که تسهیل نشدن آنها منجر به بروز دغدغه‌های بسیاری در مسیر ادامه فعالیت آنها خواهد شد.

۱- تأمین مالی

کاهش مصرف داخلی فولاد و آلومینیوم در سال ۱۴۰۰ باعث افزایش وابستگی فعالان این صنایع به بازارهای صادراتی شده است. تغییر و عدم اطمینان در زمینه تعرفه‌های گمرکی نیز باعث افزایش نیاز به تأمین مالی در این صنایع شده است. همچنین تولید محصولاتی همچون آلومینیوم در کشور درگرو واردات مواد اولیه (آلومینا و بوکسیت) است. افزایش نرخ ارز و تحریم‌های بین‌المللی، چالش‌های اصلی تأمین مواد اولیه به شمار می‌روند. علاوه بر این با توجه به بحران انرژی در کشور، تأمین سوخت و برق مورد نیاز برای صنایع فلزی با چالش روبه‌رو خواهد بود. افزایش قیمت حامل‌های انرژی سودآوری این شرکت‌ها را در معرض خطر قرار خواهد داد و منجر به افزایش نیاز آنها به نقدینگی می‌شود.

۲- نرخ ارز

صنایع فلزی کشور نیازمند واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات وارداتی است بنابراین افزایش نرخ ارز باعث افزایش هزینه‌ها و قیمت تمام شده محصولات فلزی در کشور خواهد شد. این مسئله امکان کاهش مصرف داخلی و در نتیجه سودآوری شرکت‌های صنایع فلزی را در پی خواهد داشت.

۳- سرعت در انجام امور بانکی

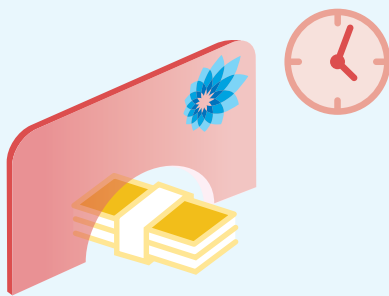

با توجه به شرایط فعلی اقتصادی کشور و همچنین وضعیت حاکم بر بازار کشور، یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های فعالان این حوزه سرعت عمل بالا در انجام امور بانکی است و بازنگری و کوتاه نمودن فرایندهای بانکی، مورد انتظار این گروه از شرکت‌ها است.

خدمات ممتاز بانک سامان برای فعالان حوزه فلزات اساسی

۱- تأمین مالی

بانک سامان با شناخت نیازهای شرکت‌های فعال در حوزه فلزات اساسی آماده تأمین مالی طرح‌های ایجاد و توسعه‌ای شرکت‌های فعال در این صنعت است و در خصوص تأمین مالی طرح‌های یادشده، اقدام به تأسیس «اداره تأمین مالی و مدیریت طرح‌ها» کرده است تا به طور تخصصی، خدمات مشاوره‌ای خود را به فعالان این صنعت ارائه دهد.

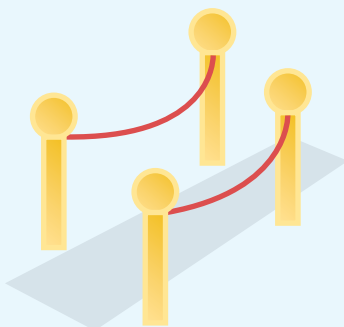
- پرداخت تسهیلات ریالی در قالب عقود مختلف برای تأمین سرمایه‌گذاری در خریدهای داخلی و خارجی
- تأمین مالی پروژه‌های واحدهای تولیدی در قالب تسهیلات بلندمدت

۲- ارز

بانک سامان تلاش نموده است تا با ارائه خدمات پرداخت‌های بین‌المللی با بهره‌گیری از روابط کارگزاری گسترده بانکی در اروپا و سایر کشورها با حداقل هزینه و در سریع‌ترین زمان ممکن از طریق منشأهای مختلف بانکی، در جهت تهیه و ارسال به موقع ارز در صرافی سامان اقدام کند تا دغدغه فعالان صنایع فلزات اساسی در این خصوص برطرف شود.

۳- چابک‌سازی عملیات بانکی

بانک سامان با تأسیس و راه‌اندازی مدیریت بانکداری شرکتی خود در چابک‌سازی هرچه بیشتر عملیات بانکی قدم برداشته است. از جمله این اقدامات ارائه خدمات مشاوره‌ای در حوزه تأمین مالی از طریق اختصاص بانکداران خبره به شرکت است. این بانکداران تمامی امور شرکت را در حوزه‌های مختلف هماهنگ و پیگیری خواهند کرد. این مدیریت با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و سیاسی کشور، دغدغه اصلی خود را به طور خاص، ارائه راهکارهای سریع و مناسب در کلیه حوزه‌های بانکی به فعالان این حوزه قرار داده است.

۴- تنخواه کارت

شما می‌توانید با دریافت محصول تنخواه‌کارت به تعداد موردنیاز، کارت تنخواه‌داری روی سپرده شرکت (سپرده حقوقی) یا سپرده خودتان (سپرده حقیقی) دریافت کرده و برای انجام عملیات روزانه‌تان این کارت‌ها را به تنخواه‌داران خود بسپارید. برای مدیریت کارت‌ها و انجام عملیات شارژ و دشارژ کارت‌ها و همچنین آگاهی از مانده و صورت‌حساب کارت‌ها یک پنل اینترنتی (منوی سیگما در نت‌بانک سامان) در اختیار شما قرار می‌گیرد.

مزایای تنخواه کارت

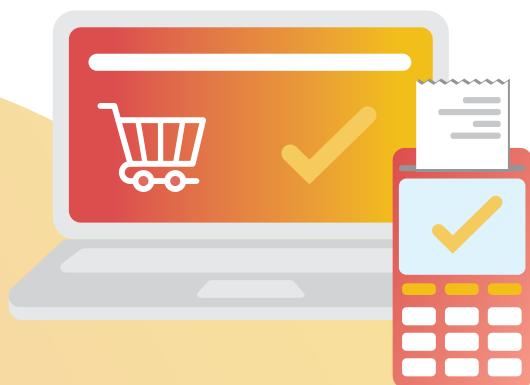
- شفافیت در عملیات تنخواه‌داری
- شارژ آسان تنخواه‌کارت‌ها
- پنل اینترنتی مدیریت کارت‌ها (منوی سیگما)
- عدم نیاز به استفاده از حساب‌های شخصی تنخواه‌داران
- دریافت صورت‌حساب

تنخواه‌کارت‌ها چه امکاناتی دارند؟

تنخواه‌کارت صرفاً از طریق سپرده اصلی شارژ شده و دارندگان کارت‌ها می‌توانند تا سقف شارژهای تعلق‌گرفته به آن‌ها مصرف کنند. کارت‌های تنخواه به سپرده اصلی تنخواه متصل بوده و تا زمانی که دارندگان کارت اقدام به مصرف مبلغ شارژ‌شده کارت نکنند، از موجودی سپرده اصلی تنخواه شرکت مبلغی کسر نمی‌شود. تنخواه‌داران می‌توانند برای استفاده از موجودی کارت‌ها از این روش‌ها استفاده کنند:

پرداخت قبوض بدون نیاز به رمزیویا
و خرید شارژ

خرید از پایانه‌های فروشگاه‌های
و سایت‌های خرید اینترنتی

خدمات بانک سامان را چگونه درخواست کنید؟

در صورت علاقه‌مندی به استفاده از این خدمات، می‌توانید با مدیریت بانکداری شرکتی بانک سامان به شماره ۰۲۱-۲۲۳۳۰۰۰۰ داخلی‌های ۳۵۶۶ و ۳۵۰۶ تماس بگیرید.

برای کسب اطلاعات بیشتر به شعب بانک سامان بیاید یا با مرکز سامان ارتباط به شماره ۰۲۱-۶۴۲۲-۰۲۱ تماس بگیرید.

منابع

۱. حساب‌های ملی - مرکز آمار ایران
۲. روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران
۳. سازمان بورس اوراق بهادار
۴. طرح جامع آلومینیوم - ایمیدرو
۵. طرح جامع فولاد - شرکت ملی صنایع فولاد
۶. طرح جامع آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی - مرکز آمار ایران
۷. ظرفیت تولید واحدهای فعال - وزارت صنعت، معدن و تجارت
۸. قیمت‌ها - مرکز آمار ایران
۹. گزارش مدیریت تفسیری شرکت‌های بورسی - سامانه کدال
۱۰. گمرک جمهوری اسلامی ایران

11. www.statista.com

12. www.trademap.org

باشماهتیم

مرکز سامان ارتباط: ۰۲۱-۶۶۲۲

www.sb24.ir/corporate